

THE
WORKS

Of the late

CLIFTON WINTRINGHAM,

PHYSICIAN at YORK,

Now first Collected and Published entire;

With large

ADDITIONS and EMENDATIONS

From the

Original MANUSCRIPTS.

W O R K S

CLIFTON WINTINGHAM

PHYSICIAN at YORK,
New and Collected and printed

W O R K S
Original MANUSCRIPTS

By the Author
CLIFTON WINTINGHAM

Printed by the Author, at the Duke
of Devonshire's, and during the War
at the Duke of Devonshire's, and during the War
at the Duke of Devonshire's, and during the War

IN TWO VOLUMES
ADDITIONAL EXPLANATIONS
VOL II

Original Manuscripts
of the Duke of Devonshire's, and during the War
at the Duke of Devonshire's, and during the War

LONDON

Printed by the Author, at the Duke
of Devonshire's, and during the War
at the Duke of Devonshire's, and during the War

W O R K S

THE
WORKS

Of the late

CLIFTON WINTRINGHAM, ✓

PHYSICIAN at YORK,

Now first Collected and Published entire :

With large

ADDITIONS and EMENDATIONS

From the

Original MANUSCRIPTS.

By his SON

C. WINTRINGHAM, M. D. F. R. S.

PHYSICIAN to His ROYAL HIGHNESS the DUKE
of CUMBERLAND, and during the late WAR
Abroad, PHYSICIAN to His MAJESTY'S HOSPI-
TALS on the Military ESTABLISHMENT.

In TWO VOLUMES.

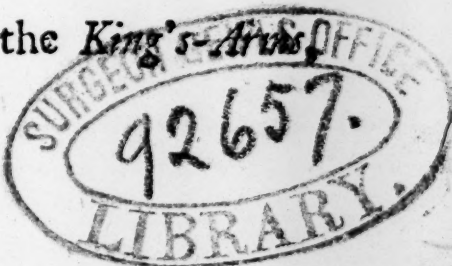
VOL. II.

*Mortuus Ipse licet, suadebit gnaviter id quod
Æque Pauperibus prodest, Locupletibus Æque,
Æque neglectum Pueris, Senibusque Nocebit.*

LONDON:

Printed by G. WOODFALL, at the King's Arms,
Charing-Cross.

M. DCC. LII.

WORKS

Of the late

CLIFTON WINTINGHAM,

Physician at York,

Now first Collected and Published entire:

With

ADDITIONS and EMENDATIONS

From the

Original MANUSCRIPTS.

By his SON

C. WINTINGHAM, M.D. F.R.S.

Physician to His Royal Highness the Duke
of Cambridge, and during the late War
Abroad, Physician to His Majesty's Hospital
at the Army Hospital.

IN TWO VOLUMES.

VOL. II.

Altho' the late, valuable manuscript is now
first published, the present edition is
entirely new, and contains many

LONDON:

Printed by G. Woodville, at the
Printing Office.

M.DCC.LIII.

TRACTATUS

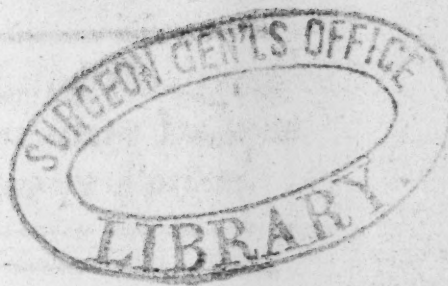
DE

PODAGRA.

VOL. II.

A

TRACTATUS

DE

TRACTATUS

INDEX

PODAGRA

TRACTATUS

Vol. H. A.

Edict prima anno 1711

TRACTATUS

DE

PODAGRA,

IN QUO

Plurimæ de *Ultimis Vasis* et
Liquidis, et *Succo Nutri-*
tio, propositæ sunt Obser-
vationes.

*Tollere nodosam quamvis Medicina Podagram
Nescit, sunt Voces, quibus hunc lenire Dolorem
Possis, et magnam Morbi deponere Partem.*

Editio prima Anno 1714.

ERRATA

THE

PODOLSKA

CHURCH

OF THE
PODOLSKA

CHURCH

OF THE

PODOLSKA

CHURCH

OF THE

PODOLSKA

CHURCH

OF THE

PODOLSKA

CHURCH

PRÆFATIO.

CUM Veteres, uti Auctor est Hippocrates, non fictis Hypothesibus, sed Experimentis et Ratiocinationibus ab iis deductis, Medicinam instituere; et Recentiores missis Qualitatibus Occultis, et fictis Chymicorum, et aliorum quorundam Hypothesibus, Medicinam nulli Philosophorum Sectæ subditam excoluere: Visum est in hoc Tractatu, hujus Morbi Causam eodem modo investigare, et inde ad aliquam utilem quantum possumus, Certitudinem deducere.

ducere. Mirari enim aliquando subiit, post tot præclara inventa in Animalis Fabrica, post tantas de Fluidorum motu et Natura Propositiones, nihil fere adhuc de Morbis particularibus statutum sit. Unde nec ea accesserunt Arti Medicæ incrementa, quæ a tali Instituta Ratiocinatione, in eorum Causis investigandis, Phænomenis solvendis, et Erroribus non paucis discutiendis sperari fas erat. Hanc ob Rationem pensum hoc nobis instituimus; et si hujusmodi Ratiocinatione in hoc Morbo, cujus Causa adeo ignota, cujus Sedes adeo a sensibus remota, aliquid statuere valeamus; quid a tali methodo in iis melius cognitis expectari non liceat?

Nullas huic Morbo Remediorum Formulas Specificas, quales jactat Empericorum vulgus adjeci; quippe nihil tale novi. Qui tamen Theoriam

*oriam hic traditam probe callet,
quid de Praxeos Methodo a nobis
laudata statuendum satis videbit.
Quod de Arteriis Lymphaticis, Ulti-
mis Vasis et Liquidis, et Succo
Nutritio dixi, iis libenter subjicio,
qui summam in his stabiliendis diffi-
cultatem norunt ; quibus si arridet
nostra Sententia, aliorum Judicia non
morabor ; si non, non solus erravi :
Et hoc forsitan Emolumentum ex Labore
nostro Arti Medicæ profluat, quod
alios ad has res perscrutandas exci-
tet, ad quas fuit nobis mediocre nimis
Ingenium.*

Dabam Ebor. Decemb.

14, 1714.

1. *Antennae* 11-segmented, 1st segment short, 2nd segment long, 3rd segment short, 4th segment long, 5th segment short, 6th segment long, 7th segment short, 8th segment long, 9th segment short, 10th segment long, 11th segment short.
 2. *Palpi* 3-segmented, 1st segment short, 2nd segment long, 3rd segment short.
 3. *Mandibles* 1-segmented, 1st segment short.
 4. *Maxillae* 2-segmented, 1st segment short, 2nd segment long.
 5. *Labrum* 1-segmented, 1st segment short.
 6. *Labium* 2-segmented, 1st segment short, 2nd segment long.
 7. *Hypopharynx* 1-segmented, 1st segment short.
 8. *Salivary gland* 1-segmented, 1st segment short.
 9. *Stomach* 1-segmented, 1st segment short.
 10. *Intestine* 1-segmented, 1st segment short.
 11. *Rectum* 1-segmented, 1st segment short.
 12. *Anus* 1-segmented, 1st segment short.
 13. *Vagina* 1-segmented, 1st segment short.
 14. *Uterus* 1-segmented, 1st segment short.
 15. *Ovary* 1-segmented, 1st segment short.
 16. *oviduct* 1-segmented, 1st segment short.
 17. *Vagina* 1-segmented, 1st segment short.
 18. *Uterus* 1-segmented, 1st segment short.
 19. *Ovary* 1-segmented, 1st segment short.
 20. *oviduct* 1-segmented, 1st segment short.

INTRODUCTIO.

HUJUS Morbi Phænomena tot variis modis ab Authoribus jam fuerunt tractata, tantaque ὑποθεσέων farragine sunt involuta, ut vera Morbi Indoles vel penitus his Nebulis obscuretur, aut saltem, Lucem admodum debilem & erraticum quærentibus transmittat. Dum enim quisquis Hypothesin, potius in Museo excogitatam, quam a Rei natura petitam, stabilire contendit, et Experimenta undique collata, ad Sententiam confirmandum pessime detorquet, eo jam ventum est, ut
hic

INTRODUCTIO.

hic Morbus τὸ ἀσύνετον vulgò existetur. Cum autem in hoc Tractatu veritatem solummodo prosequi decrevimus, visum est quo melius Scopum attingamus, Fretumque hoc Adriaticum recto cursu in Portum navigemus, Chartæ adeo Novitatis plenæ Capita sequenti Methodo disponere.

PRIMO, Symptomata ejus omnia, aggrediendi modum, Tempestates Anni, et Regularis Paroxyfmi durationem describemus.

SECUNDO, Enarrabimus varias vivendi Methodos et Temperamenta eorum, qui hoc Morbo excruciante frequentissime laborant.

TERTIO, Mutationes in Corpore Humano orientes, ab istis Vitæ Rationibus, quas ad Morbum hunc pro-

INTRODUCTIO.

xi

producendum proclives esse omnes agnoscunt, a certissimis Mechanismi Principiis investigare conabimur ; et hisce jactis Fundamentis, veram Morbi causam deducere.

QUARTO, Symptomatum ejus omnium Rationem, stabilitis Naturæ Legibus consentaneam, reddemus.

QUINTO, Veras medendi Indicationes hoc ex fonte deducemus, et quibus præfidiis Ars Medica hisce Podagricis succurrere valeat.

VIDES, *Erudite Lector*, Pensum quam arduum, quam amplum hic suscepimus ; & utinam tantæ essent Vires nostræ, ut quod conati sumus revera exequamur. Tuum autem est, quicumque es Ingenio solertior, Judicio firmior, Errores a nobis in hoc

Trac-

INTRODUCTIO.

Tractatu commissos corrigere, Defectus ejus supplere, et Palmam arripere, cui nos frustra forsitan inhiamus. Hoc enim pacto eveniat necesse est, morbum hunc adhuc in tenebris latentem, in lucem tandem provenire.

De

De P O D A G R A.

C A P. I.

SYMP TOMATA hujus Morbi *Podagræ Symptomata Regularia.*
 Regularia Vere & Autumno,
 præ cæteris Anni Tempestatibus, se
 nobis ostendunt; eoque præcipue si
 Aer humidus, frigidus, & procellosus
 sit. Hæc autem brevi advenire deno-
 tat Ventriculus, indigesta mole Cru-
 ditatum oppressus, & Ructus nunc
 acidos, nunc nidorosos emittens;
 etiam si

INTRODUCTIO.

Tractatu commissos corrigere, Defectus ejus supplere, et Palmam arripere, cui nos frustra forsitan inhavimus. Hoc enim pacto eveniat necesse est, morbum hunc adhuc in tenebris latentem, in lucem tandem provenire.

De

De P O D A G R A.

C A P. I.

SYMP TOMATA hujus Morbi *Podagræ Symptomata Regularia.*
 Regularia Vere & Autumno,
 præ cæteris Anni Tempestatibus, se
 nobis ostendunt; eoque præcipue si
 Aer humidus, frigidus, & procellosus
 sit. Hæc autem brevi advenire deno-
 tat Ventriculus, indigesta mole Cru-
 ditatum oppressus, & Ructus nunc
 acidos, nunc nidorosos emittens;
 etiam si

De P O D A G R A.

etiamfi Cibi coctu idonei & minime
difficiles tantum ingesti sint. His
succedit Torpor quidam omnium
Membrorum Corporis, sed præcipue
Crurum & Pedum, adeo ut ad Mo-
tum multo magis sunt inepta, quam
statu naturali, aut ubi nulla *Podag-
ræ* Symptomata Paroxysmum jam
irruiturum ostendunt; dein huic
Venarum Varices Partis affectæ.

ORITUR hic Morbus cum Dolore
aliquam Pedis partem tendente,
coarctante, dilacerante, cum Sensu
Frigidi cujusvis in Partem dolentem
affusi; quibus Horror & Rigor, &
dein iis Calor, & Dispositio Febrilis
succedunt. Hi Dolores sensim au-
gentur, aliisque innumeris conjunc-
ti sunt, toto Cælo a se mutuo diversis,
pro ratione qua decrescunt Horror
et Rigor.

ALIQUI

De P O D A G R A.

3

ALII enim Podagrici, præter Dolores ante memoratos, acutis Instrumentis in Parte affecta pungi videntur.

ALII se secari, & lancinari acutis Instrumentis in Parte affecta credunt.

ALII Dolores Morfus Canum perfecte simulantes sentiunt, quorum viribus Tendines & Ligamenta dilacerari, & distendi videntur.

ALII Dolorem sentiunt non alienum ab eo, qui excitatur a Ferro Candenti in Periosteum, Tendines, Membranas, Nervos, & Ligamenta impresso, & horribili modo Hominem miserum excrucianti.

ALII

ALII Dolores sentiunt iis similes qui ab Osse Fracto, aut Luxato ortum ducunt.

ALII magnam Ponderis molem, nunc deorsum pendentem, nunc Partem gravi Pondere comprimentem, & vi maxima coarctantem, sentiunt.

HI Dolores per totam Paroxyfmi Durationem non eadem severitate excruciant, sed sensim intenduntur, & brevi decrescunt, statim iterum redituri.

HIS conjungi possint mille alia Dolorum Phænomena Podagricum miserum excruciantia ; nunc a Qualitate Materiæ Morbificæ, nunc a varia ejus in Parte affecta Positione orientia, ut postea demonstrabimus.

Et

De P O D A G R A.

9

Et quamvis aliqua horum Dolorum Species Arthriticum frequentius torquet et angit, eadem tamen Species non semper per totum Paroxysmum durat, sed Dolor Punctorius in Lancinantem, Frangentem, &c. se convertit; & nunc speciem antea inauditam producit. Præterea in quacunque Corporis Parte Dolores se statuunt, Membrum affectum sensatione tam exquisita pollet; ut a levissimo Stragulorum Pondere, aut Motu Partis insensibili adeo adaugentur, ut Vires Humanæ Patientiæ ad eos sustentandos prorsus impares evadunt.

IN hoc Statu, usurpatis frustra Gonatibus ad Salutem amissam revocandam excogitatis, per Horas viginti quatuor, plus minus, jacet Podagricus. Quo tempore finito, Dolores diminuuntur, sudores per

Cutis Glandulas erumpunt, & placidus Somnus Ægro Solatium & Quietem adducit.

*Paroxyfmi
Progreffus
et Terminationis.*

Paroxyfmo Particulari, (quo Nominine hæc Symptomatum Remiffio a *Sydenhamio* infignitur) hoc modo finito, Dies proxime fequens a Doloribus non eft immunis, novi enim fuccedunt Dolores, aliquanto tamen remiffiores iis, qui durante Paroxyfmo Ægrum excruciarunt. Redeunt autem Dolores eadem feveritate Hominem excruciantes fub Noctis ingreffum, & eodem modo diminuuntur.

MEMBRUM hoc modo affectum poft Tempus aliquod tumet; appa-
rente autem Tumore Dolores mitiores evadunt.

HORUM

De PODAGRA.

7

HORUM Paroxyfsmorum series per Tempus aliquod protracta, Paroxyfsmum *Podagræ*, vulgo ita dictum, constituunt, qui ea Ratione in Diuturnitate augetur, qua Vires *Ægri* decrescunt. Dum enim florentes *Ætate Juvenili* aggreditur, quatuordecim Dierum spatio terminari solet; ubi autem Senes, eosque quolibet modo multum debilitatos aggreditur, in duorum Mensium spatio vix terminatur; imo in Senibus, quorum Vires maxime prosteruntur, per totum fere Annum invenitur, exceptis tantum Mensibus calidioribus.

ABEUNTE *Podagræ* Paroxyfsmo, Pars affecta Pruritu molesto corripitur; & Pes Squamis in Formam Furfuris tegitur.

De P O D A G R A.

PODAGRICI non tantum more supra dicto vehementer excruciantur, quin etiam Mente quasi enervati, a minimo quolibet Animi Pathemate maxime commoventur, & præcipue cum Dolores modo has, modo illas partes invadunt. Patientia enim Ægri perpetuo vagis his Doloribus adeo est agitata, ut non verius *Podagræ*, quam Iracundiæ, Mæstitiæ, Timoris, & aliorum gravium Animi Pathematum Paroxysmum diceres.

VIRI Juniores & firmo Corporis Habitu florentes, Doloribus longe vehementioribus quam ætate provecti excruciantur; postquam enim Morbus jam summum Cacumen attigit, & Vires Podagrici vel Senectutis adventu, aut alio quolibet modo diminui incipiunt, Dolores semper ea fere Ratione decrescunt, qua
Vires

Vires Ægrotantium. Præterea Dolores qui vigente Ætate Pedes solos occupabant, adveniente Senectute in Genua, Femora, & dein in ipsum Corporis Truncum gradatim ascendunt, ea Ratione qua Ægrotantium Vires vitales et animales decreſcunt.

Hi Paroxyſmi poſtquam per plures Annos Ægrum excruciarunt, *Concretiones Tophaceas* producunt; quæ in exteriori Articulorum ſuperficie manifeſtantur, & demum Temporis Progreſſu, poſtquam Cutem & Cuticulam Acrimonia ſua exederint, aperte ſe oſtendunt, in Formam Cretæ, Ocul. dict. Cancrorum, & his ſimilium, adeo ut Acui ſatis commodè eradicari poſſint.

PAROXYSMO finito, & Corpus & Anima brevi ad priſtinum ſtatum redeunt,

redeunt, & constantem salutis seriem possident, quousque alterutra Tempestatum prædictarum novos Dolores adducet ; nisi Error aliquis in *Rebus Nonnaturalibus* aliave ejusmodi præmaturum Paroxysmo Ortum præbeant.

Symptomata Irregularia.

SYMPTOMATA hujus Morbi *Irregularia* ad duas has Classes reduci possint, viz. ad ea quæ speciem aliquam Regularis Paroxysmi præse ferunt. Secundo ad ea, quæ *Symptomata* alterius Morbi simulant.

Classis prior.

Ad priorem *Classem* pertinet id Morbi Genus, quod non solum *Pedes* afficit, quin etiam *Genua*, *Femora*, *Brachia*, aliasque *Corporis* partes invadit. Ad hanc etiam *Classem* ista Arthritidis species est reducenda, quæ antedictas *Corporis* partes, ob
Membrum

De P O D A G R A.

2. I

Membrum affectum præ cæteris male se habens, invadit (a). Ita *Equisomes* fere omnes *Ischiade* laborare, ex Observationibus *Ramazini* constat (b).

Ad secundam Classẽm pertinent Classis secunda. omnes istæ Species, quæ aliorum Morborum Symptomata præ se ferunt, viz. *Apoplexiæ*, *Paralyseos*, *Diarrhææ*, *Colicæ*, & his similium (c). Quorum aliquæ a Medicamentis externe applicatis, Materiam *Podagricam* a Locis quibus deponi solebat repellentibus, non raro oriuntur. Aliæ a tota Animalis Fabrica nimis debilitata Ortum ducunt.

(a) *Celsus* lib. ii. cap. 7.

(b) *De Morb. Artificum.* pag. 253.

(c) *Musgrave De Artbritide Anomala.*

De PODAGRA.

CAP. II.

*Podagrici
quinam
sunt.*

PODAGRA eos præ cæteris invadit, quibus dum vigeat Ætas & Juventus, pulchrum fuit in medios dormire dies, et sese victu lauto, pleno, & opiparo, Potu generoso, magna Copia ingesto, indulgere; ex his iterum in eos præ cæteris irruit, qui Corpore magno, crasso, robusto, pleno; Organis Digestioni inservientibus validis, Ingenioque acuto præditi sunt.

*Podagræ
Cause fre-
quentiores.*

Eos etiam invadere solet, qui Liquores Spirituosos Austeros & Acidos liberiùs deglutiunt, cujus generis sunt Vinum *Rhenanum*, *Mosellanum*, *Moravicum*, *Claretum*, *Pomaceum*.

Pomaceum, & istud *Cerevisiæ* genus quod ad tantam Vetustatem servatur, ut has Qualitates acquirat. Afferit enim *Sennertus* (d) Arthritidem, in Moravia esse Endemiam, ob Acrimoniam acidam & austeram, hujus Loci Vinis præ cæteris inditam. Et a multis accepi qui per *Germaniam* Itinera fecerunt, se Arthritidem Endemice grassantem, inter eos, qui juxta *Rhenum Flumen* habitabant, observasse; adeoque non raro sævientem, ut *Concretiones Tophaceæ* in Articulis se palam facerent, antequam *Podagricus* Annos triginta numerasset.

Hujus Morbi a Vinis, aliisque Liquoribus acidis & austeris Productio, non solum quotidiana constat Experientia; quinetiam conjunctis

(d) *Traët. De Arthritide*, cap. 2.

junctis Medicorum pene omnium suffragiis abunde confirmatur (e).

FREQUENS hujus Morbi ab hujusmodi Liquoribus Productio, & Observatio ejus in iis, qui *Liquoribus Spirituosis*, cujuscunque sint generis immodice se dedêre, multis de hujus Morbi *Causa* & *Origine* Erroribus Ansam præbuisse videntur. Statuerunt enim Aliqui Liquores omnes Spirituosos, solas veras esse hujus morbi causas, aliique eum a solo Vinorum *Acido-acrium* & *Austero-rum* Ufu produci contenderunt. Hæ
ta-

(e) *F. de la Boe Sylv. Append. Prax. Med. Tra. N. 254.*

Crato Consil. Med. lib. ii. Conf. 27.

Cardan. Consil. De Doloribus Vagis.

Citesius de Doloribus.

Helmont. Voluptat. Vivendi.

Willisus Cap. De Arthritide.

Sennert. Loc. ante Citat. & Lib. De Scorbuto, cap. 2.

Schenckii Observ. Med. lib. v. Obs. 120,

tamen Hypotheses quamvis Phænomena quædam solvere videantur, cuius vel leviter consulenti, Fallaciam earum ostendunt. Probat enim Experientia, multos dari Podagricos, qui *Liquores Spirituosos* parce biberunt, & alios qui minimam horum *Vinorum Quantitatem* sumpserunt.

DUM autem hujus Morbi Causas enumeramus, nefas esset præterire nimiam ad *Literas Attentionem*, quæ se Nocte Dieque excruciant *Docti*; cui *Arthritis & Nephritis Comites & Pedissequæ* sunt; nullos enim vel majori Severitate excruciatos, aut sæpius *Podagra* laborantes videmus, quam ii, qui Literis se dederunt (f), etiamsi in nullo Excessu se indulgère, excepta tantum nimia ad *Vitam Studiosam Attentione*, qua *Exercitia*
ad

(f) Ramazini *De Morb. Artificum*. p. 312.

De P O D A G R A.

ad salutem conservandam necessaria,
vel prorsus negliguntur, aut saltem
parcius adhibentur.

INTER alias etiam hujus Morbi
Causas enumerare solent Medici
Usum Veneris immodicum, & præ-
cipue ante Maturitatem nimis cultæ;
ut & Pedum sudantium subitanæ
Refrigerationem, aut diuturnam fre-
quentemque in Frigore quacunque
de Causa Retentionem, Exercitia
violenta intempestivè desueta, Eva-
cuationes quascunque suppressas,
Labem Hæreditariam aliaque ejus-
modi (g).

(g) Celsus lib. ii. cap. 7. & lib. iv. cap.
24.

Willisius *Loc. ante Citat.*

Sydenhamius *Tract. de Podagra.*

C A P.

CAP. III.

HUJUS Morbi Causa proxima, quæ per tantam Annorum Seriem Medicorum peritissimorum Ingenia detorsit, & Scrutationes maxima Diligentia allatas penitus elusit; non videtur aliquo modo magis obscurari, quam ab iis Litibus, quas Medici de hoc Morbo inter se excitarunt. Quorum non pauci majori Sedulitate aliorum Errores perstringunt, & prolixiores sunt, usque ad Nauseam, dum aliorum Infanias demonstrant, quam dum veram Morbi Naturam investigare conantur. Ut itaque Causam ejus Proximam clarius deducamus, ostendamus primo eas Mutationes, quæ necessario in Corpore a Victu lauto,

*Causa
Proxima
investi-
gandi me-
dus.*

to, pleno, & opiparo, Potu generoso, Otioque molli, exitiali, producuntur: Quippe, Causa alicujus Morbi certius deducitur ab ista Vitæ Ratione, qua sæpissime producitur: Et dein cum a quam plurimis Causis, in Cap. priore descriptis, a se mutuo valde diversis produci invenitur, eas etiam Ordine ibidem descripto perpendemus; et ex hisce omnibus proximam Morbi Causam deducere conabimur.

*Ventriculus
fit debilior.*

Vis *Ventriculi* cæterorumque Organorum, qua ii *Podagra* præ cæteris Hominibus laborantes, Cibus digerunt, attenuant, Sanguinique assimulant, non solum Viribus aliorum in statu naturali major est, & exinde majorem Ciborum Copiam quam alii necessariò requirunt; quinetiam ista *Opsonia* & *Condimenta*, Particulis *Acribus*

&

& *Aromaticis* scatentia, quibus Palatis indulgent, in hunc Finem non parum conducunt, eo quod Appetitum præternaturalem excitant, gratoque Sapore *Palatis* arridentia, Fibras *Titillatione* grata relaxant, & Mentem ad Sensationem adeo jucundam quam diu potest fruendam alliciunt, & exinde in Causa sunt, quod Cibi huic Appetitui proportionales, majori scilicet Copia quam solo Appetitus naturalis Stimulo ingerantur. Posito itaque Appetitu hoc modo excitari, & Ventriculo majori Ciborum Copia ob hanc Rationem impleri, ejus Fibræ ultra Tonum naturalem distentæ et Tunicæ Crassitie diminutæ erunt, et exinde *Cavitas* plurimum adaucta, viz. in *Ratione Triplicata Diametri* evadet. Vires autem Musculorum quorumlibet (cæteris paribus) semper sunt

So-

Solidatibus proportionales ; Tunicae ergo Ventriculi Crassitie diminutæ, minorem haberent Rationem ad Naturalem Ciborum quantitatem quam Statu Naturali, multo tamen minorem habebunt, ubi augetur etiam Esculentorum Copia Ingesta.

*Nen satis
digeruntur
Ingesta.*

CUM autem Digestio Cibi in Ventriculo contenti, maxima ex parte Attritionis viribus tribuenda est (h), & Attritionis Vis in Vi Elastica Fibrarum Stomachi, Diaphragmatis, & Musculorum ad Abdomen pertinentium sita est ; quicquid has Partes corroborat, eadem Ratione Cibi Digestionem adjuvet necesse est, & vice versa. Ideoque Fibræ hac Distentione debilitatæ, Ciborum partes difficilius di-

(h) Pitcarnii *Dissertatio de Motu quo Cibi in Ventriculo rediguntur in formam sanguini resciendo idoneam.*

divident : Unde Pars Ciborum aliqua diutius in Ventriculo manebit, & eam Indolem acquires, quæ debetur Loco clauso, & continuo ejus Calori, viz, *Putrida, Acris, & Nidiorosa* evadet.

Et si hoc a primo Momento, quo Stomachus ultra Tonum distenditur, hoc modo fieri incipit, tum multo magis ubi Membranæ Stomachi a quotidiana Distentione ulterius debilitantur, ut Ructus acidi aut nidorosi, prout variantur assumptorum genera, *Podagricos* omnes infestantes satis probant. Hæ *Cruditates* diutius in *Ventriculo* detentæ, a Vi ejus adeo ulterius dividentur, ut per *Vasa Chylifera* in Sanguinem transeant, erit itaque & ipse Chylus Sanguinem intrans aliquo gradu his qualitatibus imbutus.

*Nec satis
Sanguini
assimulan-
tur.*

POSITA etiam majori Ciborum copia in Ventriculum ingeri, quam ad *Vitam otiosam* aut *Sedentariam* conservandum requiritur; quantitas Chyli naturali major quotidie in Sanguinem transibit. Hæc major Chyli Copia majorem Vim requirit, ut Indolem fanis nostris Humoribus similem induat, iisque assimilari possit. Demonstravit enim *Lowerus* (i) Chylum nullo modo mutatum, paulo post Pustum cum Sanguine ferri, & post 24 Horas ab Humoribus reliquis nullo modo distingui; ideoque Actione *Viscerum, Vasorum, & Humorum* nostrorum in verum Sanguinem converti. Posita itaque majori Chyli copia quam Statu Naturali in Sanguinem deferri, ponatur major Actio Vasorum & Viscerum,

(i) *De Motu Cordis.*

cerum, qua attenuari, fanisque assimulari, & quod Nutritioni minus est idoneum e Corpore ejici, eodem Tempore quo Statu naturali possit, necesse est. Corpus autem majori Cibi Chylique copia onustum, ad hæc peragenda minus idoneum evadit, ut a Torpore isto & Somnolentia, quæ post plenum Pastum, & in Dispositione Plethorica videmus, satis patet (k). Quod etiam in Vita sedentaria & otiosa ob *Materiam Perspirabilem* non debito Tempore, aut Quantitate expulsam, ulterius augebitur. Ideoque Tempus magis diuturnum requiretur antequam istas Mutationes subeat, quæ sanitati necessario requiruntur, & Sanguini assimuletur ; & proinde eam Indolem sensim acquireret, quæ debetur continuo

C 2

(k) Vide Sanctorii *Med. Stat. Sect. III.*
Aph. 36, 37, 38, 39.

De PODAGRA.

tinuo ejus Calori, & Particularum inter se invicem Attritioni, viz. *Particulæ Salinæ* aliquæ & *Oleosæ* solventur & dividuntur, fientque *Acres Volatiles, & Putridæ.*

Hoc a Sanguinis, & hujusmodi Ciborum *Analysi* satis patet. Si enim Sanguinem, Cibosque ex Animalium Carnibus desumptos Destillationi *Chymicæ* committo, primo effluit Aqua, dein magno Igne *Oleum* suum naturale; si vero per Tempus aliquod Calore retineantur, adeo ut putrescere incipiant, primum quod exit, erit *Oleum* illud putridum, fætidum, Volatile; *Salesque Volatiles*, qui antea non nisi magno Igne, jam facile ascendunt. Ideoque *Particulæ Salinæ & Oleosæ* antea blandæ, & Naturæ nostræ amicæ, jam Acriores, & ad *Putredinem* propiores evadunt. Hoc a
Liquorum

Liquorum Spirituosorum Degluti-
tione admodum promovetur ; hæc
enim non solum Vires Ventriculi
præ cæteris fere omnibus destruit ;
quinetiam Calorem & Particularum
Sanguinis Attritum in se mutuo
plurimum adauget ; unde Particulæ
Sanguinis Salinæ & Oleosæ se mutuo
in Particulas minores deterent &
confringent, & exinde magis acres et
exitiales evadunt.

C 3.**PRO-**

PROPOSITIO Prima.

*Liquidum
Nervosum
fi Viscidius.*

POSITIS assumptis ob has Rationes hoc modo peccare, Liquidum per partes minimas sive Nervosas transiens, iisque Nutriendis inserviens, aliis majori Ratione Visciditate a Statu Naturali peccabit.

*Partes
Nervosæ
quænam*

PER Partes nervosas & minimas, intelligo non tantum eos Nervos ex Cerebro & Spinali Medulla enatos, quin etiam ultimos omnium Canales, quorum Intortu & Contextu formantur Partes omnes nostri Corporis.

QUOD Corpus Humanum est Congeries Vasculorum tubulosa, sensibus nostris externis nunquam per-

perscrutabilis, satis ab omnibus receptum credo ; cujus autem generis ultima hæc Vasa sunt, qualique liquido irrigata, statuere, *Hic Labor, hoc Opus est.* Hæc enim Vasa non *Cultro Anatomico*, non *Microscopio* se nobis palam faciunt ; ideoque accurato tantum argumento, ex iis sensibus nostris manifestis, deprompto deducenda.

ARTERIÆ omnes *cruentæ* antequam in *Venas cruentas* simplici *Anastomosi* mutantur, Vascula emittunt pellucidum, & Sanguine tenuius Liquidum, *Lymphaticum* dictum, ut omnibus constat *Anatomicis*, admittentia. Hæc autem Vascula ulterius dividi, etiam ad extremam Exilitatem, ex minoribus in majora versus Cor refluentibus, ex Lateralium Ramorum versus Truncum Derivatione, ex Valvulis

*Dantur
Arteriæ
Lymphaticæ.*

in Venis *Lymphaticis* positis, Reflexum ad Cor adjuvantibus, a Corde Transitus penitus impedientibus, patet : Quæ ea etiam *Venas* esse nos docent, ideoque ex *Arteriolis Lymphaticis* æque exiguis, sed ex Natura sua plus contractis, minusque sensibus nostris obviis oriri.

Hoc ex minimarum *Lymphaticarum Venarum* nobis visibilium Magnitudine ulterius patet, quæ ultimis Arteriis sanguiferis Microscopio visibilibus centuplo majores sunt, & proinde ex his derivari, et *Fluido Lymphatico* immediate suppeditari non possunt, et per consequens ex Arteriis invisibilibus oriri debent ; has autem *Arterias* non esse *cruentas*, etiam si harum ultimæ omnino invisibiles sunt, ex Pelluciditate Liquidi transfluentis patet ;
aliter

aliter enim non *Lympha*, sed *Sanguine* implerentur, & per consequens hujusmodi Arteriæ sunt *Lymphaticæ*.

HIS quæ diximus Fidem facit istarum Partium Nutritio, quæ neque rubent, neque Arteriis Sanguiferis irrigantur, quales sunt *Nervi*, *Tendines*, *Glandulæ*, &c. longe enim maxima Corporis pars videtur Microscopio Vasis Sanguiferis plane destituta, & per consequens Nutritio in his Partibus per Vasa Sanguinem vehentia fieri non potest; dantur itaque alia Vasa Liquidum pellucidum, & Sanguine tenuius deferentia, cujus ope nutriuntur. Hæc autem Vasa non Venæ sed Arteriæ esse debent; aliter enim dari non potest Pressio ista lateralis & Appositio Partium, quæ requiruntur in Nutritio-
ne;

ne; hujusmodi autem Vasa sunt ea, quæ *Arterias Lymphaticas* diximus.

QUONIAM etiam omnes Membranae Fibræque Corporis, ipsæque Vasorum Tunicae albæ & pellucidæ sunt, fieri non potest ut Vasis Sanguiferis, utcunque minima supponantur, irrigentur, & nutriantur; tunc enim cum in omni Corporis puncto hæc fieri debent, omne Corporis punctum necessario rubrum evaderet; hoc tamen in Vasorum Tunicis & Membranis non invenitur, & per consequens non rubro sed pellucido Liquore, Vasis Arteriosis ob rationem jam dictam, allato, irrigantur & nutriuntur. Præterea cum maximi datur Nutritionis Augmenti exemplum in Fætu, ut a Tenuitate Animalculorum patet, & ibi minimum erat Sanguinis, erat hujusmodi Liquor, ac in his Vasis
con-

continetur, admodum necessarius, ut Vasa aperta tenerentur, aliter in Fibras concreverent, & Nutritioni Partiumque Appositioni prorsus inepta evaderent. Neque de harum Arteriarum Existencia datur ambigendi Locus ex eo, quod visui non occurrunt, inde enim de ultimis omnino *Arteriis cruentis* etiam dubitaremus. Cum enim hæ, etiamsi Liquidum rubrum & opacum ferunt, vix *Microscopio*, atque hoc detracto, ne vix quidem apparent, multo magis inconspicuæ dicendæ sunt *Arteriæ Lymphaticæ* ex his oriundæ, quæ Liquidum vehunt limpidum & pellucidum. Ideoque ex *Lymphaticis*, æque ac *Cruentis Arteriis Reticulares* oriuntur *Plexus*, & in Venas sui generis transeunt, emissis prius aliis minoribus *Arteriolis lateralibus*, quæ eodem modo in Venas suas, Cordi Liquida sua reducentes

ducentes abeunt, & sic deinceps ad extremam Exilitatem, quousque non amplius in Venas definunt, quin Arteriosam deponentes Indolem, vel extra Corpus, vel in varias Corporis Cavitates, vel Glandularum Folliculos suum Liquidum protrudunt.

Solidæ nostri Corporis Partes omnes sunt nervosæ.

HUJUSMODI ultima Vasa, Liquidum tenuissimum deferentia, ex *Membranis* a solis *Fibris Solidis*, sibi mutuo applicatis, & intertextis, & ex hisce Vasculis *Membranas crassiores*, & ex iis reliqua omnia Vasa constare concipio. Nervi autem ex *Cerebro*, *Cerebello*, & *Spinali Medulla* exeuntes, sunt tantum extremæ Arteriæ Ramificationes, five *Ultima & Simplicissima Vasa*, ut ab eorum Expansione in *Aure & Oculo*, a Fasciculi ad ultimum Resolutione, & Tenuitate Liquidi transeuntis constant. Ideoque minimum

nimum Vas ex Arteriis proveniens, minimique Ponderis Liquidum ferens postquam Naturam Arteriosam depofuit, *Nervo* perfecte congruit, & per consequens est *Nervus*.

Hoc a Similitudine Liquidi per ultima Vafa ab Arteriis provenientia tranfeuntis ad id per Nervos ulterius conftat, quæ ambo ad Ignem collecta, integra Exhalatione, fine Concretionem aliqua avolant, uti in *Liquido Nervoso, Materiaque Perspirabili* videre est. Hujus Sententiæ Veritas ab *Embryonis* Incremento ulterius patet. Docet enim nos *Malphigius* (1) apparere primo *Medullam Spinalem, Cerebrum & Cerebellum*; & ex Nervis Medullæ oriri *Cor*, fuas Propagines ad *Medullam Spinalem & Cerebrum* emittens,

(1) *De Ovo Incubato, Epist. de Formatione Pulli in Ovo, Opera Posthuma, pag. 81.*

tens, iterumque ex iis Vascula recipiens, ex his *Aortam*, & ex hac omnia. Ideoque tota Animalis Machina, five primum in *Ovo Statum*, five *Compagem* integram respicias, ex *Nervis* componitur. Omnis enim Animalis Cor ex Nervosis Staminibus est productum, ex Nervoso illo Corde extenditur *Aorta*, cui insuper intertexuntur Nervosæ Cerebri Ramificationes, ipsaque *Aorta* in quolibet Corporis Puncto in Nervos terminatur, ideoque totum *Corpus* est *Nervosum*, five ex Nervis compositum.

HORUM autem Nervorum Usus varios, pro Loci Varietate a quo Ortum ducunt, fecit sapiens Rerum Conditor; sunt enim quæ *Nutritioni* & *Incremento* solummodo inserviunt, quorum Origo ab ipsa *Aorta* immediate ducenda; *sensibus*

bus nostris inserviunt qui ex Cerebro deducuntur Nervi; *Motibus Automaticis* qui ex Cerebello; *Voluntariis* qui ex Cerebro & Spinali Medulla Ortum ducunt.

NUTRITIO Animalis cujuslibet cum in singulo Corporis Puncto fieri debet, non nisi per Vasa singulis ejus Punctis dispersa, sive in minimis Vasis fieri potest. Et observat *Bellinus* (m) *Pullum* in Ovo a *Gallina* incubato, nullo modo crescere, antequam *Albumen* quasi liquefactum, in Liquidum tenuius, in Vasa minima penetranda magis idoneum, nec amplius Igne concrefcens transeat. Nec aliter in Corpore nostro accidit. Docent enim *Microscopia* per Vasa majora fluere *Moleculas* rubras, quæ ex Sex minoribus valide a se mutuo compactis

*Nutritio
quali Succo
& quibus
Vasis fit.*

partis Moleculis componuntur, quæ tamen hoc modo divisæ, Rubedinem Formamque *Cruoris* deponunt, & crassioris *Lymphæ* Formam induunt, quam *Serum* vocant medici, quod uti & Cruor ad Ignem concrecit.

HÆC *Lympha primi generis*, quæ majorum Lymphaticorum Diamentrorum Exilitatem eludens, per eas satis libere transire valebit; sed & singula hujus Molecula in sex alias Moleculas est divisibilis, tenuiorem & multo minus concrecentem Lympham, viz. *Secundi generis* præbentes, per *Arteriolas*, secundi generis *Lymphaticas* transire satis idoneam; & sic deinceps, donec *Lympha* non omnino concrescens præbeatur, qualis est Liquor per ultima, Vasa transiens, & per consequens *Nutritioni* inserviens. Vis autem
qua

qua Particulæ Seri hoc modo sunt
divisæ, est ipsa Vasorum *Vis Elastica*, & Motus Fibrarum *Reciprocus*,
quem a Majorum Motu accipiunt,
quæ ambo in his quam Vasis majori-
bus, pro Ratione Fluidi contenti
majora sunt. Minima enim Vascu-
la ex *Fibris Solidis* constant, majora
autem ex *Vasis minoribus*, non
solum *Solidam*, sed & *Fluidam*
Materiam Minimorum continenti-
bus. Ideoque Quantitas Solidi ad
Fluida contenta in minimis Vasis,
majorem habet Rationem quam ad
ea in Majoribus. Unde Fluidis
transeuntibus majorem Resistentiam
dabunt, & majori Vi quaquaversum
prement, & per consequens facilius
in Partes minores dividant (n).

VOL. II.

D

HUIC

(n) Experiment. Inquiry on some Parts of
the animal Structure, Exp. 40. §. 3, 4, 5, 6.
Exp. 41. §. 9, 10. Exp. 47. §. 6.

Huic etiam non parum conducit horum Canaliculorum Angustia, singulæ cujusvis Particulæ aut saltem paucarum Magnitudinem non multum superans, unde Particulæ Fluidum constituentes difficilius se mutuo translabi, & vim Canaliculorum Elasticam eludere possunt. *Positis* itaque in Ventericulum *Assumptis*, ut antea ostendimus, non satis dividi, & attenuari, sanisque assimulari, hoc est in Cruorem & Partem Sanguinis Serosam, ex innumeris his Moleculis Vi Vasorum minimorum divisibilibus confectos, Igneque concrementes non æque ac Statu naturali commutari, Particulæ Solidæ Materiæ majores ultimis Seri Particulis, harum tamen aliquibus unitis minores, & non æque ac hæ Seri Partes divisibiles in minores, una cum iis ad extrema Vascula transeant,

tranſeant, & ob majorem Contac-
tum Fluidum naturali viſcidius
conſtituant, & per conſequens,
Liquidum per has Partes tranſiens,
ab iſta Vitæ Ratione quæ *Podagram*
adducit, fiet naturali viſci-
dius.

Hoc ex Sanguine eorum perfec-
tiſſima ſanitate fruendum probari
poſteſt. Robuſtiſſimi enim Homi-
nes, multum ſe exercentes, Statuque
ſaluberrimo gaudentes, quales ſunt
Bajuli, Agricolaë, &c. Sanguinem
habent maxime denſum, lentum,
blandum, & omnium Igne facillime
concreſcentem ; cujus *Moleculæ* ex
aliis minoribus ad ſe mutuo valide
compactis conſtantes, Vi Vaſorum
minimorum in minores ad extre-
mam Exilitatem, ſive in Liquida
tenuiſſima ſunt diviſibiles, aliter
neque Functiones ex tenuiſſimis

De P O D A G R A.

Liquidis pendentes, neque *Nutritio*, *Perspiratio*, &c. quæ in *Ultimis Vasis* fiunt, a *Liquido* tam crasso, ac est horum Sanguis ejusque Serum antequam hoc modo dividantur, fieri non possent, ut ex iis, quæ de Nutritione diximus, patet.

*Densitas
Sanguinis
quæ perfec-
ta.*

HÆC enim Sanguinis *Densitas*, quæ in iis perfectissima Sanitate fruentibus invenitur, non aliud supponit quam major ultimarum Sanguinis Particularum Numerus in Globulo Sanguinis ejusdem Magnitudinis, aut major particularum serosarum copia in globulos Sanguineos commutata, quæ ambo a perfecta solummodo coctione oriuntur. Unde in *Liquidissima Fluida* magis sunt divisibiles, & Functiones ex his pendentes melius fiunt. Hujusmodi enim Viri Cibos aliis melius digerunt & attenuant; ciborum autem Digestio

gestio est tantum eorum in minimas Partes Reductio, unde Globuli Sanguinis, cæteris paribus, majorem ultimarum Particularum Numerum continebunt, & in Liquida tenuissima erunt divisibiles.

HÆC autem *Densitas* Sanguinis Hominum perfectissima sanitate fru-
entium, etiamsi Moleculæ valide ad
se mutuo compinguntur, & stricte
cohærent, ab ista *Viscositate*, quæ in
Statu Morbofo invenitur, admodum
differt; hujusmodi enim Moleculæ
ex exiguis, solidisque Particulis ad
se mutuo compactis constant, ut ex
Globulorum Sanguineorum Gravi-
tate patet; *Viscositas* autem a
Particulis quæ largas Superficies pro
Ratione Soliditatis habent, ut ex eo
patet, quod *Fluida Viscidissima* a
Sanguine separata, qualia sunt ea
a Glandulis *Nasi, Oris, Ventriculi,*

*Densitas
Sanguinis
quomodo a
Viscositate
morbofa
differt.*

De P O D A G R A.

Intestinorum, &c. in Aquæ Superficiem innatant, non tamen Sanguis, ejusve Serum ; & per consequens erit Sanguis horum in Fluida tenuissima quam aliorum magis divisibilis.

PRÆTEREA major horum Virorum Sanguinis ad Ignem Concretio a Denfitate oriens, eum ad extremam exilitatem dividi posse satis ostendit ; hæc enim Concretio in Ovi Albumine, cui Sanguini nihil similis, Igni imposito fit ; quod a *Gallina* incubatum, a blando Calore, lenique Motu exinde proveniente adeo dividitur, ut in minima Pulli, adhuc in Galli Semine *Animalculi*, Vasa transire satis idoneum evadit ; quo tempore Concretionis prorsus est incapax, uti & ultima Corporis nostri Liquida.

NEQUE

NEQUE tantummodo absolute erit Fluidum hoc ultimum quam Statu naturali Viscidius, verum & in hoc majori Ratione aliis peccabit. Liquida enim per *Vasa Sanguifera*, & majora *Lymphatica* transeuntia; cum ex aliis Particulis sibi mutuo valide compactis constant, possint in se continere Particulas ultimis Seri Particulis majores, aliquibus tamen unitis minores, absque ullo Fluxilitatis Detrimento, ubi autem hujusmodi Particulæ ad extrema Vasa perveniunt, nec æque ac Particulæ Naturales sunt in Fluidum tenuissimum divisibiles, Liquidum per has Partes transiens, aliis quibuscumque majori Ratione visciditate peccabit.

Hoc etiam in Vascularibus nervosis præ cæteris accidet, ob minorem vim qua Liquor per has Partes

quam alias protruditur ; Sanguinis enim Particulæ Vi Cordis & Pulmonum, quaquaversum agitantur et confringuntur, et exinde ne in Cohæsiones *Oeconomiae Animalis* minus idoneas incidant, impediuntur : Hujus autem Velocitas a Vibranti Fibrarum motu vel quod ad idem redit, a quantitate liquidi nervosi in eas influentis plurimum pendet, quo itaque cohesione adaucto, difficilius per has Partes transibit Liquidum, et multum diminuetur Fibrarum Vis Elastica, qua non solum diminuta, verum adaucta Liquidi tenacitate ad hæc Vasa transmissi, Liquidum has Partes alluens, majori Ratione Visciditate a Statu naturali aliis peccabit.

PRÆTEREA Fluidum per has Partes transiens, non tantum ob hanc Rationem Visciditate peccabit, quin etiam Defectu Muscularis Motus, cujus

cujus ope Velocitas ejus plurimum augetur. Cum enim Liquidum hoc lenissimo Fluxu per Partes Corporis aliis magis Solidas, Rigidas, Motuique ejus maxime resistentes transit, suspenso fere protinus Motu Musculari, & exinde aliquo gradu Reciproco Fibrarum Motu, erit Fluxus ejus lentior, & Vis qua Vascula Moleculas has dividunt multo minor, & per consequens Fluidum in extremis Vascularis minus fluxile.

Hoc a lentiori ejus Fluxu ulterius promoveatur. Particulæ enim se mutuo facilius attrahent, & strictius ob majorem Contactum, aliquo saltem gradu quam Statu naturali cohærebunt. Posito etiam hoc Liquido aliquo gradu viscidius evadere, Partes ejus subtilissimæ majori Ratione aliis ejicientur, ob Calorem & æqualem Vasorum quaquaversum
Re-

Resistentiam, & viscidiores post se relinquent.

Quod hic dixi de Viscositate Liquidi in ultimis Arteriarum Ramificationibus, Liquido a *Cerebri Glandulis* separato, maxima ex parte attribui etiam potest. Nervi enim *Cerebri* sunt tantum ultimæ *Arteriarum Cervicalium & Carotidarum* Ramificationes, Liquidum alio quolibet in Corpore Particulis subtilioribus constans vehentes; ideoque istis Incommodis, quæ omnibus ultimis Vasis communia, obnoxii, & per consequens erit hoc Liquidum Viscidius quam Statu naturali.

LIQUIDUM a *Cerebri Glandulis* transcolatum, ex Particulis Sanguinis subtilissimis constare discimus. Primo, a recto Arteriarum *Carotidarum & Cervicalium* a Corde ad
Ce-

Cerebrum Transitu, unde Partes Sanguinis mobilissimæ, solidissimæ, aliisque tenuiores majori Ratione a Corde ad Cerebrum quam alias Corporis Partes protruduntur. Secundo, a Vasorum Arteriosorum in *Cranio* Structura. Hic enim Arteriæ sibi mutuo pluries occurrunt, atque in se mutuo hiant. Unde eadem Particulæ sibi invicem sæpius occurrentes cum Impetu, se mutuo majori vi divellent, & in Particulas minores confringent. Ex quibus, una cum Exilitate, & Numero Glandularum satis patet, Liquidum hic separari destinatum, esse tantummodo aliis subtilius. Pars enim Sanguinis mobilior & solidior est ista, ejus Moleculæ a se mutuo magis dividuntur. Hæc autem in Cerebrum præ cæteris Locis influit, ibique ab Arteriarum mutuo occurfu ulterius dividitur, & Particulis maxime

me fluidis separandis magis idonea evadit.

UBICUNQUE itaque Sanguis Particulis has Notas præ se ferentibus scatet, quæ Viribus Vasorum & Humororum nostrorum satis attenuari, sanisque assimulari non possunt, quod antea fieri ostendimus, hoc est quæ non æque Vi Vasorum Spiritus Animales dictos separantium ac in Statu Naturali divisibiles sunt, & tamen etiam si singulis Particulis Spirituosis seorsim consideratis majores sint, tantæ sint Exilitatis ut in Nervos transeant, fiet Fluidum hoc naturali sensim viscidius. Hoc a Defectu, Motus Muscularis ulterius augebitur, ut a Partium Motibus voluntariis inservientium Torpore, a Vita otiosa diutius continuata satis patet. Accumulatis enim sensim Particulis minus subtilibus, Particu-

De P O D A G R A.

49

læ naturales his commistæ, Liquorem naturali viscidiorum constituent, & tardius fluentes, se mutuo facilius attrahent, & strictius quam Statu naturali cohærebunt, & Particulæ subtiliores majori copia quam aliæ ejicientur, unde erit Liquidum hoc naturali viscidius.

P R O P.

P R O P. II.

*Acrius e-
tiam fit.*

*NEQUE Viscidius modo, quin-
etiam acrius naturali evadit Liqui-
dum ultima omnia Vasa, sive ex
Cerebro, sive ex Aorta provenientia,
alluens.*

POSITO Sanguine acrior fieri
quam Statu naturali, eodem modo
peccabunt reliqui Humores ab eo
derivati, & per consequens erit
Liquidum in omnibus ultimis Vasis
acrius quam Statu naturali. Præ-
terea aucta hujus Liquidi Visciditate,
& diminuto Motu Musculari, dimi-
nuitur hujus Liquidi Velocitas, &
exinde Retentio ejus in Corpore,
diuturnior evadit. Liquores autem
omnes nostri Corporis, diutius in
Calore

Calore detenti, putrescunt, & acres evadunt, unde erit Liquidum hoc ob hanc etiam Rationem Naturali acrius.

QUONIAM etiam ista Esculenta & Potulenta a *Podagricis* assumpta, non solum majori Copia ingeruntur quam ad Vitam otiosam, aut sedentariam sustentandam requiritur, quin etiam ex iis ut plurimum constant, quæ potius videntur se Palatis, nostris commendare, quam Nutrimentum blandum & amicum Oeconomiae Animalis præbere, Liquidum in ultimis Vasis fluens, & Indolem Assumptorum sequetur, minus dividetur, & diutius observante *Sanctorio* in Corpore manebit (o). Accumulabitur itaque *Liquidum* minus attenuatum in *Partibus Nervosis*, Partesque ejus Subtiliores aliis majori

(o) Sect. III. Aph. 51, 52.

jori ratione extrudentur, unde acrius & viscidius evadet ; quæ ambo ex quam plurimis, *Observatoris* illius indefessi, *Aphorismis*, ulterius probari possent (p). Cum autem Liquidum per ultima Vasa transiens a Particulis aliis omnibus in Corpore tenuioribus constat, Particulæ Sanguinis aliis magis Subtiles & Volatiles in Liquore hoc formando per hæc Vasa transibunt ; unde denique fieri non potest quin sanguine jam blandam suam Naturam amittente Particulæ hoc modo divisæ erunt omnium acerrimæ.

Ex his quæ diximus satis patet, quomodo Liquidum per Partes Nervosas transiens adeo a Statu naturali

(p) Sect. III. Aph. 21, 22, 37, 43, 51, 52, 55, 74, 84, 105. Sect. IV. Aph. 50, 60, 69, 70. Sect. V. Aph. 9, 11.

turali *Acrimonia* & *Visciditate* peccare possit, eo tempore quo Vitium in Vasis succisque majoribus vix Sensibus nostris manifestum adest, & nullo modo proportionale Mutationibus, quæ in Liquido Nervoso inveniuntur.

VOL. II.

E

PROP.

PROP. III.

Coarctan-
tur ultimi
Solidorum
Canales
ad Pedes
pertinen-
tium.

NEQUE Fluida solummodo in hoc Morbo vitiantur, verum & ultimi Partium nervosarum Canales, & præ cæteris ad Pedes pertinentium coarctantur, & diminuuntur, & Rigiditatem naturali majorem induunt.

Quoniam *Fluido* quolibet *Hæterogeneo* æqualiter pressio, Pars ejus liquidior prius excernitur, erit Pars Sanguinis per *Arterias Cervicales* & *Carotidas* detrusa solidior, tenuior, & fluxilior, aliquo Saltem gradu, quam ea quæ per *Truncum Aortæ Descendentis* transit, ut a recto harum Arteriarum Transitu a Corde, & Obliquitate Transitus Sanguinis in Aortam Descendentem satis patet.

tet. Ideoque crassior & viscidior Sanguinis Pars majori Ratione in Aortam Descendentem transibit.

Sit *Canalis C*, *Truncus Arteriae Descendentis*, a cujus *Latere* proveniunt duo *Rami A & B*, & dein usque ad *D* & *Partes inferiores descendens*; patet ex *Legibus Hydraulicis*, ob æqualem Sanguinis affluentis et præterriti et Arteriæ elasticæ Pressionem, et majorem Globulorum Sanguineorum *Gravitatem* & *Vim attractivam*, qua circa *Vasis Axem* se colligunt, & Serosam Sanguinis Partem ad *Vasorum Latera* extrudunt, Partem ejus serosiores, aliquo saltem gradu, majori Ratione in Ramos *A* et *B* derivari, Partemque alteram graviores & crassiores, qualis est rubra Sanguinis massa, antequam *Moleculæ* a se mutuo dividantur,

De P O D A G R A.

in Trunco Arteriæ F D majori Ratione coacervari. Ostendit enim *Baglivi De Circulatione Sanguinis in Rana*, rubros Sanguinis Globulos circa *Aortæ Axem* coire, & ferofam Partem ad *Latera* detrudi (q). Accumulabitur itaque Rubra & crassa Sanguinis Pars majori Ratione in *Trunco* quam *Ramis Arteriæ*, & eo magis, quo plures Rami a Trunco exeunt, & Sanguis ruber ad Partes Inferiores detruditur.

Et si hoc in quolibet fitu Corporis fit, tum multo magis ubi erectus stat *Homo*, & *Rectos Angulos* cum *Plano Horisontali* facit. Cum enim *Vis Gravitatis* qua Corpora deorsum feruntur, est semper proportionalis *Quantitati Materiæ* in

(q) Dissertatio III. De Observ. Anatom. Experiment. 11.

in Corpore descendente contentæ,
 & augetur *Reciproce* ut *Quadrata*
Descensus, Vis Gravitatis majorem
 habebit Rationem ad Sanguinem
 per Canalem Z C moventem, quam *Vide Fig. 2.*
 ad eum per Canalem Z D, aut Z B,
 ejusdem Longitudinis. Sumatur
 Canalis Z F æqualis Longitudine
 Canali Z D, & Canalis Z N æqua-
 lis Canali Z B, ducantur Lineæ D F
 B N, & a Punctis D, & B, dimit-
 tantur in Canalem E C Perpendi-
 culares D E, B M. Patet Vim qua
 Fluida in Canalibus Z E & Z D
 moventia deorsum fuerunt attracta,
 quando ad perpendiculum E de-
 venient, æqualem esse, Canalis e-
 nim X Z est utrisque communis. Est
 autem *Quadratum* Lineæ Z F mul-
 to majus *Quadrato* Z E. Sit Ca-
 nalis Z D = z , Linea D E = d ,
 Canalis Z E = e , Canalis Z F = f ,
 erit tum per Constructionem $ff = zz$,

De P O D A G R A.

est autem $zz = dd + ee$, ergo
 $ee = zz - dd$. Eodem plane
 Modo probari potest *Vim Gravitatis*
 majorem habere Rationem ad San-
 guinem in Canali C moventem,
 quam ad eum per Canalem Z B
 ejusdem Longitudinis, aut alium
 quemlibet ab ejus Latere provenien-
 tem. Et per consequens gravior &
 crassior Sanguinis Pars, quæ diffi-
 cilius in Ramos transit, & Vi tanto
 majori ad Partes inferiores quam late-
 rales propellitur, majori Ratione in
 has quam alias Partes derivabitur.

HÆc Sanguinis Crassities a minori
 ejus Velocitate in Pedibus quam
 aliis Partibus ulterius augebitur, qua
 Sanguinis Moleculæ se mutuo faci-
 lius attrahent, & strictius quam aliis
 Locis cohærebunt.

ET si hoc in Statu naturali accidit,
 tum multo magis cum Sanguis fit
 Na-

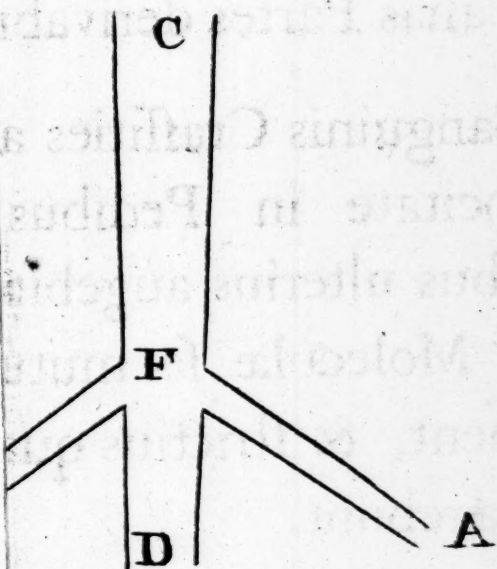
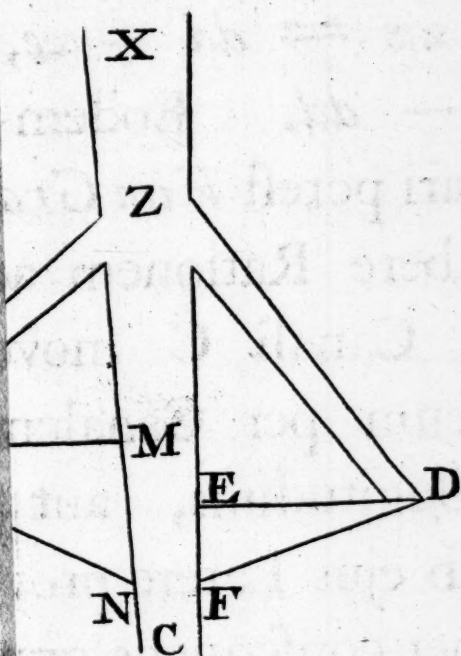

Fig. 2

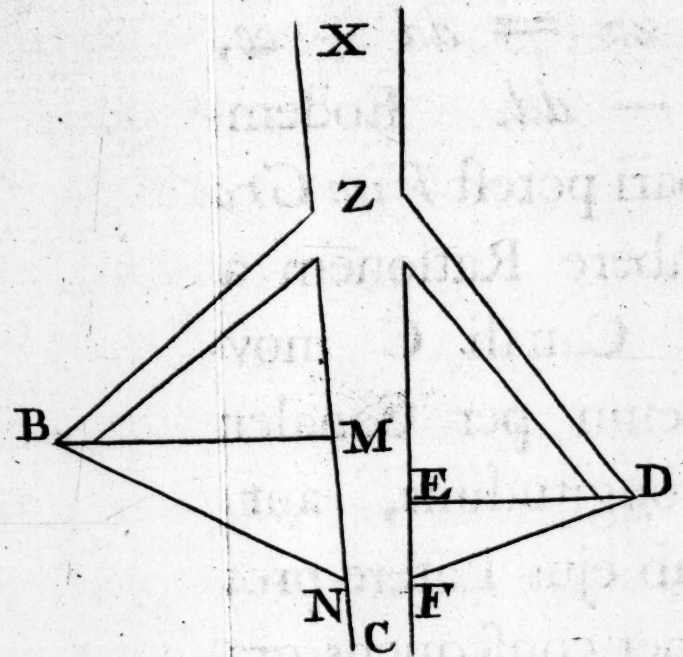
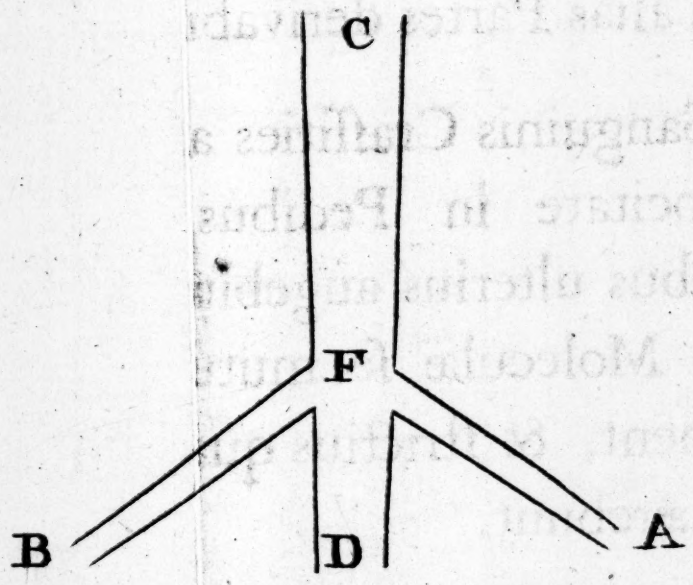

Fig. 1

etiam in cruribus, quod in illis
 articulis accidit, quibus per
 easdem arterias advenit, ut in
 his patet.

Hoc etiam multum arguitur
 ex eo, quod in articulis
 quibusdam, quibus in
 eis non patet accidit, ob rationem
 quodammodo oppositam, quia
 accidunt & excedit potest. Hoc
 in articulis cruribus sanguinis Partis
 arterialis est manifestum, ut in
 illis in articulis manifestum
 sanguinis est, sed in articulis
 alio gradu distenduntur, & magis
 prominent quodammodo ad istam
 partem est potest, magis in
 articulis Partis Nervosae, unde
 illius Nervosae, quibus in
 ipsis magis ad istam partem ap-
 propinquamus, tamen quod in
 ipsis, revera conjunguntur.

De P O D A G R A.

59

Naturali crassior, quod in istis *Anni Tempestatibus* accidit, quibus præ cæteris *Paroxysmus* advenit, ut inferius patebit.

Hoc etiam multum augebitur, si una cum *Visciditate* augetur Sanguinis *Quantitas*, quod in *Podagricis* non paucis accidit, ob majorem Ciborum Copiam assumptam, quam attenuari & excerni potest. Posita itaque crassiore Sanguinis Parte, aut majori ejus *Quantitate*, aut utrisque simul in Pedes transire, Arteriæ Sanguiferæ ultra Tonum naturalem aliquo gradu distendentur, & magis prement quicquid ad ipsarum Contactum est positum, magis itaque comprimuntur Partes Nervosæ, unde ultimis Nervosorum Canaliculorum Lateribus magis ad se mutuo assidue appropinquantibus tandem quoad Latera revera conjungentur. Hoc in

De PODAGRA.

extremis his Vasculis præ cæteris accidet, ob harum Partium præ cæteris Tenuitatem; unde minor Coarctatio in his Vasis, quorum Fibrillæ tam tenues & Canales adeo exigui, ad hos Effectus quam aliis producendos sufficiat.

Podagra unde appropinquante Senectute advenit.

Hoc multum adjuvant omnes Causæ, quæ harum Partium Fibris Rigiditatem inducunt, inter quas *Approximatio Senectutis, & Sexus Virilis* primas partes tenent. In præmissis enim ostendimus Liquidum Partes Nervosas alluens, ab antedicta Vitæ Ratione sensim Viscidius evadere, & per consequens cum crassissima Sanguinis Pars in Pedes protruditur, & Liquidum tenuius sensim magis magisque in *Ramos Sanguineos, & ex iis in Lymphaticas Arterias, & ex iis in Ultima Vasa* detruditur, erit Liquidum
per

per ultima extremarum Partium Vascula in Senectute naturali viscidius: & hoc, majori Ratione in his, quam aliis Partibus.

OSTENDIMUS insuper Liquidum per *Cerebri Glandulas* transcolatum naturali viscidius evadere, ideoque Particulæ ejus se mutuo facilius attrahent, & strictius quam aliis Locis cohærebunt, & Pars ejus subtilior aliis majori Ratione ejicietur, & hoc iterum in Transitu ad eas Partes præ cæteris, fieri necesse est ad quas longius est ejus Iter, & Vis qua protruditur minor; unde difficilius per has Partes transibit, easque aliquo saltem gradu infarciet; quod conjunctum cum majori in has Partes Pressura, eas, *cæteris paribus*, aliis citius Canaliculorum numero diminet, & quoad Latera adjunget.

Ad hoc etiam non parum conducit *Sexus Virilis*, eo quod *Fibræ* multo solidiores sunt & teniores, Motuique *Liquidi* transfluentis magis resistunt, unde difficilius per *Vasa* transit, & *Canales* ob maiorem ad *Axem Nisum*, & a circum-ambientibus *Pressionem*, facilius compinguntur, aut saltem *Capacitate* minuuntur.

Mulieres unde rarius quam Viri Podagra laborant.

Hoc ulterius probari potest ex eo, quod *Mulieres* rarius quam *Viri* hac *Affectione* laborant, quod a minori *Fibrarum* *Tensione* necessario oriatur. Totum enim *Systema Muliebre Virili* multo laxius & imbecilius, & *Fluidorum* *circulantium* *Impetus* minor. Præterea cum eæ *Mulieres* quæ *Podagra* laborant robusto, & plusquam muliebri *Corporis*

poris Habitu ut plurimum donantur, ut observavit *Sydenhamius* (r), necessario sequitur, hunc Morbum ad Habitum tensiorem pertinere.

FATEOR equidem Habitum Muliebrem laxum & imbecillem, non solam esse Causam, cur Viri hac Affectione iis frequentius laborant. Quippe periodica ista per Vasa Uterina Evacuatio, & vivendi Ratio virili temperantior, eis non minimi sunt Emolumenti. Afferit enim *Celsus* (s), & ipse *Hippocrates* (t), nullas Mulieres nisi quibus *Menstrua* sunt suppressa *Articulorum Dolore* tentari. Hæc tamen Assertio, etiam si universaliter vera non sit, Ansam præbet qua concludi licet, hanc Eva-

(r) *Traët. De Podagra.*

(s) *Lib. IV. Cap. 24.*

(t) *Sect. VI. Aph. 29.*

Evacuationem in Morbo hoc evitando apprime conducere. Si tamen *Mulieres Podagricas*, quibus five supprimantur, aut fluant *Menses* respiciemus, paucas si ullas inveniemus, nisi quæ validiori, tenfiorique Corporis Habitu præditæ sunt.

*Eunuchi
cur non
Podagrici.*

Præterea *Eunuchi* observante & *Celso* & *Hippocrate* (u), non fiunt *Podagrici*, quippe hi omnes teneri & delicatuli, & Carnis Mollitie, & Fibrarum Laxitate vel ipsas *Mulieres* superant; ita ut affirmante Poeta (x) *Mulier* nempe ipsa videtur non *Persona* loqui, et parem in omnibus aliis *Castratis Animalibus* obtinere rationem liquet.

SED inter omnes qui de *Podagricorum* Temperamentis scripserunt,
Sy-

(u) Vide Loc. ante Citat.

(x) Juvenal. Sat. III.

Sydenhamius Phænomenon naturalium Scrutator indefessus, hoc Stigma *Podagræ* imponit, viz. quod ea sola in tota Morborum Chronicorum Familia, eos præ cæteris invadit, qui robusto & firmo Corporis Habitu donantur (y). Hinc est quod asserit *Hippocrates*, quod “ Qui
“ quo magis tenues Venulas, Cor-
“ porique plurimum necessarias,
“ Nervosque & Offa multa & cre-
“ bra subierit, eo sane tum Stabilior
“ Morbus est, tumque ægerrime
“ profligatur (z).” Hoc est in iis qui tenfioris sunt Habitus, quorum Solida ad Fluida aliis majorem habent Rationem, unde Canales citius adunantur, & Rigiditatem induunt, ut ex iis quæ diximus patet.

OB

(y) *De Podagra.*(z) *Seç. V. Lib. de Affeç.*

*Partes
Nervosæ
aliis citi-
us adu-
nantur.*

OB eandem etiam Rationem accidit, quod Partes aliis magis tensæ, uti sunt *Ligamenta, Tendines, Periosteæ*, citius ad se mutuo adunantur, & Rigiditatem induunt. Hinc enim Motui Liquidi jam naturali Viscidioris magis resistunt; unde aliquo gradu infarciuntur Vascula, & Latera veluti ad se mutuo agglutinantur. Huic etiam non parum conducit Compressio a Calceamentis, & præcipue si, Juventutis more plus æquo operatæ, has Partes arcte cingunt & comprimunt, ut ex se patet. Hoc etiam Partibus Nervosis in pedibus, membrisque vicinis præ cæteris ob *Pondus Incumbens*, accidet; hæ enim partes totum corpus movendo & exercendo sustinent, unde diminuuntur vasorum canales, Fibræque ad se mutuo compactæ, citius Rigiditatem acquirunt.

UNDE

UNDE etiam patet quomodo exercitia admodum violenta ad morbos Articulorum disponant ; fibræ enim non solum rigidiores fiunt, sed Liquida minime cocta, & non satis in partes subtiles divisa, vi Fluidorum circulantium, & frequentiore Fibrarum motu, in partes Nervosas intruduntur, ibique Obstructiones producant.

OSTENSIS his de Mutationibus in Corpore necessario orientibus, ab ista Vitæ Ratione quæ *Podagram* aliis frequentius producit ; jam ad cæteras hujus Morbi causas nos convertemus, & primo disquiremus quid Liquores *Austeri* & *Acidi* his commune in Corpore producant.

FLUIDA omnia a nobis Nutrimenti gratia assumpta, conficiuntur

Fluida a nobis assumpta quomodo conficiuntur.

tur a *Corpusculis* exiguis in *Aqua Simplici* connatantibus ; varias tamen Qualitates acquirunt, & diversa evadunt, a vario Cohæſionis Momento, variis Figuris, Denſitatibus, & Viribus attractivis *Corpusculorum* in ea connatantium. Quid enim *Vina* omnia, niſi *Aqua Uvarum* Particulis Saturata ? Quid *Cereviſiæ* omnes, niſi *Aqua* Particulis *Hordei*, aut alterius Grani per Infuſionem imprægnata ? Quarum Particularum Admixtione, Fluidum hoc Simplex & *Homogeneum* in *Heterogeneum* convertitur. Unde orta Fermentatione, Particulæ ſubtiliores a terreſtribus & fæculentis ſeparantur, & ſurſum feruntur, dum aliæ Vi Gravitatis ſuæ deorſum feruntur, & Fundum petunt. Quid *Lac*, niſi Graminis, & aliarum Herbarum Particulæ in eodem Fluido connatantes ? Cum tantum Chylus fit per
Uberis

Uberis Glandulas Transcolatione quadam depuratus. Quid denique pene omnes Liquores, nisi Aqua Particulis variis hoc modo saturata & imprægnata? A quarum combinatione novæ oriuntur Qualitates, pro diversis Particularum Quantitatibus & Qualitatibus; unde variis modis nostra Sensationum Organa afficiunt, variasque Operationes in *Systemate Animali* producunt.

HUJUSMODI autem Particulæ in ^{Quibus Particulis constant.} his Fluidis ante Fermentationem connatantes, & quibus imprægnata aliis omnibus diversa fiunt, sunt tantum Particulæ *Salinæ, Oleosæ, & Terrenæ*, vel ad *Plantam, Herbam, Fructum*, & his similia pertinentes. Quoniam enim Decocta *Maltæ*, aut alius cujuslibet Grani Fermentatione non adhuc depurata, magnam *Phlegmatis, Olei, & Salis fixi* Quantitatem

titatem per *Destillationem* ejiciunt, & multo majorem *Terræ damnatæ* Quantitatem post se relinquunt, quam si finita Fermentatione eadem Operatio peragetur, ne minimam vero Spiritus Portiunculam ejiciunt, ut *Operationes Chymicæ* testantur; patet Corpuscula in Fluido quolibet conatantia, & quibus imprægnatum aliis diversum evadit, esse tantum Particulas *Salinas, Oleosas, & Terrenas.*

*Spiritus
Liquoris
cujuslibet
quid.*

PARTICULÆ enim *Spirituosæ* sunt tantum Particulæ *Salinæ & Sulphureæ* in Partes subtiles divisæ. Cum enim nil in Liquore quolibet continetur præter Particulas *Salis, Olei, & Terræ* nisi prius Fermentatione depuretur, liquet Particulas Spirituosas hujus Ope produci.

FER-

FERMENTATIO autem Liquoris ^{Fermentatio quid, & unde,} cujusslibet in intestino Particularum Motu in eo connatantium sita est. Posito ergo intestino Motu in Particulis Fluidi, vel a Variatione *Ponderis & Elasticitatis Aeris*, Additione Floris *Cerevisialis*, aut a *Viribus* Particularum *Attractivis*, aut omnibus simul produci; Particulæ sursum deorsum ferentur, & innumeris Motibus *Reflectionis & Directionis* quaquaversum agentur, quibus conjunctis cum variis *Angulis, Figuris, & Soliditatibus* Corpusculorum in Fluido connatantium, fieri non potest quin se mutuo in Particulas subtiles dividant; quæ, vel cum aliis specificè leviores sunt, sursum ascendunt, vel forsan cum aliis magis subtiles & mobiles sunt, durante intestino Particularum Motu sursum ejiciuntur, & *Spiritus* vocan-

De PODAGRA.

tur. Ubi autem Fermentatio diutius manet, *Particulæ salinæ & oleosæ* quæ antea blandæ, & forsan sibi mutuo unitæ, cum Spiritibus commistæ, grato lenique Titillatione *Palato* arridebant, jam ulterius divisæ & attenuatæ, & *Fluido Aquoso* solutæ, blandisque Particulis orbatae, primo *acres*, dein *acidæ* evadunt; & si accedat larga materiæ terrestris Portio, *Austerae* fiunt; et ad idem redit, utrum has Qualitates a longiori Fermentatione induant, aut a Natura iis magis pronæ evadunt, hæc enim omnia per eosdem gradus blandam suam Naturam amittunt, & Qualitates recensitas induunt.

*Liquorum
acidorum
& austero-
rum effec-
tus.*

LIQUORES Spirituosi *acres & austeri* in *Ventriculum* dimissi, Fibras ejus contrahunt, quæ *Crassitie* adauctæ, & *Longitudine* diminutæ majori Vi *Elastica* pollebunt, Appetitum

au-

augebunt, Munusque Digestionis melius perficient ; unde non raro apprime utiles evadunt. Ubi autem hos majori quam fas est Copia assumimus, Portio eorum non exigua diutius in *Ventriculo* manens, eam Indolem acquires, quæ debetur continuo eorum Calori ; fatis autem patet, hæc *Vina* Calore æque ac nostri Corporis fervata, brevi aciditatem maximam contrahere ; hæc itaque *Vina acida* fient, ut Ructus hujus *Profapiæ* probant, qui omnes eos infestant qui hos Liquores liberius ingurgitant ; & tum multo magis ubi *Vina* actu acidula ingeruntur.

CRUDITATES hæ acidæ majorem *Bilis, Succique Pancreatici* Vim requirent, ut in istum Statum reducantur, in quo *Chylus* in Statu Naturali *Venam Subclaviam* ingreditur.

De P O D A G R A.

Observat enim *Lewenboeckius*, acida in *Stomacho* inventa, post Admissionem *Bilis Succique Pancreatici* evanescere; ideoque horum Succorum Ope obtundi, & immutari debere; ubicunque autem major Particularum acidarum Copia quotidie a *Stomacho* detruditur, sensim debellabitur horum Succorum Vis, & plures Particulæ acidæ in Sanguinem transibunt quam Statu naturali. Hæc major *Acidorum* Portio quotidie in Sanguinem transiens, majorem vim requirit antequam alcalifet, & Indolem sanis nostris Humoribus similem induat.

DEMONSTRAVIT enim *Pitcarnius*
 (a) Acida quæ post Admissionem
Bilis succique Pancreatici in Sanguinem transeunt, Vi *Viscerum*, &
Hu-

(a) *Dissertatio de Opera quam præstant Corpora, acida vel alcalica in Curatione Morborum.*

Humorum nostrorum in Alcalica
converti, antequam Nutrimento
idonea evadunt. Experimentis etiam
ostendit *Clariff. Boylius* (b) San-
guinem alcalescere, & Liquores ab
eo secretos ad Alcalicam Familiam
pertinere. Major itaque Vis Acida
in Alcalica commutans requiretur,
ut Naturam *Humorum* nostrorum
induant hæc Acida ; hæc autem
Vis in aucta Vi circulatoria, & reci-
proco *Vasorum* minimorum Motu
ponitur. Nihil autem hoc æque
efficit ac *Muscularis Motus*, cujus
ope Vis Circulatoria augetur, Par-
ticulæ vel fanis assimulantur, aut
foras ejiciuntur. Hoc autem, aliis-
que omnibus ad hunc finem infer-
vientibus vel prorsus neglectis, aut
saltem parcius adhibitis, hæ Crudi-
tates suam Naturam sequantur ne-
cesse est, hoc est fiant *Acres & Aci-*
F 4 *dæ,*

(b) *Historia Humani Sanguinis.*

dæ, etiamfi per tempus aliquod sine Incommodo sensibus nostris manifesto ingeri, & Vi Viscerum, & Humorum nostrorum sanis assimulari videantur; eoque magis & citius has Qualitates induent, quo majori Copia assumuntur, aut magis iis a Natura pronæ evadunt.

PRÆTEREA qui hos Liquores liberius assumunt, non tantum Incommoda hoc ex Fonte provenientia ferunt, quinetiam ista Liqueorum Pars, quæ quamvis non æque ac hæ Cruditates, acida, & ad Aciditatem tantummodo vergit, devictis Viribus in nostro Corpore commutativis, sensim easdem Qualitates induet.

POSITIS itaque his Particulis non adeo attenuari, ut Humoribus nostris sanis assimulentur, hoc est ut
in

in Liquidum, quale per Vasa minima in Statu Naturali transit, commutentur, & Moleculæ ex his confectæ Vi Vasorum minimorum divisibiles sint ad extremam Exilitatem, quod in robustissimis Statu saluberrimo gaudentibus fieri ostendimus; Particulæ majores Naturalibus in hæc Vasa transibunt, & Liquidum Naturali viscidius & acrius conficient, ut in Præmissis ostendimus.

MALUM hoc ab *Ebrietate* frequenter horum Vinorum Ingestionem commissa plurimum augetur. Hoc enim pacto non solum major horum Copia in *Ventriculum* assumitur, & proinde diutius ibi manet & acidior fit, quin etiam major Copia Particularum acescentium in Sanguinem transit, quam Vi *Viscerum* & *Humorum* nostrorum commutari, & sanis assimulari, præsertim si sæpe
re-

De PODAGRA.

repetita potest ; & proinde ob majorem *Calorem*, & Defectum *Muscularis Motus*, acerrimam Naturam induent, & Sanguinem Succosque reliquos sensim *Acrimonia acida* inficient, & per consequens erit Liquidum per ultima Vasa transiens *acrius & viscidius*.

NEQUE in *Fluidis* tantummodo, verum & in *Solidis Partibus* Mutationes inducent ; continua enim horum Liqueorum Ingestione nimis contrahentur Fibrae, & Rigiditatem quandam induent, & praecipue si accedat *Austeritas* ; unde Vasorum *Tunicæ* majori Nifu se ad *Axem* Canalis applicare nitentur, & Canales angustiores reddent, & in iis Partibus præ cæteris, quæ aliis magis tensæ sunt & nervosæ, & quibus hæ Particulæ facilius applicari possint, viz. iis quarum Liquida lentius & dif-

difficilius transeunt, quæ a *Corde* & *Cerebro* magis distant, uti sunt *Partes Nervosæ Pedum*. Ad hoc etiam plurimum conducit *Compressio Partium Nervosarum*, & *Viscositas Liquidi Nervosi*, cujus *Effectus* in minimis *Vasis coarctandis* antea ostendimus.

Ex his deduci potest, unde *Vina Moravica*, quæ aliis fere omnibus magis sunt *Austera*, hunc Morbum adeo producant ; ut &, cur *Vina Rhenana*, aliaque omnia ad *Aciditatem* vergentia, adeo in *Podagra* damnarentur ; & quibus *Podagricis* maxime inimica (c).

I N-

(c) Potoribus quibusdam bibulis forsan non omnino arrideat Autoris in hæc *Vina* Dictum durum et amarum, at mihi per Germaniam Iter facienti hujus Veritatis tot tristitia de die in diem ante oculos astabant Exempla, ut ejus *Incolæ*, præ cæteris omnibus qui sunt in terris, hoc Morbo

Unde a
Vita Stu-
dioſa pro-
ducitur.

INTENSA *Mentis* ad Ob-
jectum quemlibet *Applicatio* *Fibras*
totius Corporis contrahit, & *Vascu-*
lorum *Orificia* angustiora reddit,
ideoque diminuetur *Quantitas* *Ma-*
teriæ *Perspirabilis*, & *Particulæ* aliis
magis *Volatiles*, *subtiles*, & *fluidæ*
majori *Ratione* quam aliæ per hos
Meatulos exhibunt, & *Particulas* fa-
linas, oleosas, & viscidas minus at-
tenuatas post se relinquent, unde
Humores in Corpore relictæ viscidio-
res evadent quam statu naturali.

PRÆTEREA cum *Quantitas* *Fluidi*
transiens per *Orificium* quodlibet,
est

Morbo Arthritico quasi confringi mihi viden-
tur; atque oleum ac operam illum perdere cre-
do, qui ullam a Gadibus ad Auroram usque
Regionem invenire laboret, ubi

———— Plures Lapidosa Chiragra
Fregerit Articulos veteris Ramalia Fagi.

est cæteris paribus proportionalis *Velocitati Fluidi* moventis ; quo minor Sanguinis Velocitas, eo minor *Materiæ Perspirabilis Copia* excernetur. Pulsus autem omnium Studiis incumbentium rariores sunt & depressiores quam Statu naturali, minor itaque *Quantitas Materiæ Perspirabilis* ob hanc etiam *Rationem* ejicietur ; *Perspirabilis* autem *Materia* ex ultimis *Vasis* ejicitur, ut a subtilitate ejus patet, erit itaque *Liquidum* in *Ultimis Vasis* relictum viscidius. *Particulæ* etiam *Sanguinis* tardius ad *Pulmones* redeuntes, & minus in *Circuitu* quaquaverfum agitatae, se mutuo minus deterent & confringent, unde minus a se mutuo dividuntur *Moleculæ*, & erit *Liquidum* per *Partes Nervosas* transiens crassius & viscidius, ut antea ostendimus.

NEQUE

NEQUE *Crassitie* sola, verum & *Acrimonia* peccabunt Humores omnes. Constrictis enim Vasculis excretoriis, istæ Particulæ quæ excerni debuerunt, jam diutius in Corpore detentæ, blandisque Particulis orbatæ, a Loci Calore *Acrimoniam* contrahent, erunt itaque Fluida in Corpore relictæ *crassiora* & *acriora*.

HÆC ambo ab Indigestione Viscerum omnibus Studiosis familiari (d), Cibos assumptos non satis attenuantium, & assimulantium plurimum augebuntur. Posito enim Sanguine succoque Nerveo hoc modo vitari, *Ventriculus* cæteraque
Organa

(d) Celsus lib, i. cap. 2.

Dolæus Encyclopæd. Med. lib. iii.

De Morb. Abdominis, cap. 11.

Ramazini De Morb. Artificum, Cap. ult.

Organa Digestioni infervientia, Cibus difficiliter dividitur, unde diutius in *Ventriculo* manebunt, & Naturam suam sequentur. Distractis etiam Spiritibus Animalibus, & circa intellectuale Opus occupatis, vel non adeo pleno influxu ad *Ventriculum* ac in Statu Naturali delatis, propter Fibrarum Nervosarum ac totius Systematis Nervosi in altioribus Studiis validam Contentionem, Assumpta minus attenuantur, & Naturam suam sequentur, viz. putrescent, & *Acrimoniam* maximam contrahent, ut antea ostendimus.

PRÆTEREA *Chylus* in Sanguinem advectus, nec adeo Vi Circulatoria commotus, ut in Sanguinem eodem Tempore quo statu naturali convertetur, Naturam *Alimenti* in eodem Calore detenti sequetur, & difficiliter istas Qualitates acquirat,

ret, quales in statu sano inveniuntur; major itaque Vis requiretur, ut in Moleculas Vi Vascularum ultimarum æque ac in Statu naturali divisibiles reducatur, & per consequens erit Liquidum Nervosum *acrius* & *viscidius* ut in præmissis ostendimus.

ACRIMONIA hæc & *Viscositas* in Liquido nervosas Partes alluente præ cæteris accidet, ob difficiliorem Molecularum in minores *Particulas Divisionem*, lentiolem ejus Fluxum, diuturniorem in Corpore Moram, & Defectum in Vita Sedentaria *Muscularis Motus*, aliaque ejusmodi, quorum diros Effectus in Morbo hoc formando antea demonstravimus. Neque ab iis Incommodis quæ a Canaliculorum nervosorum Adunatione & Coarctatione Ortum ducunt immunes erunt Studiosi; unde Fibril-

læ nervosæ rigidiores fient, Motum-
que Liquidi per Vasa transfluentis
magis impediunt, ut ex iis quæ de
his diximus satis patebit.

ET si hæc a Studiis quocunque
Tempore efficiuntur, tum multo
magis, cum *nocturnis Lucubrationi-*
bus se excruciant. Frigida enim
Nocturni Aeris Temperies, Corporis
nostri Fibras constringit, Fluida
condensat, & Pulsuum Ictus depres-
siores reddit; unde magis supprime-
tur Perspiratio, & nullæ Particulæ
præter eas Fluiditate maxima præ-
ditas per Poros Cutis transibunt, &
multæ Particulæ in Corpore retinen-
tur, quæ in Statu Naturali excerni
deberent, & Liquidum hoc *acrius*
& *viscidius* constituunt.

INTENSÆ in *Coitu Fibra-* Unde a
Veneris
Ufu.
rum constrictiones, & frequentiores

Villorum Ictus *Liquida* totius Corporis quaquaverfum violenter premunt, & *Vasculorum Secretoriorum* Ora diminuunt; unde *Liquida* tenuissima violenter expelluntur, & major *Materiae Perspirabilis* Evacuatio pro tempore succedit, quam statu naturali (g), tantaque *Liquidi Nervosi* copia absumitur ut necessario diminuetur fibrarum *Vis Elastica*, & fient tremores momenti minoris. His itaque sæpius quam fas est repetitis, minor *Liquidi Nervosi* quantitas in *Musculos* derivabitur; unde debilius contrahentur, & isti inter cæteros qui digestioni inserviunt. Hinc *Cibi* difficilior in *Chylum* rediguntur, & diutius in *Ventriculo* manentes, eam Indolem acquirunt, quam ex natura continuo calori debent, viz. *acres* evadent, & per consequens, fiet Sanguis *acrior* & *viscidior*.

viscidior. Præterea diminutæ ob eandem rationem vi contractili *Cordis* & *Vasorum Elasticitate*, diminuetur Vis qua *Chylum* attenuant, Sanguinique assimulant, & fiet *Sanguis*, & exinde *Liquores* omnes ab eo secreti *acriores*, & *viscidiores*. His itaque positis major Vis ad *Moleculas* dividendas, & *Liquida* per ultima *Vasa* transeuntia formanda requiretur; diminuta autem *Vasorum Vi* *Elastica*, diminuetur hæc Vis, & fiet *Liquida* per ultima *Vasa* transeuntia *viscidiora* quam statu naturali.

Hoc autem in *Vasculis Nervosis* præ cæteris accidet, ob minorem Vim qua *Liquor* per has partes, quam alias protruditur, aliasque rationes antea allatas.

HINC itaque per ultima Vasa difficilius fluet hic Liquor, eaque aliquo modo infarciet; ideoque diminuetur quantitas *Materiae Perspirabilis*, cum hæc semper, cæteris paribus, est Velocitati proportionalis, & partes ejus liquidiores aliis majori ratione ejicientur, & crassiores ob debilitatam Fibrarum compagem, iis confringendis minus idoneam post se relinquent, & Liquida in Corpore relicta crassiora reddent.

PRÆTEREA adaucta Liquidorum *Cohæsione*, five a *Veneris* usu frequentiore, aut alia qualibet de causa, Particulæ non satis comminutæ, ut Vi Fibrarum naturali Partes Nervosas pertranseant, vehementi Fibrarum in repetitis Coitionibus, constrictione, in *Vascula Nervosa* trudentur, ibique Obstructiones admodum per-

pertinaces producent, uti olim observavit *Sanctorius* (h).

UNDE etiam patet, quantum im-
 modicus ejus usus, præcipue cum Vic-
 tu pleniore, aliisque causis antea de-
 scriptis conjunctus hunc morbum pro-
 moveat; eo quod Partes Liquidorum
 crudas & viscidas, in Partes Nervo-
 sas pellit, ibique obstructions pro-
 ducit; & in iis præ cæteris, per
 quas fluida difficillime transeunt,
 quales sunt *Tendines, Ligamenta,*
Periosteæ, &c. hujus Morbi sedes
 fere perpetuæ. His omnibus quæ
 diximus fidem faciunt *Observationes*
Sanctorianæ, inter quas præter eas
 jam citatas, consulantur *Seçt. VI.*
Aph. 2, 3, 10, 14, 15, 21.

HÆC major Viscositas & Vaforum
 infarctus in causa erunt, quod Li-
 quidum

G 3

(h) *Seçt. VI. Aph. 12.*

*Veneris
 immodicæ
 cum Cra-
 pula con-
 junctæ
 damna.*

De PODAGRA.

quidum hoc diutius in Corpore manebit quam statu naturali, & proinde nostrorum Humorum naturam sequetur; hi autem omnes calore æque ac nostri Corporis detenti, brevi putrescunt, & acerrimi evadunt, & per consequens, erit *Liquidum Nerveum Acrius & Viscidius* quam statu naturali.

*Veneris
præmatu-
ra dam-
na.*

HÆ autem mutationes a *Venere præmatura* nimis culta facilius citiusque inducuntur; Fibræ enim tunc laxiores sunt, & ad violentas hæc constrictiones subeundas minus idoneæ, & proinde ob Rationes allatas citius diminuetur *Ventriculi Vis*, & infarcientur Vascula, fietque Liquidum Nervosum naturali viscidius.

*Proxima
Podagræ
Causa ve-
ra quæ-
nam.*

Ex iis quæ diximus de Mutationibus, quæ in Corpore producuntur

ab

ab istis *Vitæ Rationibus*, quæ *Podagram* præ cæteris inducunt, satis patet, quod *Proxima* hujus Morbi *Causa* in *Viscositate & Acrimonia Liquidi Nervosi*, una cum nimia *Coarctatione & Rigiditate minimorum Vasculorum nervosorum* ad *Pedes* pertinentium sita est. Neque de cæteris hujus Morbi Causis, in Cap. II. descriptis, differere libet, quippe qui jam dicta bene callet, satis videbit quomodo hæ easdem Mutationes producant. Ideoque ad Symptomata nos convertemus, unde adhuc clarius patebit, Morbum hunc ab hac Causa produci.

CAP. IV.

DEMONSTRATIS in Capite priore iis Mutationibus, quæ necessario oriuntur in Corpore Humano ab ea Vitæ Ratione, quæ *Podagram* frequentius producit, ad Phænomenon ejus Solutionem nos convertemus. Antequam tamen hoc efficere conabimur, non prorsus inutile videatur exquirere, quid sit Causa immediata *Regularis Paroxyfmi Podagrici*, quod paulo ante *Æquinoctium Vernale*, & post *Autumnale Podagricum* invadit.

*Podagra
Vernalis
& Autumnalis
Causa im-
mediata.*

Hoc Mutationi alicui *Aeris* proculdubio tribuendum est, ut a Cap. I. & innumeris *Medicorum* observationibus patet, & quod ipsum olim observavit

observavit *Divinus Senex* (i); advenit enim *Paroxysmus* his Anni Tempestatibus, etiamfi *Podagricus* neque in *Esculentis* aut *Potulentis*, *Somno* aut *Vigiliis*, *Exercitio* aut *Quiete*, aliove quolibet modo hoc Tempore, præ cæteris, se errasse novit. Fluida autem per Partium Solidarum Canales transeuntia, placide & tranquille eodem certo *Velocitatis Momento* in æternum transirent, nisi Causa aliqua vel una cum iis in Vasis contenta, aut a Corporis Superficie agens, has Variationes in *Systemate Animali* producat. Nihil autem adhuc restat, quod hunc Morbum certa, & constante Methodo producat, nisi solus *Aer*, in quo vivimus & movemur, cum quo totum Corpus circumvolvitur, & cujus Pars non exigua in ipsum Sanguinem una cum Chylo transit.

QUAMVIS

(i) *Hippoc.* Sect. VI. Aphor. 55.

QUAMVIS autem Aerem *Regularis Paroxyfmi* Causam dico, non tamen eum omnis *Paroxyfmi* Causam afferro, sed tantum illorum qui constanti Methodo istis Anni Tempestatibus jam nominatis adveniunt, fatis enim omnibus patet, vehementia *Animi Pathemata*, *Exercitia* plurimum defatigantia, immodicam *Liquorum Spirituosorum* Deglutionem, aliaque ejusmodi Paroxyfimum producere; & hoc non solum in istis Anni Tempestatibus cum *Podagra* præ Foribus adstat, quin etiam in qualibet Anni Tempestate, modo Æger huic Morbo pronus fit.

Mutationes ab Aere orientes quarum sunt.

MUTATIONES in Corpore Humano quæ ab *Aere* producuntur, oriuntur vel *Variatione* aliqua in *Gravitate* aut *Vi Elastica*, *Caliditate* aut *Frigiditate*, *Siccitate* aut *Humiditate*;

ditate ; quæ omnia Corpus Humanum variis Modis afficiunt, & non tantum Morbos inceptos accelerant, & Crisin funestam citius adducunt, quinetiam Morbis non paucis Ortum præbent.

DEMONSTRAVIT *Author nuperus* (k) maximum Pondus Aeris in Corpus Humanum cujus Superficies 15 Pedes Quadratos continet prementis, videlicet ubi *Mercurius* altissime in *Barometro* ascendit, æquari Libris 39900, Variatio autem maxima *Mercurii* ascendentis, & descendens tres circiter Pollices continet. Pondus ergo Columnæ *Mercurii* cujus Basis æqualis est Superficie Corporis, & cujus Altitudo tres Pollices continet, auferetur a toto Pondere *Aeris* ubicunque *Mercurius*

(k) *Wainwright* De Sex Rebus Nonnaturalibus, pag. 58, &c.

rius tres Pollices descendit. Cum autem Pes Cubicalis *Aquæ* æqualis est Libris 76, & Gravitas *Hydrargyri* ad Gravitatem *Aquæ* ut 14 ad 1, Pes Cubicalis *Mercurii* erit æqualis Libris 1064; qui Numerus per 4 divisus, dabit Columnam *Mercurii* cujus Basis Pedi Quadrato æquatur, & Altitudo Pollices tres continet (1), æqualem Ponderi quod Singulus Pes Quadratus Superficie Corporis Humani sustinet, minus eo quod sustinebat, antequam hæc Aeris Variatio accidebat, = Libris 266; qui Numerus in 15 ductus, dat Pondus quod Corpus Humanum sustinet, cujus Superficies 15 Pedes Quadratos continet, ubi *Mercurius* tres Pollices descendit, minus eo quod sustinuit, dum *Mercurius* altissime in Tubo mansit, = Libris

(1) Elem. *Euclid.* lib. xi. Prop. 32. & lib. xii. Prop. 14.

Libris 3990, & per consequens Pondus in Corpus Humanum pre-mens erit majus aut minus in eadem Ratione, prout Aer magis est humidus, aquosus, & procellosus, & *Mercurius* ad Puncta quælibet intermedia descendit, viz. Diminutio Pressuræ Aeris in Corpus Humanum in *Tempestate humida* erit æqualis 2660 Libris.

HINC Sanguis in Spatium angustius comprimetur, aut in majus expandetur. Aer enim in Canalibus una cum Sanguine contentus, qui semper se in *Æquilibrio* cum Aere circum-ambiente servat, se expandere nititur ea Ratione, qua Vis comprimens augetur; quippe *Vis Centrifuga* Particularum Reciproce ea Ratione decrescit, qua *Distantiæ* Particularum a *Centro* augentur (m).

Hoc

(m) *Cl. Newtoni Princip. Philosoph. Mathematic. p. 23. lib. ii.*

Hoc etiam ab *Animalibus* in *Antliam Pneumaticam* dimissis satis patet, quorum Vasa Parte aliqua Aeris extracta maxime tument, in Spatium tamen idem, quo prius, comprimuntur, cum in apertum Aerem deducuntur.

ATMOSPHERA his Anni Tempestatibus quibus præ cæteris Paroxysmus advenit, viz. *Ver & Autumnus*, majores Solis Lunæque Vires ac Effectus subit, unde ut plurimum aliis magis humidæ aquosæ et procellosæ evadunt. Pondus ergo Aeris non solum ea Ratione diminuitur, qua jam ostenditur, quinetiam diminuitur Vis ejus Elastica; diminuta enim Pressura incumbente, diminuetur ejus copia in *Pulmones* irruens, ob minorem ejus Denfitatem, & exinde Vis ejus Elastica, ob Rationem jam
allatam

allatam (n). Ideoque dempta hoc modo Pressura *Aeris*, *Pulmones* nec bene inflari, nec cohærentes Sanguinis Globuli a se mutuo dividi possunt; unde Sanguis erit Viscidior, & tardius Circulum suum perficiet. Hinc *Moleculæ* se mutuo facilius attrahent, & majorem Fibrarum Vim Elasticam requirent, ut in Liquidum quale per ultima Vasa in Statu Naturali transit, elaborentur; erit itaque Liquidum Nervosum, ob hanc Rationem, hac Tempestate, quam aliis, viscidius.

PRÆTEREA cum hæ Anni Tempestates ut plurimum aliis magis humidæ sunt & procellosæ, tota *Atmosphæra* humidis Vaporibus implebitur, & infarcentur Vasculorum Cutaneorum Orificia, & præcipue si his accedat Frigus, cujus Ope
con-

(n) *Newtoni* Loc. ante Citat.

constringentur Fibrae Cutaneae, & concrefcet Sanguis. Hinc minor *Materiae Perspirabilis* Quantitas excernetur, & accumulabitur Liquidum quam antea viscidius in omnibus ultimis Vasis (o), & Particulae ejus maxime subtiles majori Ratione aliis ejicientur, & viscidiores post se relinquent, & per consequens erit Liquidum per Vasa nervosa transiens quam antea *Viscidius* ; et etiam ob diuturniorem ejus in Corpore Retentionem *Acrius*, ut antea ostendimus.

Posito etiam Liquido Nervoso Visciditate peccare, erit Fluxus ejus lentior, & difficilius contrahentur Musculi, & inter cæteros ii Digestioni inservientes, unde Cibi difficilius in Partes Sanguini reficiendo idoneas dividuntur,

(o) *Sanctorii* Medicina Statica, Sect. II. Aph. 8, 42, 60.

dividentur, Naturam suam sequentur, & *Acrimoniam* contrahent. Hinc Sanguis difficilior in Indolem Liquidum Nervoso in Statu sano similem convertetur, & fiet Liquidum Vasa nervosa alluens *acrius* & *viscidius*, ut in præmissis demonstravimus.

Ex his deduci potest, unde *Podagrici* ante Paroxyfmi Adventum, adeo Ventriculi Cruditatibus obnoxii sunt.

HÆ Operationes Aeris primariæ sunt in istis Anni Tempestatibus, quibus præ cæteris *Paroxysmus* advenit, quarum Ope non solum Effectus Varii in *Animalium Corporibus* producuntur, quinetiam ipsæ *Herbæ*, *Plantæ*, imo *Liquores* pene omnes ab ejus Variatione Mutationes subeunt. Satis enim omnibus no-

tum est, Liquores omnes recens paratos, & Fermentatione perfecta non satis depuratos, pro variis Aeris mutationibus de novo fermentescere. Quod a mutato *Aeris Pondere* & *Vi Elastica* necessario pendet, ut ex præmissis patet. Quo autem majus est *Momentum Cohæſionis* Particula- rum in *Liquore* quolibet, eo minori cum Negotio observare possumus Effectus ab *Aeris Variatione* in iis orientes. Cum enim hæc Fluida e Particulis constant quæ largas ha- bent Superficies pro Ratione Solidi- tatum, & magis stricte cohærent, patet hos Liquores Aerem majori Vi inclusum retinere, & Vi ejus Elastica in Bullas expandi, quousque *Vis Elastica* Aeris inclusi superet *Momentum Cohæſionis* Particularum Fluida componentium.

His

HIS de Mutationibus Aeris positis ad Symptomatum Solutionem me convertam, antequam tamen ea particulariter solvere me accingam, libet *Schema* quoddam *Paroxysmi Podagrici* *Lectori* apponere, & *Symptomata* aliqua in omni fere *Paroxysmo* evenientia explicare.

QUONIAM LIQUIDUM per Unde Pedes præ cæteris Partibus afficiuntur. omnia Ultima Vasa transiens hoc Tempore, præ cæteris, *Visciditate* peccat, ideoque tardius per totum *Corpus Circulum* suum perficiet, & multo difficilius per *Solidorum Canaliculos* transibit. Quoniam etiam *Sanguis crassior* & *viscidior* supponitur, eo Tempore quo advenit *Paroxysmus*, & Pars ejus crassior in Partes inferiores detruditur, ut jam ostendimus; major Vis requiretur ut *Moleculæ* satis dividantur

vidantur, & in Liquidum, quale per ultima Vasa in Statu sano transit, convertantur, & hoc eo magis & citius, quo ad Partes inferiores descendit Liquidum; & per consequens Liquidum per *ultima Pedum Vascula* transiens aliis majori Ratione *Visciditate* peccabit. Hoc etiam a diminuta ejus *Velocitate*, & longiori *Transitu*, quo Particulæ facilius se mutuo attrahant, subtiliores ejiciantur, & reliquæ strictius cohæreant, ulterius augebitur. Quod etiam, Liquori a *Cerebri Glandulis* transcolato attribui potest. Ideoque five ultimum Liquidum a *Corde*, five a *Cerebro* proveniens respiciemus, erit hoc Tempore, & his Partibus quam aliis *Viscidius*, & exinde in his subsistere, easque infarcire magis erit idoneum; & eas præ cæteris, quæ non solum a *Corde* & *Cerebro* aliis magis distant, & quibus

quibus minimus est Motus Cordis & minimum Sanguinis moti *Momentum*, quinetiam quorum Canales minorem habent Rationem ad Quantitatem Liquidi per eos fluentem, quam Statu Naturali.

Hoc itaque in Partibus Nervosis *Crurum* & *Pedum* præ cæteris accidet ; Liquor enim per has Partes transiens ob Rationem allatam erit naturali viscidior, & harum Partium Canaliculi majori Ratione aliis comprimuntur & coarctantur ; ideoque per has Partes difficilius transibit, easque infarciat, & aucta ejus Quantitate, ultimos hos Canaliculos ultra Tonum naturalem aliquo modo distendet ad Spatium solito majus ; unde distrahentur *Nervi Partes*, & sentietur *Dolor*, qui erit mitior, aut vehementior, & omnimodo varius, pro Ratione *Quantitatis*, *Qualitatis*,

litatis, & Positionis Materiae ; Tensitatis & Angustiae Partis affectae ut postea demonstrabimus.

Cur Articulos præcipue invadit Morbus.

Hoc autem in *Articulis* præ cæteris Locis accidit, partim ob Partes his circumpositas aliis magis tensas, rigidas, & nervosas, hoc est, ex ultimis Vascularibus, a solis fere *Fibris Solidis* constantibus, & exinde Motui Fluidi transfluentis magis resistentibus, compositas, uti sunt *Ligamenta*, ut & *Tendines*, qui majori Copia circa *Articulos* quam alias Partes distribuuntur, partimque ob majorem a vicinis *Resistentiam*, qua nulla datur libera *Fibrillarum Longitudo*, qua distendi possint, & cedant Motui Liquidi transfluentis. Partes enim *Articulis* circumpositæ non solum omnes sunt nervosæ & tensæ, & proinde minus cedent vicinarum Partium *Extensioni*, quam si laxiores essent,

essent, quinetiam *Ossa* in his Partibus magis sunt crassa & extuberantia, unde ob horum *Renixum* & *Duritiem* minus cedent *Fibrillæ*, Motuique Liquidi transfluentis magis resistent, & per consequens hic Liquor in his Partibus præ cæteris subsistet, & *Dolores* producet.

POSITO *Dolore* Partem aliquam subito invadente, constringetur *Nervus*, fietque *durior*, *tensor*, & veluti *inflexilis*, & introrsum cum *Impetu* movebitur, & *Liquidum* contentum quaquaverfum valida Vi extrudet, quo statim cum *Cerebro* per Consensum communicato, constringetur totum *Cerebrum*, & fient sensus *Frigidi* cujuslibet affusi, *Horror* & *Rigor*, ut satis demonstravit *Bellinus* (k).

H 4

His

(k) Cap. de Horrore & Rigore.

Unde Febricula.

His, præcipue cum *Dolore* conjunctis, succedet *Calor* cum *Febricula*, Constrictis enim totius Corporis Fibris, augebitur *Vis* earum *Elastica*, & fient Tremores *Momenti* majoris, quorum ope confringentur Globuli, & augebitur *intestinus* Particularum *Motus*, & per consequens *Calor* totius Corporis.

Dolores unde sensim augentur.

Ex his positis, *Dolores* antea vix tolerabiles plurimum augebuntur. Constrictis enim totius Corporis Fibris, & præ cæteris, iis Partis affectæ diminuentur Canales Vasorum Partis dolentis Motuique Liquidi transfluentis magis resistent, quo conjuncto cum majori Liquidorum Influxu, & motu Vasorum minimorum, quem a Majoribus accipiunt, & cujus Vi Liquida sua maxima ex Parte protrudunt, magis distrahentur Vasorum
Minimorum

Minimorum Partes, & fient *Dolores* maxime vehementes ; eoque præcipue si Liquidum per hæc Vasa transiens non tantum istiusmodi *Qualitatis* sit, ut Vasa *obstruat, infarciat, & distendat*, quinetiam ut *pungat & vellicet*, ut postea videbimus.

Hæc *Symptomata* ad Finem pro-
ducinonpossunt, quousque Liquidum
has Partes infarciens, vel extra hæc
Vasa protrudetur, aut disruptis Vascu-
culis effundetur, aut tenuiore ejus
Parte a Calore Loci absumpta, sese
Vasorum Capacitati accommodabit,
& una cum iis in Callosam substan-
tiam concrefcit, Quo pacto dimi-
nuta Fibrillarum Nervosarum Dis-
tractione, diminuetur *Dolor*, &
Glandularum omnium *Cutanearum*
Orificia antea diminuta augebuntur,
& larga *Materiæ Perspirabilis* Copia
ejicietur ; unde diminuta Quanti-
tate

*Cessatio
Paroxys-
mi parti-
cularis.*

tate Liquidi in omnibus Vasis ultimis, liberius per ea transibit Liquidum, & Canales non adeo infarcentur, nec æque ultra Tonum distendentur, & per consequens ulterius diminuetur *Dolor*, & fiet *Remissio Symptomatum*, sive cessabit *Paroxysmus Particularis*.

Unde Dolores nocte recurrant.

HÆC autem Symptomata iterum Nocte appropinquante recrudescent; frigida enim nocturni Aeris Temperies Fibras totius Corporis constringit, & *Vasculorum Cutaneorum* Orificia occludit, unde diminuetur *Copia Materiæ Perspirabilis*, & augebitur Liquidum in omnibus ultimis Vasis; infarctis autem aliquo gradu adhuc ultimis Vasis partis affectæ, difficilius per ea transibit liquidum copia adauctum, unde in Pedibus ob Rationes allatas stagnare, eosque

eosque infarcire aptum erit hoc Liquidum, & redibit *Paroxysmus*.

Ex iis quæ diximus patet, cur gravia *Animi Pathemata*, *Cibi Austeri* coctu difficiles, *Lardi* & similia Comestio, *Liquorum Spirituosorum Deglutitio*, *Fructus immaturi*, *Medicamenta* astringentia, figentia, coagulantia *Paroxysmos* appropinquantes accelerare, imo inexpectatos producere possint.

Ex iis quæ diximus facile deduci potest Ratio omnium *Symptomatum* in hoc Morbo apparentium.

Hinc pendet *Torpor* ille & *Laf-* ^{Unde Torpor.}
situdo totius *Corporis*, *Pedumque* ad *Motum Inhabilitas*. Posito enim *Liquido Nervoso* majori visciditate peccare, minor ejus *Copia* in *Musculos* totius *Corporis* in dato *Tempore* de-

derivabitur, unde difficilius contrahentur, & ad Motum minus idonei evadent, & sentietur Corpus majoris Ponderis. Cum autem Liquidum Nervosum in Pedes derivatum majori Ratione peccat, Musculi ad has Partes pertinentes aliis difficilius contrahentur, & ad Motum aliis minus erunt idonei; quod etiam a majori Sanguinis Copia & Visciditate ulterius augebitur, uti ex *Sanctorio* discimus.

*Venarum
Varices,
unde.*

Quoniam Sanguis in ista Anni Tempestate, qua præ cæteris advenit *Paroxysmus* crassior evadit, & crassior ejus Portio in Pedes protruditur, validius nitetur in Vasorum *Tunicas*, easque ultra Tonum naturalem distendet, & eas præ cæteris, quorum *Tunicæ* minimam Rationem ad Quantitatem Sanguinis in eas influentem, habent; *Venarum* autem
Tunicæ

Tunicæ minorem habent Rationem ad Quantitatem Sanguinis in eas influentem quam *Arteriarum* (1), & gravior, crassiorque ejus Pars in has Venas detruditur, unde aliis, magis tumbunt. Præterea cum Motus Sanguinis multo magis languescit in his Partibus quam aliis, & magis augetur Sanguinis Cohæfio in Pedibus quam aliis Locis; diminuto Pondere Aeris incumbentis, Aer in Vasis relictus in majores Bullas Sanguinem expandet, & ista Vasa aliis magis extrorsum trudet, quorum *Tunicæ* aliis laxiores sunt, & quæ minime a Partibus contiguis & circumjacentibus, ne extrorsum truantur, impediuntur; ideoque ob hanc etiam Rationem *Varicosæ* evadent.

Ex

(1) Experim. Enquir. Exp. 11, 26, §. 2.
Exp. 28, §. 7. Exp. 32, §. 3.

*Materia
Podagrica
quid.*

Ex iis quæ in præmissis diximus patet, Liquidum Partes nervosas alluens *Visciditate & Acrimonia* peccare, hoc est ex *Particulis Angulis, Spiculisque* maxime *acutis, tenuibus, & subtilibus* terminatis constare. In hoc autem plurimum diversum evadet, prout variantur *Temperamenta & Constitutiones Podagricorum*. Quo enim majori Velocitate Sanguis fertur & solida majori Vi Elastica pollent in Statu naturali Hominis, eo cæteris paribus Particulæ hæ acres in Partes subtiliores erunt divisæ, & per consequens *tenuiores, acriores, & acutiores* evadent.

HIS quæ de *Materia Podagrica* diximus assentitur *Divinus Senex*, qui de *Morbis Articulorum* Verba faciens, eos ex *Bile & Pituita* produci asserit, hoc est ex *acri viscida-*
que

que Materia, quod ipsum in Præmissis ostendimus.

Ex his ergo a Natura Particularum depromptis, omnia *Dolorum Podagricorum* Phænomena necessario deducemus.

Ut autem hanc Rem clarius explicemus, libet *Propositiones* aliquas ad hanc Rem apprime necessarias demonstrare.

Dico Primo, *Sensationem quamlibet vel Doloris aut Voluptatis a Nervorum Tremore oriri, unde Liquidum in iis contentum, prout Tremor est majoris aut minoris Momenti, Undis densioribus, & breviori Tempore oscillantibus, versus Cerebrum revolvitur.*

HÆC

HÆC *Propositio* Demonstratione particulari vix indiget ; satis enim omnibus notum est, Sensationem quamlibet nobis communicari Ope Fluidi cujusdam in Nervis, a *Vulgarri illo Experimento* Nervum quemlibet Filo tenui tam stricte circumligandi, ut *Liquidum*, cujus *Nervi* in Statu Naturali semper sunt pleni, adeo in duas Partes a *Filo* dividatur, ut ea Pars deorsum tendens ne minimum habeat Consensum cum ea, quæ libere versus *Cerebrum* refluit: Unde Partes a Filo deorsum tendentes, ad hunc Nervum pertinentes omnis *Motus*, & *Sensationis* expertes penitus evadunt, patet ergo *Sensationem* quamlibet a *Liquido* in *Nervis* nobis adduci. *Liquidum* autem hoc in Nervis contentum, nisi a Vi aliqua Nervo impressa, Motu Fluxui ejus Naturali contrario, refruere non potest,

potest, qua Nervi Canalis comprimitur, & Fluidum in eo contentum quaquaversum niti cogitur. Unde *Fluxus* Liquidi ad *Cerebrum* erit *major, minor, longiori* aut *breviori Tempore* finitus, pro *Ratione Compressionis*, aut *Tremoris Nervi*: Patet ergo *Propositio prima*.

Dico Secundo, *Nullum esse Tremorem Nervi cujuslibet sine Tensione aliqua Nervi, a Specie qualibet Sensili in Nervum externe agente; nullamque esse Tensionem sine Solutione aliqua Continui.*

Nulla Sensatio sine Solutione continui.

QUONIAM *Nervus* quilibet nec introrsum comprimi, nec extrorsum distrahi potest, quin *Partes* ejus a se mutuo divelli incipiant, & longior evadat seipso *Nervus*. *Nervus* ergo quilibet a *Speciebus Sensilibus* percussus, magis tenditur quam Sta-

tu Naturali. Exemplum habes in *Chordis Musicis*, quæ quantumvis tensæ, & Vi qualibet percussæ, primum tenduntur, & dein propria Vi *Elastica* ultra Statum priorem restituntur, quod per Vices aliquas protractum, Motu tremulo Aerem circumambientem concutit. Cum autem hæc *Contractio* & *Distractio* Partium Nervorum, fieri non possunt sine mutuo excursu a Contactu Partium Nervum componentium, nec hic *Excursus* sine successiva *Contactuum Mutatione*, viz. sine *Solutione* aliqua, patet nullam esse *Tensionem Nervorum*, nullamve *Sensationem* a Liquido Nervorum nobis allatam sine *Solutione* aliqua *Continui*: Patet ergo quod proposuimus.

LEMMA. *Solutio* autem *Continui* in ista Nervi Parte quæ a Speciebus

ciebus sensilibus percutitur, multo est major quam in alia qualibet Nervi Parte. Sit enim *Chorda* quælibet quantumvis tensa, & Vi quælibet in quolibet Puncto percussa, erit *Momentum Ictus* in Punctum istud impingentis majus, quam in aliam quamlibet *Chordæ* Partem; quippe ob *Centrum Gravitatis*, sive *Divulsionis* Partium *Chordæ* ibi situm, & per consequens erit *Distractio* Partium *Nervi* major in ista Nervi Parte, ubi *Species* sensiles ei pertingunt.

Dico Tertio, Omnes Dolores ^{Dolores omnes unde.} conjunctos esse cum Tremore Nervorum Momenti majoris, unde Liquidum in iis contentum, undis densioribus, & breviori Tempore oscillantibus, versus Cerebrum revolvitur.

QUONIAM, quo majori Nifu comprimuntur aut divelluntur Partes *Nervi*, eo Tremor *Nervi* majoris est *Momenti*, & Liquidum in eo contentum *Undis densioribus*, & *frequentioribus* ad *Cerebrum* refluit, & vice versa, erit Tremor qui in *Doloribus* accidit multo majoris *Momenti* quam in cæteris Sensationibus. Species enim quælibet sensiles levi *Contactu* aut *Frictione* Parti cuilibet admotæ, *Titillationem* quandam gratam inducent; quippe minus tenduntur & distrahuntur Partes *Nervi*, unde Tremor *Momenti* minoris, & refluit Liquidum *Undis rarioribus*, & longiori Tempore oscillantibus ad *Cerebrum*. Si autem vehementi & celeri *Frictione* admoveantur, aut valido Impetu imprimantur, *Dolorem* summe acrem excitant; quippe partes

partes Nervi vehementer a se mutuo divelluntur, & tenduntur; unde *Tremor* majoris *Momenti*, & Liquidum in Nervis contentum Undis densioribus, & frequentioribus versus *Cerebrum* revolvit; & per consequens *Solutio Continui* quæ fit in *Dolore* fit multo major & vehementior, quam in cæteris Sensationibus, etiam si eæ etiam sine *Solutione* aliqua fieri non possunt. Ex his patet, quod quicquid vehementer Nervi Partes distrahit, & a se mutuo adeo divellit, ut *Solutio Continui* exinde proveniens, certum *Solutionis Continui* Gradum superet, *Dolorem* excitabit; qui *Dolor* ea Ratione augebitur, qua hæc *Solutio Continui* certum istum, & determinatum Gradum superat, & *Nervus* Rupturæ propior evadit. Disrupto autem Nervo quolibet definit *Dolor*, eo solo excepto, qui ex *Tractione* & *Tensione* reli-

quorum adhuc integrorum, aut semidiscissorum Nervorum oritur.

Unde Dolor Punctorius

QUONIAM *Dolor Punctorius* est Sensatio qualis cum pungimur cum acutis Instrumentis, quæ subito & vehementer Nervi Fibrillas a se mutuo distrahentia, faciunt Tremorem Nervi *Momenti* majoris, *Liquidumque* in eo contentum Undis densioribus & frequentioribus ad *Cerebrum* refruere cogunt. Quicquid ergo Fluidorum est tam tenue, tantique est Impetus, ut se subito in minima Fibrillarum Interstitia potest trudere, Partesque earum a mutuo Contactu divellere, *Dolorem Pungentem* æque ac acuta ista Instrumenta producet. Ostendimus autem in Præmissis *Materiam Podagricam* non solum *Visciditate*, verum & *Acrimonia* peccare, hoc est *Angulis, Spiculisque* maxime *acutis,*

acutis, tenuibus, & subtilibus terminari. Posito itaque Vasculo quolibet hac Materia infarciri, Liquidum per id transire solitum majori Vi nitetur in *Tunicam Vasis*, & Particulæ ejus majori Vi ad *Tunicas* trudentur, quæ cum *Angulosæ* sunt, eandem Vim in Fibrarum Partes divellendo habebunt, ac tot *Cunei*, quorum *Anguli* æquales sunt *Punctis* acutis Particularum, & qui ea Vi sunt percussi, ac æqualis est *Momento* quo Particulæ in Nervos intruduntur. Vires autem *Cuneorum* quorumlibet semper Reciproce ea Ratione augentur, qua Anguli a *Lateribus* facti diminuuntur; hæ ergo Particulæ quorum *Anguli* adeo acuti, maxima *Cuneorum* Vi pollebunt, & facillime in Partes Nervi trudentur, Fibrillasque a se mutuo dividunt.

EXEMPLUM hujus habes in *Chordis Musicis*, quæ si quantumvis tensæ in Locum humidum reponantur, aut etiam Spongia madida humectentur, multo tensiores evadunt. Quippe *Fluidi Aquosi* Particulæ adeo sunt exiguæ, ut in *Chordam* dimissæ, in Interstitia penetranda apta sunt. Unde Vi *Aeris* undiquaque prementis in *Chordam* truduntur, & Partes a se mutuo distrahunt & divellunt, unde *Chorda tensior, crassior, & brevior* evadit ; & si Chorda admodum tensa reponatur, adeo ut nulla detur libera Villorum Longitudo qua distendi possint, ab Intrusione harum Particularum disrumpitur.

PRÆTEREA suspendatur Ope Funis *Pondus* quodlibet, vel in Loco humido, aut Spongia madida humectetur Funis, Funis densior, crassior, &

& brevior evadit, ut a Pondere quantumvis magno sursum evecto satis constat. Quippe ob maximam Vim qua hæ Particulæ intra Poros Funis trudentur, & Fibras ejus extrorsum distendunt.

HÆC autem Vis foli Particularum Aquosarum Exiguitati est tribuenda; Vis enim Aeris incumbentis tantummodo æquatur Ponderi *Cylindri Aeris*, cujus *Basis* æquatur superficiiei *Chordæ* madefactæ. Vis autem *Particularum Aquosarum* ad Pondus quantumvis fere magnum evehendum sufficeret, modo *Chorda* ad hoc sufficeret; ideoque datur alia quædam Vis, qua agunt *Particulæ Aquosæ*, cujus Ope plurimum augetur Intrusio *Particularum Aquosarum* in Partes *Chordæ*. Hæc autem est *Cunei Vis*. Cum enim Vires *Cuneorum* sunt Reciproce ut
Anguli

Anguli Secantes, erunt *Vires Corporum Sphæricorum* ut *Superficierum Curvitates*; *Curvitas* autem *Sphæræ* cujuslibet est ut *Curvitas* maximi *Circuli* ejusdem *Sphæræ*, *Circulorum* autem *Curvitates* sunt *Reciproce* ut *Diametri*, ideoque *Particulæ Aquosæ* tanta *Exilitate* præditæ vim ingentem habebunt, & facillime *Chordæ* Partes trudentur.

Ex Præmissis igitur per consequens, *Particulæ Podagricæ* ob maximam earum *Soliditatem*, *Angulosque* admodum *tenuēs* & *acutos*, subito introrsum trudentur, Partesque *Nervi* subito & vehementur a se mutuo distrahent & divellent, & hoc in iis omnibus *Locis* in quæ intruduntur hæ *Particulæ*. Unde *Dolores* excitabunt diversos, non solum ob diversas earum *Qualitates*, uti sunt *Angulorum Subtilitates*, quinetiam

tiam ob varias earum in Partem affectam *Positiones*. Hæ quippe Nervi Partes in quas trudentur, aliis quibuscumque magis distendentur & divellentur, ob *Centrum Divulsio- nis* Partium Nervi ibi situm.

Si ergo hæ Particulæ in uno tantum *Puncto* in Partes Nervi trudentur, aut unicam tantummodo *Nervi Fibrillam* discindent, eundem Dolorem producent, ac si hæ Partes Stylo acuto a se mutuo divellantur & pungantur. In Puncto enim Temporis Fibrillas Nervi in hoc Loco a se mutuo distrahent & divellent, majori Ratione quam in aliis, quod ipsum faciunt *acuta Instrumenta*; unde Tremor Nervi *Momenti* majoris, Liquidumque in eo contentum Undis densioribus, & breviori Tempore oscillantibus, versus *Cerebrum* revolvitur,

revolvitur, & sensationem *Doloris Pungentis* in nobis excitat.

Unde Mor-
dens.

Si autem *Materia* hæc in plura *Puncta* sit intrusa, a se invicem paulo remota, & paulo major detur *Infarctus*, quo hæ Fibrillæ & adjacentes distendantur, omnes hæ Partes vehementer a se mutuo distrahentur & divellentur; unde Tremor Nervi *Momenti* majoris, & Sensatio *Doloris* acris in iis omnibus Locis, non secus ac si Pars affecta *Morsibus* dilaceretur.

Unde Lan-
cinans.

Si vero hæc *Materia* Parti cui-libet apposita, deorsum instar *Lineæ*, aut *Fili* exigui in Amplitudine Virium urgentium protrudetur, aut minimum quodlibet Vas secundum Longitudinem Materiâ hac pungente infarciatur, omnes istas Nervi Partes *acutis Instrumentis* lancinari videri necesse

neceſſe eſt. Nullum enim in tota *Linea* datur *Punctum* ab hac Affec-
tione immune, in omni igitur *Li-*
neæ Parte dabitur *Solutio Continui*
Momenti majoris; *Dolor* autem lan-
cinans eſt tantum *Series Divulſionum*
Partium Nervum componentium, &
Solutio Continui, cum *Tremore Ner-*
vi Momenti majoris, per *Partem*
aliquam protracta. Cum autem
hæc omnia ab hac Materia hoc mo-
do diſpoſita efficiuntur, patet *Mate-*
riam Podagricam hoc modo diſpoſi-
tam *Dolorem lancinantem*, æque ac
illa *acuta Inſtrumenta* producere.

Ex quibus etiam videre eſt, mille
alias *Dolorum Species* produci poſſe,
pro varia *Materiæ Morbificæ* Poſitio-
ne.

HINC etiam deduci poteſt, unde *Dolores*
Dolor Punctorius aliquando in *aliqui un-*
Mordacem, *de in alios*
commutan-
tur.

Mordacem, Lancinantem, aliosque ejusmodi commutatur; quippe ob variam Materiæ Positionem, qua diversæ Nervi Fibrillæ afficiuntur.

*Dolor urens
unde.*

HINC etiam videre est, quo Pacto *Dolor* ille fit, in quo Partem affectam *Ferro Candenti* aduri sentimus. *Particulæ* enim *Igneæ*, ob summam Exilitatem, Parti cuilibet admotæ, Partes ejus a se mutuo dividunt & divellunt, unde in intestinum Motum cientur, & etiam Metalla durissima liquantur & funduntur. Hæ ergo *Particulæ* quæ maxima Vi polent, & Partes Nervorum vehementissime a se invicem dividunt & divellunt, hanc urendi Sensationem in nobis excitabunt. Quæ etiam erit diversa prout variantur Positiones Materiæ Morbificæ. Positis itaque his Particulis in Angulos acutiores & tenuiores quam priores desinentibus,

definentibus, Vi maxima introrsum trudentur, Partesque Nervorum ingenti Impetu, & in Puncto Temporis divellent; unde Tremor Nervi *Momenti* maximi, & *Dolores* maxime vehementes. Cum autem hæc omnia a *Particulis Igneis* hoc modo dispositis efficiuntur, patet hanc Sensationem hoc modo in nobis produci.

Hoc ulterius patet ex eo, quod qui *Biliofi* tenfique sunt Habitus, quorum Pulsus plures Ictus in dato Tempore perficiunt, & *Humores* exinde majorem *Acrimoniam* contrahunt, *Particulæque Angulis* acutioribus terminantur, hac Doloris Specie aliis frequentius excruciantur.

Ex his, & iis quæ de Frigore diximus patet, unde *Urendi Sensus*
cum

cum *Frigore* jungatur, & in Medio Partis frigescentis sentiri potest; alique *Dolores* toto Cælo diversi jungantur, & permulta admirabilia Dolorum Phænomena clarius intelligantur.

Unde
Frangiti-
vus.

HINC deduci potest ista *Doloris Podagræ* Species, qua *Ossa* Partis affectæ frangi videntur. Quoniam enim *Ossa* a *Periosteis* separata non omnino sentiunt, omnis ergo *Fractionis* Sensatio fit per Affectionem aliquam *Periostei*, Fracto enim Osse quolibet, *Periosteum*, quod ei intime in omni Puncto adhæret, ut multum tendatur, necesse est; unde Partes ejus a se mutuo divelluntur & distrahuntur, & fit *Solutio Continui*, & Tremor Nervi *Momenti* majoris. Quicquid ergo est tam tenue, tantique est Impetus, ac subito Partes *Periostei* a se mutuo distrahere sufficiat,

ciat, *Dolorem Frangitivum*, seu *Sensum* Fracturæ in nobis excitabit ; five externe in Superficiem *Periostei*, five inter externam Superficiem *Ossis*, & internam *Periostei* nitatur. Patet autem ex præmissis *Materiam Podagricam* ad hoc peragendum sufficere. Ubicunque ergo Materies Podagrica hoc modo deponitur, *Dolorem Frangitivum*, seu sensum *Ossis fracti* in nobis excitabit.

HINC etiam *Doloris Luxativi* Unde Laxans. ducatur Ratio. Cum enim Luxato Osse quolibet ultra tonum tenduntur *Ligamenta*, & fit *Solutio Continui Momenti* majoris ; quicquid itaque ad hæc in Ligamentorum *Fibrillis* producendum sufficiet, *Dolorem Luxativum*, seu sensum *Ossis Luxati* producet ; ad hoc autem sufficit Materia Podagrica, fiat itaque hic Dolor.

Unde Ten-
dens, Pre-
mens, Co-
arctans,
Dilace-
rans.

QUONIAM *Materies Podagrica* partim ob cohæſionem Naturali majorem, partimque ob Vaſorum Canales nimis anguſtas in Parte affecta ſubſiſtit, eamque infarcit, Pars hæc ob continuum Affluxum novæ Materiæ diſtendetur ad ſpatium Naturali majus, ideoque diſtrahentur Partes Nervi a ſe mutuo ſolito magis, & *Solutio Continui* exinde proveniens erit ſolita major, & per conſequens, certum iſtum & determinatum Gradum ſuperabit, quo fiunt aliæ Senſationes, fiet ergo ex hac Partium Diſtractione *Dolor*. Cum autem ob continuum Affluxum novæ Materiæ Pars affecta ſenſim magis diſtenditur, & tam Fibræ Longitudinales quam Tranſverſæ quoad earum Directiones tenduntur: Hæ a Materie nova affluente, & ſecundum Vaſis Longitudinem urgente;

urgente; illæ a Materie impacta
sensim adaucta, & quoad Vasis La-
tera urgente, & Diametros augente,
dabitur Sensatio *Doloris* Partem
affectam *Tendentis*, quæ erit major,
aut minor, & omnimodo varia, pro
ratione *Magnitudinis*, & *Positionis*
Obstructionis, *Tensitatis* Partis affectæ,
& *Virium urgentium*, ut ex iis quæ
diximus patet.

Ex his ergo intelligatur, quid sit
Dolor Coarctans, *Gravans*, *Exten-*
dens, *Premens*, *Dilacerans*, aliique
ejusmodi, cum hæ tantum sunt *Do-*
loris Tendentis Species.

Ex his patet, cur Dolor Tendens
semper cum prioribus inveniatur.

Si *Materia Podagrica* in Viris ^{*Dolor*}
aliquibus minoris sit Impetus quam ^{*Gravati-*}
aliis, hoc est si Particulæ minus sint ^{*us quibus*}
^{*Particulis*}
^{*produci-*}
^{*tur.*}

Angulosæ, aut *Angulis* obtusioribus terminentur, quam in aliis, hæ minori Vi erunt præditæ, & minori Nifu in Partes Nervorum se intrudent; unde Fibrillæ sensim continuo tendentur, eritque Pressio Partium Fibrillarum extrorsum continua, & fiet in nobis Sensatio *Pressuræ* & *Gravitatis*. Unde etiam patet hanc Sensationem a Particulis quibuscumque produci posse, qui magni non sunt Impetus, & qui *Angulis* acutis non terminantur, uti sunt *Aquosæ*, *Terrenæ*, *Pituitosæ*.

*Dolores
quibus Cor-
poris Par-
tibus
maxime
vehemen-
tes.*

Hinc patet unde *Dolores* multo magis sunt vehementes in istis Corporis Partibus, ubi nulla datur libera *Membranae Dilatatio*, uti accidit in Affectione *Periostei*, quod in singulis ejus punctis *Ossi* affigitur, nec Locum ullum habet, in quem *Fibræ*,

a Materia ibi deposita, distractæ, & divulsæ libere cedant.

HINC etiam patet Dolores maxime esse vehementes in istis Corporis Partibus, quæ Natura aliis tenfiores sunt, hæ enim minus cedent Particulis in Interstitia intrusis, unde *Impetus* Particularum Dolores excitantium erit vividior, *Solutio Continui*, & *Tremor Nervi Momenti* majoris, & per consequens Dolores acriores & vehementiores.

OSTENDIMUS in præmissis, quod quo magis tenditur Pars aliqua, & Fibræ ejus Rupturæ propiores evadunt, eo major & vehementior est *Dolor*. Posito itaque *Vasculo* quolibet minimo ab affluente Materia distendi, plurimum tendentur *Fibrillæ*, & crescet Dolor quousque vel totum Vasculum, aut Fibrilla ejus

Dolores unde sensim intenduntur & diminuuntur

K 3

aliqua

aliqua rumpetur, & Spatium magis amplum Liquori contento præbeatur. Disrupta autem *Fibrilla*, definit *Dolor*, eo solo excepto qui ex Tensione reliquarum adhuc integrarum, aut semidisruptarum Ortum ducit, & per consequens remittetur *Dolor* quousque *Fibrilla* altera a Materia ulterius aucta tendetur, & Dolores producet.

Unde ap-
parente
Tumore
mitiores.

DISRUPTO autem Vasculo effundetur *Liquor* in Partium contiguarum *Interstitia*, nec amplius dolet illud *Vas*, & aucta ejus Copia has Partes ultra *Tonum* distendet. Hæ autem Partes ex *Vasis minoribus* constantes, distentioni facilius cedent, quam ultimi *Nervosi Canales*, qui ex solis *Fibris Solidis* constant, ideoque erunt Dolores apparente *Tumore* mitiores.

HINC

HINC pendet Ratio quare Pars ^{Unde Pars affecta} affecta Sensatione tam exquisita pol- ^{Sensatione tam exquisita pollet.} let, ut ne levissimum *Digitum*, aut *Stragulorum* tactum perferre potest. Fibræ enim totius Corporis, & præcipue Partis affectæ, adeo vehementer tenduntur, tantaque Vi Elastica pollent a majori Liquidi Nervosi copia in Partem affectam derivata, ut Nervorum Tremores erunt *Momenti* majoris, & Undulationes Liquidi Nervosi in *Cerebrum* fluentis densiores & frequentiores, & Sensatio quælibet ejus ope ad Animum delata multo vividior, & Stylo acutiori in Animo depingetur. Ad hoc etiam non parum conducit naturalis Partium *Podagra* affectarum Tensitas, qua nulla datur libera Fibrillarum Longitudo, qua distendi possint.

Unde Po-
dagricus
Animi Pa-
thematibus obnox-
ius.

HINC etiam videre est, unde *Podagricus* sæviente *Paroxysmo* tantis *Animi Pathematibus* est obnoxius.

Quippe adeo tenduntur Nervi, adeoque Liquido Nervoso implentur, ut Species quæcunque sensiles in Corpus impingentes, Tremorem Nervi momenti majoris inducent; unde refluit Liquidum Undis densioribus in *Cerebrum*, & Sensationem *Momenti* majoris, quam Statu Naturali, in *Animo* producit.

Unde Po-
dagra sen-
sim Corpo-
ris Trun-
cum &
alias Par-
tes inva-
dit.

QUONIAM Liquidum nervosas Par-
tes alluens ab ea Vivendi ratione
Visciditate augetur, quæ *Podagram*
inducit, ista Vivendi Ratio diutius
protracta, *Visciditatem* ulterius auge-
bit; ideoque erit hic Liquor in
Senibus quam *Junioribus* viscidior.
Hoc posito *Materies Podagrica*
difficilius per Vasorum Canales tran-
sibit,

sibit, eosque infarciēt, per quos antea libere transivit; unde distenduntur ad Spatium naturali majus, & fient *Dolores* ut jam ostendimus. Præterea, cum Partes extremæ adeo obstruuntur & exsiccantur, *Materies Podagrica* ad eas transire non potest, ut in alia igitur Loca, quibus patentior datur Porta, ruat, & Dolores excitet, necesse est.

Ex his etiam ducatur Ratio, cur Dolores in *Senectute* decreſcunt. Unde Dolores in Senectute mitiores. Cum enim *Ultima Vasa* a Visciditate Liquidi tranſeuntis agglutinantur, calloſa evadunt, & creſcunt in Fibræ Solidæ non ſentientis Speciem, erunt Tremores Nervorum, & Undulationes Liquidi minoris *Momenti*, & *Dolores* mitiores. Præterea cum quotidie augetur Liquidi Viſcoſitas, Particulæ acres adeo Viſcidis implicentur, ut minoris fiant Impetus,

&

& difficilius in partes Nervi trudan-
tur, & exinde Dolores minus vehe-
mentes producant, ut ex præmissis
patet.

*Paroxys-
mus cur
tandem ex
se cessat.*

Posito Dolore alicujus Momenti
in Parte qualibet, *Fibræ* totius Cor-
poris contrahentur valide, & fient
Tremores densiores, frequentiores,
& majoris *Momenti*, & augebitur
Nisus quo *Vasorum Tunicæ* se ad
Axem Canalis applicare conantur :
Ob quas rationes Liquida in iis
contenta majori Vi solvent, expri-
ment, & confringent ; unde *San-
guinis Moleculæ* magis dividuntur,
& Liquidum per ultima Vasa tran-
siens fluxilius evadet. Cum autem
ab hac Visciditate adaucta *Paroxys-
mus* advenit, hac ad Statum Natura-
lem reducta, necessario cessabit ;
quod citius aut ferius accidet, pro
Ratione *Momenti Cohæsionis* in ulti-
mis

mis Liquoribus. Quo enim major horum Visciditas, eo major Vis requireretur ut ad datam Fluxilitatem reducantur, & per consequens eo diuturnior *Paroxysmus*.

Ex his satis patet, unde in Senibus *Cur vix unquam Podagra immunes Senes.* *Paroxysmi* diuturniores evadunt. Et cur cessante Doloris in Senectute Sævitie, vix unquam integre a Doloribus liber sit *Æger*.

BLANDUS *Æstatis* Calor Fibras *Cur iu Æstate immunes.* totius Corporis relaxat, & Liquida omnia nostra solvit; unde Fibrillæ Liquida per ultima Vasa transeuntia minus resistent, & ipsa Liquida ob majorem Fluxilitatem facilius transibunt, & ad Obstructiones, & *Paroxysmos* producendos minus idonea evadent.

QUONIAM

Unde Pruritus Paroxysmus abeuntem sequitur.

QUONIAM exeunte *Paroxysmo* Materia Podagrica fluxilior evadit, & facilius per ultima Vasa transit; aut si rumpuntur Vascula, effusus Liquor non adeo a circumambientibus compressus, minus quaquaversum nitetur: Alterutro itaque horum posito, Particulæ minori Impetu in Nervi partes trudentur, & ad *Dolorem Pungentem* ac antea producendum non erunt æque idoneæ, quin in quamplurimis Punctis sibi mutuo proximis levissime tantummodo pungent, hoc est *Pruritus* facient. Præterea parte aliqua Materiei naturali viscidioris durante *Paroxysmo* in Vasculis Cutaneis sub *Cuticula Squamosa* deposita, non minima harum Particularum acrium Portio inter *Cuticulam* & *Cutem* detenta manebit.

SQUAMÆ

SQUAMÆ enim istæ exiguæ a vis-^{Unde Squa-}
cidiorē hujus Materiei parte sibi ^{mæ fur-}
^{furaceæ,}
mutuo nimis stricte conjunctæ quan-
tatem aliquam Particularum ha-
rum acrium intus detinebunt, quæ
aliter una cum Humiditate exi-
rent : Quæ Fibras Cutaneas etiam
irritantes, non solum Pruritus mo-
lestum excitabunt, quosque hæ
Squamæ cohærentes vel levi Fric-
tione, aut alio modo a se mutuo
separentur, & Via Materiæ exeunti
tandem pateat ; quinetiam partim
ob *Acrimoniam* iis insitam, par-
timque ob continuam *Materiæ Per-*
spirabilis successionem, *Squamas* has
cohærentes adeo excitabunt, ut le-
vis Frictio eas in Partem affectam
erigat, & *Furfuris* ad instar dispo-
nat.

Unde To-
phi.

OSTENDUNT Experimenta *Coc-
tione, Combustioneque* facta in Fibro-
sam nostri Corporis Partem, ulti-
mum Solidum minimorum Vasculo-
rum, quorum Contextu formantur
reliqua, omni Liquido spoliatum,
esse *Corpus* mere *terrestre*. Demon-
stravit etiam *Doctiss. Boyleus*, Chy-
micorum facile Princeps, limpidissi-
mam *Aquam* multiplici *Cohobatione*
in *Terram* fere omnino transmutari,
Oleaque paucioribus Cohobationibus
in *Terrestrem* commutari *Materiam*;
ideoque five ultimum nostrum soli-
dum, five Liquidum respiciemus
terrestribus constant Particulis. Po-
fitis itaque nostris Vasculis ultimis,
Vi Liquidi infarcientis . extendi,
rumpi, nec amplius Vasorum Spe-
ciem præ se ferre, *Terrestris* sola
Materies horum Locum suppedita-
bit. Quoniam etiam Liquida nostri
Corporis

Corporis tenuissima terrestres secum ferunt Particulas, effusâ Materiâ Podagricâ pars ejus tenuior Calore Loci absumetur, & Materiam terrestrem, crassioremque post se relinquent, quæ priori permista, & absumpta Humiditate, *Tophos* istos, *Terræ Damnatæ* maxime similes producet.

Hoc autem in *Senibus* præ *Junioribus* accidet, partim ob majorem Materiæ Podagricæ *Visciditatem*, partimque ob Fibrarum *Rigiditatem*, qua Materiæ transfluenti nullo modo cedent, sed Vi Virium urgentium rumpuntur, & destruuntur.

ANTEQUAM autem alio nos convertemus, non abs re forsan erit aliquid de aliis *Arthritidis* Speciebus adjungere. Hic enim Morbus non tantum Pedes primum invadit, quin-
etiam

Unde aliæ
Arthritidis
Species.

etiam aliam quamlibet Corporis Partem, ob hanc, præ cæteris, male se habentem; *Equisones* enim fere omnes Ischiade affici, ex Observationibus *Ramazini* constat (m); quod ipsum de *Scythis*, aliisque Equitatione nimis utentibus, observavit *Divinus Senex* (n). Cum enim Musculi *Femoris* tanto, & tam assiduo nisu Sellæ comprimuntur, ac in Actione hac tam tonica, qua *Equiso* Equum variis motibus ei infuetis instruit, requiritur, adeo tenduntur *Ligamenta*, Partesque eorum Nervosæ ob majorem Ossium Sellæque in eas nisum adeo coarctantur, ut Liquidum per eas transiens in Motu impedient, et exinde fient Dolores, ut antea ostendimus.

CUM

(m) De Morb. Artif. pag. 254.

(n) *Hippoc.* De Aere Aq. & Loc.

Epidem. IV. N° 17.

Epidem. VII. sub Finem.

CUM itaque *Podagra* & *Ischias* Partes præ cæteris coarctatas & male affectas invadunt, quid ni etiam *Chiragra*, aliæque *Arthritidis* Species ob eandem rationem Partes sibi proprias invadant; ut ex Medicorum Observationibus ulterius constat (o).

Hic autem intelligo eos *Dolores Arthriticos*, qui has Partes solummodo, & constanti methodo afficiunt, non autem vagos, aut eos qui alias Partes antea afficiebant, jam autem ob Machinam Animalem nimis debilitatam, aliamve quamlibet rationem has Partes invadunt.

(o) Cels. lib. ii. cap. 7.

Cæl. Aurelian. Tard. Pas. lib. v. cap. i. & 2.

CAP. V.

EX iis, quæ in Præmissis diximus, patet, *Cibos* in *Ventriculum* assumptos non æque in *Chylum* nostræ Naturæ amicum, ac in *Statu* *Naturali* commutari; neque hunc *ViViscerum & Humororum* nostrorum adeo in *Sanguinem* converti, ut *Liquidum*, quale in *Statu* *Naturali* per ultima *Vasa* transire solet et debet, suppeditare possit; & exinde *Liquidum* nervosas *Partes* alluens *Acrimonia & Visciditate* peccare.

OSTENDIMUS insuper ipsa *Solida* *Rigiditate* *Fibrarum*, & *Coarctatione* *Canalium* peccare: Ideoque primam hujus Morbi *Originem* in *Indigestione* *Viscerum*, *Causam* tamen ejus proximam in *Acrimonia & Visciditate*

ciditate Liquidi ultimæ Tenuitatis,
& *Rigiditate* Solidi poni debere ;
et per consequens omnes *Coctiones* in
hoc Morbo producendo vitiari, & hoc,
vitio interim in Liquidis Succisque
crassioribus vix Sensibus nostris ma-
nifesto, non raro fieri.

Cum itaque perfecta hujus Morbi *Perfecta*
Medela hæc omnia ad Statum pristi- *hujus Mor-
bi Medela
difficilli-
ma.*
num reduci requirit, patet summam
in hoc Morbo prorsus extirpando
dari Difficultatem ; ejus autem *Sa-
nationem* ita, ut *Paroxysmi* breviores
mitiores, & minus frequentes redeant,
& *Podagrici* minori incommodo
Insultus ejus sustineant, ex iis quæ
in præmissa Theoria diximus elici
posse.

Huic igitur Morbo acri opem *Indicatio-
nes in Po-
dagra me-
denda ob-
servanda.*
qui adhibere vult, *Primo*, omnibus
modis moliendum est, ut ab indi-

gesta mole Cruditatum liberentur *Primæ Viæ*, & ad Vires pristinas reducantur *Viscera*. Unde assumpta Indolem sanis nostris Humoribus similem induant, & in Liquidum, quale per ultima Vasa in Statu Naturali transit, convertantur, & quod Nutritioni minus est idoneum, *Perspiratione Sanctoriana* debito tempore, & quantitate e Corpore ejiciatur: *Secundo*, ut *Liquidum* in ultimis Vasis stagnans, easque infarciens, e Corpore excernatur, & liberior Transitus per Vasa maxime coarctata ei concilietur.

Ad primam harum Intentionum conducunt *Emetica*, *Cathartica* lenissima, pro re nata repetita; *Medicamenta amara*, *aromatica*, *antiscorbutica*; *Sales Alcalini fixi*, parva Quantitate diu assumpti; *Cibi*, *Potusque* nutritioni idonei, facile

facile digerendi, leves, cito assumu-
landi, debitaque copia assumpti ;
Exercitia magna, sæpe iterata, diu
continuata, sed præ cæteris, *Equita-
tio* in Aere sicco, puro, sereno ;
Frictiones ; *Motus* Partium affecta-
rum ; *Somnus* maturus.

Ad secundam conducunt tum
priora, tum *Sudores lenes*, Balnea-
tione in *Aquis Thermalibus* naturali-
bus, artificialibus, aut *Hypocausti*
ope, sæpe iterati, aut Ufu *Salium*
Volatilium, cum largo Hauſtu *Li-
quorum attenuantium*, actu calido-
rum, mane in Lecto ad Sudores
leniter procurandos assumptorum ;
tum *Mercurialia Purgantia*, cum
larga diluentium Copia assumpta ;
Frictiones totius Corporis, sed præ
cæteris Partis affectæ, sæpe Linteis
calidis, ficcis, ad Rubedinem fere
continuatae ; aliaque ejusmodi.

Quæ cum prudentia usurpata, & secundum varia *Podagricorum* Temperamenta adhibita, non minimum, etiam in *Tophoso* hujus Morbi Statu, levamen attulerunt.

QUONIAM etiam hic Morbus a quamplurimis Causis, in Cap. II. descriptis, a se mutuo valde diversis, Ortum ducit, quorum effectus in Corpore, etiam si in aliquibus cum aliis congruant, admodum sunt diversi, ut in præmissis ostendimus, non hujus Morbi *Nomini*, sed peculiari ejus *Genio* studendum, & Remedia, cæteris non neglectis, ei Causæ unde Originem duxerat Morbus, adhibenda; qua Methodo ordinatior, hujus Mali Medela comprehensa est.

UNDE etiam patet non dari Specificum aliquod Remedium, cujuscunque

juscunque sub Titulo ab inani *Em-*
piricorum Jactantia laudatum, cu-
jus ope hic Morbus eradicari
potest.

APPENDIX.

QUÆSTIONES aliquas Curiosis omnibus, præcipue tamen inclytæ Regiæ Societati, ad ulteriorem Philosophiæ Naturalis promotionem non inutiles, investigandas, humiliter proponens.

QUÆST. I. **A**NNON omnis Materia sit homogenea, & solis Particularum *Figuris, Densitatibus, & exinde Vi Cohæſionis* diversa ?

QUÆST. II. Annon tum fieri potest, ut aliqua materiæ Species sit aliarum ultimum *Elementum* ?

QUÆST.

QUÆST. III. Annon *Spiritus Vegetabilium ardent*es, sunt solummodo *Particulæ Salinæ & Oleosæ*, Fermentationis ope in *Partes subtiles divisæ*, & *Phlegmate suo solutæ*?

QUÆST. IV. Annon *Spiritus Vegetabilium Incineratione* parati, sunt solummodo *Particulæ Salinæ Tartari* istarum *Plantarum Volatiles*, *Phlegmate suo solutæ*?

QUÆST. V. Annon *Spiritus Animalium Alcalini, Urinosi, Volatiles*, sunt solummodo *Particulæ Salis, & Olei subtiliter divisæ*, & *Phlegmate commistæ*?

QUÆST. VI. Annon *Spiritus Mineralium acidi* sunt solummodo *Particulæ horum Salinæ*, vi *Ignis ad Fluiditatem*

Fluiditatem redactæ, & Phlegmate
pauillo dilutæ?

QUÆST. VII. Annon cum *Aqua*,
Oleum, & *Sal* ultimo in *Terram*,
& nihil aliud resolvi possunt, hæc
autem non amplius, *Terra* sit
ultimum horum omnium *Elemen-*
tum?

QUÆST. VIII. Annon *Solidæ*
Animalium Partes; Fluidis omnibus
orbatae, sunt mera *Terra*? Et
annon omnia *Animalium Fluida* ex
Aqua, *Oleo*, *Sale*, & *Terra* constantia,
ex eodem fonte primariò deducun-
tur?

QUÆST. IX. An *Nutritio* & *Ac-*
cretio a sola *Vasorum* distentione ori-
antur, ut conjecturam fecerunt aliqui?
Vel potius, annon *Particulæ* ultimo-
rum vasorum *Tunicas* & *Fibras* con-
stituentes,

stituentes, vi Fluidorum circulantium a stricta cohæsione distendantur, inde hient Poruli, & Interstitia fiant, in quæ Particulæ fimiles & homogeneæ vi Fluidorum in Tubo Conico undique valide prementium, compingantur, & dein firmitatem a stricta Cohæsione acquirant ?

QUÆST. X. An fieri potest, ut Distentione sola Corpus *Firmitatem*, ut ab Accretione videmus acquirat ; quin potius mollius evadat, imo prorsus dissolvatur ?

QUÆST. XI. Annon fieri potest, ut cum *Fibræ* Fluidis orbatæ, solis terrestribus constant Particulis, *Accretio* his particulis fiat ?

QUÆST. XII. Annon *Olea* quæ præ cæteris nutriunt, & aliis facilius in *Terram* commutantur, hanc mutationem

tationem aliquo saltem gradu a repetitis circulationibus, antequam Partibus Solidis nutriendis apponantur, subeant ?

QUÆST. XIII. Annon *Arbor Helmontiana* Aquæ larga copia semper saturata, Accretionem suam ab eadem causa haberet : eo quod *Aqua* eodem modo ac *Olea* est commutabilis ? Et annon istæ *Plantæ*, quæ in *Aqua* pura nutriuntur & crescunt, celerem suam Accretionem aquosarum particularum tenuitati, qua minimos Canales pertranseunt & distendunt, debeant ; non tamen firmitatem æqualem iis, quæ in *Terra*, *Oleo*, *Sale*, & *Aqua* saturata nutriuntur, acquirunt ; eo quod *Aqua* non æque cito in materiam terrestrem, & fibrarum materiæ homogeneam, ac *Olea* est commutabilis ?

QUÆST.

QUÆST. XIV. Annon *Aqua* est solummodo *Sal* admodum fluidus, tenuis, volatilis, & saporis, expers?

QUÆST. XV. Annon *Mercurius* est *Sal* fere ejusmodi?

QUÆST. XVI. Annon *Gemmæ* omnes sunt solummodo *Particulæ Salium* concretæ?

QUÆST. XVII. Annon *Aqua Vi Æliopilæ* in Vaporem. conversa, aliique omnes *Vapores* sunt genus quoddam *Aeris*?

QUÆST. XVIII. Annon *Particulæ Vapores* constituentes sunt *Particulæ Salis, Sulphuris, & Terræ* vi commotionis *Particularum* undiquaque valide propter Fermentationem, aut
alia

alia de causa motarum, ultra vires Corporis attractivas, a quo expelluntur, ejectæ, et exinde *repellendi*, & a se mutuo *recedendi vim* acquirunt ?

QUÆST. XIX. An Particulæ *Igneæ* solummodo ab aliis *Materiae* Particulis, ob summam earum tenuitatem, soliditatem, & vim attractivam differunt ? Et annon hæ in *Terram*, & Terra in *Lumen* converti possint ?

QUÆST. XX. Annon *ultimum* Corporis cujuslibet *Elementum* est mera *Terra* ?

COM-

COMMENTARIUS
NOSOLOGICUS.

VOL. II.

M

COMMENTARIUS

NOBIS LOCUS

NOBIS LOCUS

NOBIS LOCUS

NOBIS LOCUS

NOBIS LOCUS

NOBIS LOCUS

COMMENTARIUS
NOSOLOGICUS,
Morbos Epidemicos
ET
AERIS VARIATIONES
IN
Urbe EBORACENSI
LOCISQUE VICINIS,

Per viginti Annos grassantes complectens.

*Non quod non omni Tempestatum genere, omnis
ætatis, omnis habitus homines per omnia genera
Morborum et ægrotent et moriantur; sed quod
frequentius tamen quædam eveniant: Ideo utile
est scire unumquemque, quid, et quando maxime
caveat.*

CELSUS.

EDITIO TERTIA.

COMMENTARIUS

DE MORBIS EPIDEMICIS

MORBUS EPIDEMICUS

VINO ET ALIIS

CAUSIS VARIATIONES

RICHARDI DOI MEAD, M.D.

URBE FLORENTINAE

CHRISTOPHUS WINTERHAGEN

LOCUSQUE VICINUS

VIGILANS ANGES GIGANTIS COMPLECTENS

Quod si quis hunc librum legere velit, non solum
libellum, sed etiam tractatum, etiam si non
nominatim, sed etiam in genere, etiam si non
per se, sed etiam per alios, etiam si non
que in se, sed etiam que in aliis, etiam si non
quod in se, sed etiam quod in aliis, etiam si non
sunt cum libello, etiam si non sunt cum
M 3

Viro Clarissimo

RICHARDO MEAD, *M.D.*

CLIFTONUS WINTRINGHAM,

S. P. D.

CUM ex hortatu tuo, vir amplissime, jam denuò prodit hic Libellus, jure quodam, te sibi Patronum vendicat: Et revera quis Hippocraticam observandi methodum æque tueatur, ac qui, tam Veterum quàm Recentiorum doctrina politus, summa cum laude, Divini senis mu-

nere fungitur. Observationes autem hæ posteriores qualescunque sint, non hoc tempore, imo forsitan nec alio aliquo in Publicum prodivissent, nisi stimulos addidisti, ideoque si prosint, tibi gratum habere animum Lectorem rogo. Ne autem, dum vera commemoro, moram tædiumve faciam, plura non addam; neque aliud petam, quàm, ut publicum hoc nostræ observantiæ testimonium æqui bonique consulas, meque tibi devinctissimum habeas.

*Dabam Eboraci
Calend. Martii*

1739.

P R O.

PROLEGOMENA.

MIRARI mihi non rarò subiit, quòd, cùm non solum mutationes & successiones, sed ipsæ etiam morborum acutorum origines, comuni medicorum consensu aeri tribuuntur, nemo ab ipso Hippocratis ævo ad hoc usque tempus, (periodo scilicet plusquam duorum annorum millium) unquam animum, vel ad eorum mutationes & successiones, vel aeris temperamenta eos comitantia, per notabilem aliquam anno-

rum seriem, solo excepto Sydenhamo, observandum appulit. Hæc autem ei non immerito tribuatur incuria, quòd cum morbos per plures annos epidemicè grassantes stylo eleganti perspicuè delineavit, vix verbum de aeris comitantis temperamento addidit.

ASSIDUUM in his observandis per plures annos tædium, multos ab hoc opere proculdubiò deterruit, & in causâ fuit, quòd paucis Hippocratis observationibus contenti huc usque decubuerunt medici; cæteraque omnia quasi inscrutabilia posuerunt.

HAC in re ignaros quosdam Geographos imitati sunt, qui oceanis immensis, vastisque desertis chartas geographicas complent, hac solâ ratione inducti, quòd deficit descriptio.

Ho-

HORUM morborum causas exponere, non hujus est libelli; placet enim eas tantum morborum successiones & symptomatum varietates, variaque aeris temperamenta eas comitantia eo ordine describere, quo per viginti annos jam proximè elapsos, in hac urbe locisque vicinis, se palam fecerunt.

AD quantam in horum morborum causis investigandis, quantamque in Phænomenis dignoscendis, certitudinem, fida per multos annos continuata, nos tandem perduceret historia, nequaquam novi; hoc tamen satis patet, quòd quamdiu tali auxilio destituti sumus, theoriam ullam certam, & rebus ipsis congruam, frustra stabilire conabimur.

HIS

HIS fretus ratiociniis, observationes sequentes publici juris facere decrevi, eâque simplicitate delineare, quâ in propriis commentariis per prædictos annos descripseram; non tam quòd aliquid novi me medicis declaraturum suppono (res enim jam præteritas, & à pluribus forsan observatas solùm recordor) quàm ut alios ad utilissimam hanc medicinæ partem, olim adeò celebratam, prosequendam excitarem.

MORBI in his commentariis post-hac enumerati, sunt Epidemici & Sporadici, quos egomet observavi; symptomatum etiam variationes, ad eorum singulos pertinentes, pro viribus fideliter & accuratè descripsi, nullâ commotus cupidine theoriam aliquam ex his excitandi fundamentis.

NON

Non equidem me latet quosdam dari medicos, qui hujusmodi morbos nullas, aut saltem paucas, mutationes subire contendunt, ex iis Aeris qualitatibus quæ sensibus nostris apparent, quales sunt caliditas, frigiditas, humiditas, aliaque ejusmodi; symptomatum autem variationes, & morborum successiones ex subtili quadam materie prorsus ignota, sensibus nostris nequaquam obvia, aliisque hujusmodi figmentis philosophicis deducere conantur. Dari quidem tales particulas, satis docent pestilentiarum, aliorumque morborum contagiosorum historiae; cur tamen ad has, in singulis annis pro iis morborum acutorum phaenomenis solvendis, confugiendum est, ad quæ sufficerent qualitates sensibiles, non equidem video. Quicumque enim animum ad veritatem investigandam,

gandam, ab observationibus assiduīs tantum provenientem applicabit, certo inveniet, quod non solum morbi eādē essentiā gaudentes, ab his causis varietatem in symptomatibus patiuntur, sed alii specie diversi producuntur, & non rarò omnia morbi regnantis phænomena adeò in alia commutantur, ut alterius morbi speciem præ se ferant (a).

HIP-

(a) Stabilito enim aliquo Aeris temperamento, placide et tranquille in corpore non valde morbofo, neque more quopiam inassueto turbato, per vasorum Canales feruntur humores, sensim enim fluidis circulantibus se conformant Vascula: Sublato autem hoc Æquilibrium a vasis plus justo laxatis vel coarctatis, ab humoribus nimis rarefactis aut densatis, iisve, qui expelli per varia Emunctoria debuerunt, retentis, et inde tam Copiam quàm Acrimoniam et Putredinem humorum augentibus, non solum de novo producuntur morbi; sed morborum regnantium symptomata his consimilia gradu aliquo reddi,

ita

HIPPOCRATEM, medicorum facile principem, da hâc re ità sensisse, docuit insignis ejus cura, in varias aeris temperaturas, variaque morborum phænomena enumerando, quam passim in operibus, præcipuè verò in Epidemicis deprehendimus. Neque hoc contentus fuit auctor eximius, quinetiam aeris statum morbi ingressum præcedentem, æque ac comitantem, unà cum ventorum ad diversas plagas mutationibus, annorum tempestatibus, aliisque ejusmodi non rarò describit. In quibus omnibus enumerandis vix opus suum impenderet, & multo minus variarum tempestatum accuratam cognitionem, ut imprimis necessariam, in lib. 1. & 3. Epidemicorum tantopere in-

ita certis et perspicuis Observationibus ostendit Autor, ut nemo, his perlectis, nisi Medicafter, vel mentis Inops aut Rationes aut Exemplâ allata postea respuere queat.

inculcaret; modo de eorum effectibus, ex fidis experimentis non satis sibi persuasum habuit (b).

OBSERVAVIT etiam olim Sydenhamus, licèt ad occultas aeris qualitates causam attribuat, morbos epidemicos in diversis aeris constitutionibus a se mutuo adeo differre, “ ut quâ
 “ methodo, currente anno ægrotos
 “ liberaveris, eâdem ipsâ, anno jam
 “ vertente, forsitan e medio tolles.” Quæ quidem assertio restrictione levi vera est; ut probant morborum, in duabus primis ejus constitutionibus, Symptomata. Fuit enim febris posterior priore magis inflammatoria, sym-

(b) Neque ex Epidemicis solis, quin etiam ab insigni ejus de Aere Aq. et Loc. libro, quo sensibiles aeris Qualitates harumque effectus accurate perpendit, patet hujus Assertionis Veritas; nec aliud de hac re fuit Celsi judicium, *neque solum interest, inquit, quales dies sint, sed etiam quales ante præcesserint.*

symptomatibus acrioribus comitata, Hyememque summè frigidam, anni scilicet 1664, ob diuturnum gelu, subitamque ejus solutionem, in annalibus adeo celebratam, secuta est. Quæ aeris temperies cum succedente comparata, ob infuetam caliditatem ventorumque inopiam æquè notabili, cuius rem ferò perpendenti, hujus effectus satis perspicuam reddit rationem; imò dum qualitates aeris occultas, ut horum effectuum causas, stabilire conatur laudatus auctor. Hic verò non pestem, quæ hoc anno, viz. 1665 irrupit, sed febrem continuam, quæ tempore verno se palam faciebat, intelligo. Præterea quis non novit, pro diversis aeris constitutionibus, nunc febres languidas, debilitate summâ, spirituum languore, largisque sudoribus comitatas; nunc febres verè inflammatorias, his omnino contrarias

rias grassari ; & curationem longè
diversam, ne dicam contrariam, pos-
tulare.

Non mea autem est sententia,
quod exigua quælibet aeris variatio
in calore, pondere, humiditate, ali-
isque sensilibus ejus qualitatibus in
hoc Anno ab iis in alio quolibet Cor-
pora nostra adeo afficere valeat, ut
consueta morborum Phænomena
multum permutaret, sed ex sola
aeris temperies, quæ stabiliore, ma-
jores, et assuetis diuturniores sint,
five a deteriore in temperamentum
magis salutiferum, seu in oppositas
partes deflectant. Hoc autem certò
novi, minores in his variationes tene-
ros, delicatulos & morbidos afficere,
quàm vulgò concludere solemus.

Nec ideo me mea fert opinio, ut
omnem febrem ab aere solo produci
ex-

existimarem, quippe eas a quàm plurimis causis, huic longè diversis, præcipuè ab erroribus in usu reliquorum non-naturalium oriri, quotidiana docet experientia. Has verò ipsas, a principiis ut ut remotis productas, se Epidemicis regnantibus accommodare, quantum finit morbi indoles, omnibus in confesso est. Unde verò hoc fieret, nisi a causâ quâdam generali, tam solida quàm fluida, peculiari quâdam ratione mutante, & excitato aliundè ardore febrili morbum ad certam speciem determinante, vix alio solvi potest. Talem autem causam, imò & sufficientem, necessario scimus esse aerem; cur verò non latiùs vires extendat mirabilis temperamentorum diversitas, quam hætenus observarunt medici, assertio nimis est temeraria, priusquam de his omnibus, ex fidis experimentis, res clariùs

patebit. Non enim ex unico anni cujuslibet Temperamento, cum simili vel etiam contrario, comparato, sed sæpe ex unitis viribus multorum sibi invicem succedentium, hoc cognoscendum est.

NULLUS dubito quin medicis satis notum est, morbos quosdam singulares, peculiari modo, ad certas quasdam anni tempestates, præ cæteris, pertinere; etiam si in omnibus non raro inveniantur. Cujus generis sunt pleuritides, anginæ, alique morbi inflammatione conjuncti, qui vernale tempus præ cæteris occupant. Quippe hyemis frigore densantur fluida, stringuntur corporis solida, & coarctantur vasorum canales: Adaucto autem in vere calore, rarescit sanguis, turgent vasa quædam immeabilia, & sequuntur morbi prædicti. Quibus
etiam

etiam addi possint Febres quartanæ intermittentes, morbus Cholera dictus, aliique ejusmodi morbi Autumnalem tempestatem occupantes. Quorum omnium phænomena a sensilibus aeris qualitatibus deduci possint ; qua tamen ratione ex Subtili, nescio qua, Materie, non equidem novi.

Hujus methodi tam veritatem, quàm utilitatem adeo clarè cognovit Hippocrates, ut non solum totam ferè Aphorismorum sectionem, in iis morbis enumerandis consumpserit, qui particulari quadam ratione certas Anni tempestates occupant ; quin eas etiam adjunxit Symptomatum varietates, quas in his, ex variis Aeris temperamentis, profluere expertus novit. His fretus ratiociniis, morbos brevi adventuros prædixit divinus senex ; an autem ad

æqualem in his prædicendis Sagacitatem, alii hac methodo etiam ascenderent, non affirmarem; hoc autem pro certo ponere liceat, quòd si hujusmodi Observationes ad hoc usque tempus, eâdem Fidelitate & Ingenii acumine perductæ fuissent, Morborum Epidemicorum naturam a primo exortu clariùs dignosceremus; in quibus discernendis, non parum hæsitant Medici celeberrimi.

OBJICIUNT quidam Scriptores incauti, tantum dari discrimen inter Aeris Græciæ temperamentum & hujus Insulæ, ut observationes ab Hippocrate institutæ prorsùs inutiles Nobis evadunt. Hæc autem Assertio ignorantiae asylum merito nuncupari potest, & utcunque primâ facie veritatis speciem præ se ferat, falsam esse demonstrabit experientia.

QUAMVIS

QUAMVIS enim necessariò concedendum est, Morbos quosdam peculiari modo certas Regiones, certaque Climata præ cæteris afficere, & exinde gradu aliquo ab iis, Regiones diversas occupantibus, diversos esse; quamvis etiam concedendum est, quod Observationes certâ quâdam regione institutæ, iis in alterâ institutis, quasi puncto non congruant, maximâ tamen ex parte veræ invenientur; eò quòd, Mutationes in Aere ipso ad gradus proportionales in Locis utrisque, amborum Incolas ratione proportionali afficere necesse est. Ut ab affectibus Caloris, Frigoris, aut aliarum aeris qualitatum sensibilibus etiam sensibus apparet.

PONAMUS enim, exempli gratiâ Regiones duas ita esse fitas, ut na-

turalis Aeris Calor unius, Calorem alterius decem vel viginti Thermometri gradus, aliave qualibet ratione exsuperet ; ex hoc tantum sequetur, quod subitanea Aeris mutatio vel Frigiditate, vel Caliditate, ad gradus in utrisque proportionales, amborum Incolas, quatenus ad Caloris aut Frigoris effectus pertinet, pari modo afficiet ; eadem enim in ratione constringuntur vel laxantur fibræ, densantur vel expanduntur fluida, materiaque perspirabilis gradu proportionali in utrisque afficitur.

Hinc accidit, quod pleuritides, anginæ, dysenterix, febres putridæ, continuæ remittentes, & intermittentes in quacunque Regione, omnique Climate inveniuntur ; licet a se invicem variationes aliquas patiantur, vel a situ loci, variis Incolarum vivendi modis, particulari constitutionum

tionum idiosyncrasiâ, diverso frigoris applicandi more aut gradu, aliisve ejusmodi.

Hoc autem me præ cæteris rationibus in hac stabilit sententiâ, quod eosdem morbos accidisse, easdemque variationes in Oeconomia Animalis, subitaneum Thermometri ascensum vel descensum ad gradus proportionales consecutas esse, comperi; seu in Æstate, vel Hyeme, accidebat hæc aeris variatio. Quod quidem Phænomenon, etiam si a nullo hactenus prout novi observatum, clarissimè demonstrat quòd neque morborum, nec Symptomatum variationes, a gradu Caloris aut Frigoris cuilibet Regioni, aut anni Tempestati peculiare, ortæ sunt; sed ad majorem in aere mutationem, quam cum salute Oeconomix Animalis, præcipuè corporis morbofi, consistere potest,

potest, jure sunt tribuendæ, quousque saltem ex calore aut frigore pendent morborum Variationes.

PRÆTEREA si Morbos Epidemicos ab Hippocrate descriptos ad examen deducamus, aerisque Temperamenta eos comitantia & antecedentia, cum iis morbis, qui in hac Regione, sub eisdem aeris Temperamentis accidunt, comparemus, discrimen adeo latum non apparebit, ut stabilire conantur Observatores hi nimis perfunctorii; & adeo non inutiles ejus Observationes æstimeri debent, ut nullas iis æquales norim, aut me brevi visurum autumem.

DE aeris effectibus præ cæteris omnibus optime judicant sensationes nostræ, quibus solis usus est Hippocrates, cum eodem gradu afficitur corpus; etiamsi ulteriorem
in

in his lucem afferant Barometrum, Hygroskopium, & præ cæteris Thermometrum; eo quod, majores mutationes a caloris frigorisque variatione subit corpus, quàm reliquarum qualitatum. In his tamen non leve discrimen adest, an cum siccitate vel humiditate, minori vel fortiori venti spirantis afflatu, conjungatur idem caloris vel frigoris gradus, non tantum ob varium aeris elaterem, quo expanditur pulmo, & augetur vel diminuitur sanguinis velocitas, sed præcipue ob majorem vim qua imprimitur frigus, majoremque aquæ quam aeris densitatem; quod etiam de Hydrargyro, aliisque corporibus pro ratione ponderis verum est. Hunc vero effectum clarè percipit corpus nostrum, quamvis ex Thermometro notari nequit; quippe aqua, eundem caloris gradum cum aere ambiente ex Thermometro
notans

notans, corpori applicata, sensum frigoris, omnesque frigoris effectus statim producit. Pari modo de ventorum afflatibus præcipue fortioribus habenda est ratio; fortis quippe venti afflatus, atmosphæram corporis calidam dissipando, sensum frigidi corpori inducit, quod ex Thermometro observari nequit. Hoc enim licet minoris majorisve venti afflatui expositum, cæteris paribus, nullam inde subit mutationem, licet reale frigus percipiat corpus. Ideoque quamvis ex his instrumentis, cum sensationibus nostris comparatis, certiores & elegantiores fiant observationes, quàm ex solâ sensuum ope expectare licet, cum sensibus tamen nostris accuratè congruere nequeunt, fientque revera secundum sensationes nostras in corpore mutationes. Constrictâ nempe parte aliquâ, citatiori fluxu in loca vicina propelletur sanguis.

guis, ibique distentiones, defluxiones, morbosque omnes inde pendentes producet. Hoc nosse Hippocratem ex scriptis patet, & proinde cum ex his causis oriuntur, & in æternum orituri sunt morbi, vere manebunt sapientes ejus Observationes.

INCERTUM Aeris in hac Infula temperamentum in causà est, quod hujusmodi Observationes in Methodum generalem, assiduo sine labore, longâque Observationum serie nequaquam reduci possunt, & hoc majori ratione, quàm in iis Regionibus, quæ stabiliori Aeris Temperamento gaudent; quippe si Aeris caliditatem frigiditatem aliamve affectionem solam observare, hujus Effectus describere sufficeret, non valde arduum fieret negotium, hac tamen Regione res longe aliter se ha-

habet; multiplex enim ob frequentes variationes est causa, et proinde, ut jam dixi, ex harum aggregatu inter se invicem comparato, eorumque sibi mutuo successione petenda Problematis solutio. Hoc quidem satis arduum, quod tamen operæ pretium non sit, ex hac assertione vix colligi potest.

FREQUENTES etiam aeris in hac Insulâ variationes, ad hanc observandi incuriam plurimùm contulisse nullus dubito. Corpora enim nostra Mutationibus his adeo sunt assueta, ut familiares fiunt, & vel prorsus negliguntur, aut saltem minimi momenti æstimantur, malaque hoc ex fonte orientia, Causis longe remotioribus, minusque validis non rarò tribuuntur.

OBSERVAVI supra quod Hippocrates non tantum aeris Temperamenta Morbos regnantes comitantia, sed iis etiam antecedentia frequenter describit, & nonnunquam præcipuas Aeris Variationes per totius Anni tractum, antequam ad morbos tum graffantes delineandos se accingat, quæ Methodus non tantum in solvendis morborum Phænomenis observatu admodum est necessaria, quinetiam in vera et idonea medela instituenda apprime utilis; quippe hujus ope, ad statum tam Fluidorum, quam Solidorum, rite intelligendum, quasi manu deducimur. Datis enim Temperamenti antecedentis æquè ac præsentis effectibus, Humorum status non tantum clariùs apparet, sed harum Mutationum causæ primariæ, fere ad sensum demonstrantur,

OB-

OBSERVATU etiam non est indignum, quod Morbi, qui clarissimè ab aeris temperamentis profluunt, seipso frequentè non ostendunt, priusquam in aliam commutatur, aeris Temperies. Quod quidem Phænomenon, Successiones eorum inter se invicem comparandi necessitatem demonstrat, eo quod, hos morbos, tam a prægressa aeris temperie, quàm à variis plurimarum inter se invicem combinationibus mutationes subire ostendit. An autem his, vel aliis cujuscunque generis causis, tribuendæ sunt eorum variationes, aliis tractandum relinquam; & multo minus, de causis epidemicorum originalibus, hic sermonem instituam; quippe ad hæc stabilienda defunt observationes, & res ipsas agito, non hypotheses fingo.

QUÆS-

QUÆSTIONES quasdam, Lector benevole, numeris in textu respondentibus, in margine invenies, quas inferere non prorsus inutile duxi; quoniam in hujusmodi observationibus instituendis, eas aliis ansam præbere posse existimo; & etiam quod in praxi, saltem minus expertis, forsitan sint emolumento. Has autem non ut veritates certas & fidas, sed tantum ut effectus, observatu non prorsus indignos, & probabiliter ex causis ibidem descriptis orientes, propono.

NULLOS singulares Ægrorum casus adjeci; quippe si omnes enumerassem, eosque singulis annis inter se comparassem, in immensum affurrexisset Libri moles; si autem paucos quosdam selegissem, nihil ex his de morborum speciebus, variisque

riisque eorum phænomenis, in singulis annis apparentibus, concludere potuisset Lector (c).

(c) In Lunæ Periodis observandis non multum fuit sollicitus hujus Commentarii Autor, quippe brevis horum, ut opinor, duratio, etiamsi morborum quorundam Paroxyſmos et Crises acceleret, et Atmosphæram turbando, Aeris temperiem in plane diversam commutet, non alium effectum in Morbis Epidemicis producendis edere solet, quam quatenus variationes in Aeris temperie producat; et proinde ad rem medicam vel Autoris Propositum haud multum spectat: Data enim hac vel illa Aeris Temperie, Corpus humanum certis Legibus afficiente, an a Luna aliave qualibet causa producta sit talis Temperies, ad Medendi Artem parum, ad scientiæ vero ostentationem multum referre, quis non videt, ita ut vix dubitare queat Lector ingenuus, cur a gravissimo Autore inanibus ejusmodi Nugis nullus conceditur Locus.

COM-

COMMENTARIUS NOSOLOGICUS.

TEMPESTAS brumalis an-^{ANNUS}
ni 1715^{1715.} admodum fuit fri-
gida, largâ nivis copiâ, & extremo
gelu conjuncta. Duravit hæc aeris
temperies per sex hebdomadas, spi-
rantibus ventis ut plurimum ex
plagis australibus.

SPIRITUS in Thermometro meo usque ad gradus 90 descendebat, quod in nullâ aliâ tempestate, a me hactenus observatâ novi; rarissime enim ultra 84 vel 85 descendit. Mercurius etiam, cujus deprehensum est Pondus specificum ad Pondus Aquæ se habere in Ratione 14005 ad 1000, in barometro altissimè affurgebat; durante enim gelu prope $\frac{2}{10}$ pollicis partes altiùs perstitit, quàm in aliis, etiam siccissimis quas novi, tempestatibus.

SÆVIENTE gelu grassabantur morbi inflammatorii, præcipuè pleuritides, anginæ, rheumatismi, dolore acuto, & pulsu duro conjuncti. Sanguis in hujusmodi morbis plurimùm fuit inflammatus & pelliculâ crassâ obductus, neque sine largâ ejus missione,

missione, eâque pluriès repetitâ levabantur Ægri.

Qui morbo quolibet diuturno laborabant, hoc tempore male se habebant, præsertim vero Phthifici & Tabidi; augebantur enim tussis & spirandi difficultas, excruciabant etiam eos dolores pleuritici, alvique fluxus insanabilis.

RESOLUTO autem in *Februario* gelu, non parum augebatur ex morbis inflammatoriis ægrorum numerus, & symptomata acriora fiebant. Tabidis etiam admodum exitialis evasit hæc aeris mutatio; augebantur enim plurimis diarrhœæ, & perierunt multi. Alii etiam cujuscunque generis languidi, a cœli variatione non parum patiebantur, & alvi fluore, intestinorum doloribus, urinæ difficultatibus, symptomatibus asthmaticis, hysteri-

O 2 cis,

cis, & hypochondriacis præ cæteris laborabant; quæ omnia, in iis quibus sufficiebant vires, paucis evanüere diebus; aliis verò, vel statim fuerunt exitialia, aut ex virium collapsu prava induxerunt symptomata, (1). (2) (3).

Hoc

Q U Æ S T. (1). Subsideo Mercurius duos pollices circa gelu dissolutionem, & ascendebat in thermometro spiritus gradus viginti; hanc aeris variationem notabilis humorum turgescencia fuit comitata, quæ somnolentiâ, alvi fluore, doloribus arthriticis, & rheumaticis, tam vagis quam fixis, & in quibusdam nervorum resolutione & apoplexiis morbisque jamjam descriptis, se palam faciebat. Quæritur itaque an subitanea humorum rarefactio, a diminuto atmosphæræ pondere, & aucto calore in gelu solutione producta, horum effectuum non fuit causa primaria?

Q U Æ S T. (2). An morbi hujusmodi crisin quandam non sunt æmulati; natura per has vias nimiam humorum copiam, & in vasa pressuram, excludere moliente?

Q U Æ S T. (3). Annon itaque ex evacuationibus pro morborum variatione institutis, præ cæteris, petenda sanatio?

Hoc tempore plurimùm grassabantur variolæ, Confluentes fuerunt & moris maligni, & hoc, maximo gradu durante extrema frigiditate.

DURAVERUNT prædicti morbi inflammatorii per totam tempestatem vernalem, approquinquante autem Æstate rariores fiebant. Variolæ etiam grassabantur, & confluentes plerumque fuerunt, minori tamen gradu quàm in hyeme præcedente.

ÆSTIVA tempestatas anni 1716 ad ANNUS
caliditatem vergebat, non tamen 1716.
æquè fuit calida, ac æstates quædam subsequentes, spirantibus plerumque ventis ex plagis occidentali-bus.

MORBI hac tempestate vigentes
fuère Febres quædam continuæ Re-
mittentes,

mittentes, a Græcis *συνεχέως* dictæ, & Febres languidæ nervosæ.

CUTIS in prioribus aspera fuit & solito ficcior, pulsus durus, & sanguis pleuriticorum more inflammatus. Parum admodum sudabant, at delirabant frequenter ægri, præsertim in remittentium paroxysmis. Nonnulli etiam in initio diarrhœis & vomitu, doloribus pleuriticis & rheumaticis affecti sunt; quæ omnia missione sanguinis, Emetico leni, & diluentibus antiphlogisticis, pro re nata institutis, levabantur. Circa autem diem decimum quartum hæ Febres per sudores judicatæ sunt; & vel ex toto cessabant; vel in Intermittentes tertianas convertabantur.

IN Febribus nervosis diutiùs ægrotabant, pulsus celer fuit & debilis, cutis ficca

sicca & aspera, quod postremum in his morbis frequenter aliter accidere solet, ob sudores partiales & erraticos his Febribus, aliis sæpius, supervenientes.

DURAVÉRUNT etiam variolæ per totam æstatem usque ad autumnum, sensim tamen decrevit malignitas; Hyeme tamen sequenti evanuerunt, permanentibus adhuc febribus nuper primè descriptis.

HYEMS proxime subsequens, viz. anni 1716, circa finem frigida fuit & gelosa, minori tamen gradu quàm in anno prædicto. Subsistebat enim Thermometri spiritus tantum ad gradus 84, durante maxima hujus tempestatis frigiditate.

FRIGIDA hac temperie, iidem ferè morbi ac in hyeme præcedente se

ostendebant, tam durante gelu, quàm circa ejus solutionem ; symptomata tamen mitiora fuerunt, & numerus Ægrotantium minor (4).

ANNUS
1717.

ÆSTAS anni subsequētis, viz. 1717, calida fuit & ficca circa mediam ejus partem, spirantibus, ut plurimum, ventis ex Plagis quibusdam Australibus & Occidentalibus.

Hoc anno, præ cæteris morbis, grassabantur febres Remittentes & Intermittentes, præcipuè tamen priores, & hoc majori numero quàm in anno præcedente. In morbi initio

Q U Æ S T. 4. Annon major villorum contractio & fluidorum inspissatio, in anno proxime elapso, ob extremam Hyemis Frigiditatem, in Causâ sint, quod hujusmodi Morbi acriores & frequentiores in illâ, quàm hac Tempestate evaderent? Et annon horum effectuum ratio a natura Aeris, Caloris, & Frigoris fatis patet?

initio remissionem aliquam vix fenserunt Ægri; *συνόχαις* enim quam maximè similes fuerunt; paucis tamen elapsis diebus, nunc per alvum, nunc per meatus cutaneos, imperfecta succedebat Crisis, & vel ad intermittentium vel remittentium classẽ pertinere se ostendebant.

URINA ante Crisin excreta plerumque flammea fuit, & sedimenti expers, nonnunquam turbida; Crisi tamen finitâ, sedimentum ad lateritium inclinans deponebat, coloris autem pallidioris & ad Flavedinem accedentis.

AUTUMNUS subsequens humidus fuit & frigidus, spirantibus frequenter ventis septentrionalibus.

GRASSABANTUR adhuc morbi prædicti, & accedebant Diarrhœæ quædam

dam & Dysenteriae febre lentâ conjunctæ, quæ ægros morbis descriptis laborantes malè afficiebant, spiritus prostrabant, & morbi tædium augebant.

HYEMS proximè subsequens aeri gelu, & nive multâ circa medium comitata fuit, spirantibus ut plurimum ventis, vel ex plagis orientalibus, vel septentrionalibus.

DURANTE gelidâ tempestate, iidem fere morbi apparuere, ac in Hyeme præcedenti, & manserunt adhuc, licet non admodum frequentes, *συνεχέως* descriptæ.

ANNUS
1718.

ÆSTIVA Tempestas anni 1718 calida fuit & ficca, præcipuè in Julio & Augusto, quæ aeris temperies per totum Autumnum permanfit, ratione habitâ ad necessarias anni variationes ;

nes ; spirantibus ventis ex plagis australibus & occidentalibus.

HAC Æstate erupit Febris putrida a Græcis *σύννοσος* dicta, symptomatibus mali moris comitata. Cùm autem Ægrorum de hoc morbo numerus, anno subsequente plurimùm augebatur, descriptionem ejus ad eum remittam.

GRASSABANTUR adhuc Febres Remittentes, paroxyfmis autem magis incertis, & symptomatibus acrioribus conjunctæ.

HÆ per totam Hyemem manserunt, & frequentius quàm præcedente apparebant, licèt non paucæ hyemis frigore in intermittentes convertabantur. Grassabantur etiam plurimùm intermittentes tertianæ per totam hanc anni tempestatem Paroxyfmis

roxyfmiſ regularibus comitatae; ſenſim tamen veris initio intervallis minus certis redire incipiebant paroxyfmi, & augebatur pro ratione æſtatis appropinquantis remittentium numerus uſque ad calidam Æſtatis ſubſequentis temperiem.

ANNUS
1719.

ÆſTAS anni 1719, non ſolùm omnes alias a me hætenùs obſervatas Caliditate ſuperabat, ſed etiam, majorem, magiſque ſubitaneam in temperamento paſſa eſt Variationem, quàm in aliâ qualibet obſervavi.

DURAVERUNT Calores ab initio menſis Maii uſque ad Julii medium, fuitque ſiccitas aeris magna. Parùm admodùm ſpirabant per totam hanc periodum Venti; qui tamen apparebant, ex plagis Auſtralibus veniebant; manente tum Thermometro ad gradum 17. His ita ſe habentibus,

bus, subito accidebat ingens Cœli Variatio ; spirabant enim fortiter venti Boreales, decidebant pluviae quædam frigidae, & 48 horarum spatio subsidebat spiritus usque ad gradum 45, quæ longè maxima est variatio, quàm in eodem temporis Intervallo unquam novi.

GRADUS autem frigoris, quo afficiebantur Animalium corpora, a vento tum fortiter spirante, longè major æstimari debet, quàm monstravit Thermometrum, ob rationes supra allatas ; licet vix accurate æstimari possit.

DURAVIT hæc frigida aeris temperies vix ultra duas hebdomadas, & subito redibat Calor ; qui per reliquam Æstatis partem & Autumnii initium perdurabat ; & manebat aer calidus ratione habitæ ad anni tempus,

tempus, usque ad initium Novembris ; Hyemsque tota solito ficcior & calidior fuit.

MORBI qui durante calore apparebant, fuere febres putridæ, & continuæ remittentes & intermittentes, hæmorrhagiæ largæ spontaneæ, sanguinis expuitiones, ejusdem vomitiones, aliique ejusmodi. Mutato autem cœli temperamento per Frigoris accessionem, succedebant statim alvi fluores, vomitiones, intestinorum dolores, eorundem inflammationes, sanguinis per alvum excretiones, aliaque ejusmodi. Quæ omnia, redeunte aere ad priorem caliditatem, brevi cessabant. Qui Febribus supra numeratis hoc tempore laborabant, diarrhœis & torminibus multum vexabantur ; ruebant enim humores, qui durante calore per sudorem fuerunt eliminati, summo

summo cum impetu per alvum circa
tempus Criseos, & prostratis viribus
perierunt Ægri.

CESSANTE frigiditate, subito redivit
calida temperies, & adauctis viribus
grassabantur febris putrida & con-
tinuæ remittentes. Hoc autem no-
tatu non est indignum, quod paulo
ante crisin ad Diarrhoeas magis
proni fuerunt Ægri, quàm ante
Frigiditatis accessum; licet rarò per
has vias judicata fuisset febris (5).

HARUM prior, viz. febris putrida,
hoc anno primò in mense Maio, se
palam faciebat, & in Julio ad
ἀκμὴν pervenit, quo statu per totum
Au-

QUÆST. 5. Annon subitanea Frigiditatis
Accessio, Fibras Corporis, præcipuè cutaneas,
constringendo, & Humores ad partes interiores
repellendo, ad effectum hunc producendum
non parùm conducere?

Augustum duravit, ægrosque multos
e medio sustulit.

ACCESSIT hæc Febris cum rigore,
nauseâ, vomitu biliosæ materiæ,
alternisque frigoris & caloris rediti-
bus. His conjunctæ fuerunt ingens
lassitudo totius corporis, & sensatio
quasi maximi ponderis humeros &
dorsum comprimentis. His succe-
debant fitis & calor pungens, lingua
arida & fusca, nonnunquam nigra.
Ægri his symptomatibus plurimum
excruciati, parum dormiebant, non
sudabant, continuo ferè delirabant.
Anxietate & inquietudine summâ
vexati, perpetuò se per lecta com-
movebant. Circa diem duodeci-
mum non paucis oborta est Diarrhœa,
vires prosterbens, symptomata raro
allevans; & hoc etiam si in morbi
accessu Emeticum sumpsissent ægri,
ut

ut monet Sydenhamus. Ruebant enim plerumque humores tali copia ex improvise per alvum, ac ægrorum viribus prorsus impar fuit. Aliò autem iis res successit, quibus lentè per totum morbi decursum alvus fluebat. Quamvis enim raro per has vias judicationem passa est febris, hos tamen minus urgebant calor, inquietudo & delirium ; neque crisi obstabat talis evacuatio, quin potius, symptomata leniendo, citius induxit ; quæ plerumque circa decimum sextum, ab initio febris, diem, exorto sudore morbum solvit.

PULSUS plerumque creberrimus fuit, rarò fortis ; cutis aspera ; urina rubra, & sedimenti expers ; judicatâ autem per Diaphoresin febre, sedimentum fuscum deposuit.

SANGUIS ex Venis in initio morbi missus admodum rutilus fuit & dissolutus, adeoque parte ferosâ commixtus fuit Cruor, ut sanguini ex Arteriis misso non fuit absimilis (6).

HORUM quidam Ptyalismo per totum morbi decursum affecti sunt, qui omnes, quos ipse vidi, sanabantur, & reliqua symptomata aliis ægris mitiora habebant.

HUJUSMODI symptomata robustos & exercitatos, præ cæteris, occupabant ;

QUÆST. 6. Annon Fluor hic Sanguinis naturali major, ab actione particularum Caloris, hoc in anno magis quàm aliis vigentium, oriri posset. Et annon ab eadem causa diathesin sanguini magis putridam induci necesse est? Annon etiam reliqua hujus morbi symptomata, dissolutum hunc sanguinem valdè acrem, & in extrema vascula plus justo impulsum esse demonstrant ?

bant ; qui vero laxi fuerunt temperamenti, imbecilles, hysterici & cachectici, tremore, spasmis, & delirio affecti sunt ; dum alii ob summam virium prostrationem, spirituumque dejectionem, quasi stupidi jacebant, urinas & stercore involuntariè emittentes ; exuscitati tamen delirabant (7). In his, ultra vicesimum diem, plerumque protracta fuit Febris, quæ in paucis quibusdam, sine Crisi manifestâ terminata est ; his autem admodum tarda accidit Sanatio.

VARIANTIBUS hoc modo in Ægris diversis, symptomatibus, necessariò variationem subiit Medela. Hæc

P 2

autem

QUÆST. 7. Annon Materiæ perspirabilis, majori copiâ hoc anno quàm aliis, Excretio, sanguinis & liquidi nervosi copiam ita diminueret, & indè in solidas corporis partes debilitatem induceret, ut in ægris hujusmodi hisce Symptomatibus ansam præberet ?

autem observatu non prorsùs indigna videntur.

IN Ægris prioris generis, frigidiori Regimine & largiori Diluentium copiâ necessariò uti oportebat, quàm in iis, qui iisdem symptomatibus aliis annis laborabant. Et etiam ubicunque Alexipharmacorum usus necessariò postulabant ægrorum status, minor sufficiebat medicamenti Dosis, quam vulgò exhiberi solet.

PAUCI admodum ægri quamlibet Opii vel dosin, vel medicamentum ex eo confectum sine delirii incremento fumere valebant. Diacodiatâ tamen, & anodyna mitiora, plenâ manu, largâque diluentium copiâ exhibita, summo fuerunt ægrotis emolumento (8).

PRÆ-

QUÆST. 8. Annon hic effectus ad majorem hanc sanguinis dissolutionem meritò tribuendus, quàm

PRÆTER Febrem jam descriptam grassabantur Febres continuæ remittentes, præcipuè circa Autumni initium, paulò post quod Tempus vel evanuit *Σύνοχος*, vel in remittentes commutatus fuit. Quod postremum quidem probabilius est; eo quod hæ Febres iisdem symptomatibus in morbi ingressu ægros afficiebant, quibus febris putrida; quæ tamen paucis elapsis diebus, per vices, licèt irregulares, remittebant. Paroxysmi acriores ut plurimùm fuere, quàm vulgò in remittentibus inveniuntur, & frequentèr delirio comitati. Paroxysmis rarissimè præcedebant rigor & frigus febrile, etiam in iis ægris, quibus febris insultus certis

P 3

rediit

quàm opiata præ cæteris ferè omnibus promoven-
 vent? Et annon indè patet, cur Diacodiata, Emul-
 siones, aliaque ejusmodi, quæ blandis & mu-
 cosis æquè ac soporiferis saturantur particulis,
 tanto essent ægris emolumento?

rediit intervallis : Et quibus frigoris accessio quædam comitata fuit, brevi soluta est. Circa autem Hyemis initium in febres intermittentes, frigore leni comitatas, conversæ sunt ; redeuntibus tam per Æstatem, quàm per Hyemem, quotidie paroxysmis.

Hic annus majori Maniacorum numero comitatus fuit, quàm in annis communibus accidit (9), aliofque omnes quos novi, tam in ægrorum numero, quàm symptomatum sævitie, superavit.

ANNUS
1720.

ANNUS subsequens, viz. 1720, majori Siccitate conjunctus fuit, quàm annis huic Insulæ communibus invenitur,

QUÆST. 9. Annon Calor hujus anni major illo, qui huic Insulæ familiaris est, humores attenuando, liquida, lenia & aquosa exhalando, acrimoniam augendo, fibrasque corporis exsiccando, ad hunc effectum producendum non parum conducere?

venitur, caliditati tamen in proximo elapso nequaquàm æqualis erat.

FEBRES hoc Anno grassantes remittentes fuere & intermittentes ejusdem ferè generis, ac in anni prioris declinatione numeravimus. Per dies enim aliquos non remittebant, & delirabant ægri in Paroxyfmiſ. In his autem iis differre videbantur, quod certioribus temporis intervallis redierunt paroxyfmi, & tertianæ plerumque fuerunt febres, ſeu potius iſtius generis quod *ἡμικριταῖον* appellant Græci; diu enim ægro durabant paroxyfmi, brevique rediebant, nec unquam ex toto ceſſavit febris. Durante etiam paroxyſmo de ventriculi angore, ægritudine, & naufcâ magis conqueſti ſunt, & vomitione frequentius affecti ſunt, præſertim in initio paroxyfmi. Quæ ſymptomata duraverunt, quouſque

fudoris eruptio & iis & paroxysmo finem imposuit. Hoc vero finito per paucas horas mitescebat vigor febris, & levamen aliquod ægris concessit, ἀπυρεξίαν tamen perfectam nequaquam experti sunt.

SITIS & Calor in hoc, quam anno proximè elapso, mitiores fuère; lingua primùm albescebat, dein fusca evasit. Paroxysmi autem diù durabant, & ad horas quadraginta non raro extensi fuerunt.

URINA in remittentibus turbidior fuit & flavedine majori tincta quam in anno præcedente; & sedimentum copiosum, subalbidum, ad flavedinem autem accedens, deposuit. In intermittentibus lateritium fuit sedimentum (10), (11).

PRÆ-

QUÆST. 10. Annon status humorum corporis in hoc anno, febrem putridam succedente,

PRÆTER has grassabantur sparsim febres quædam putridæ, anno præcedenti descriptis mitiores, frequentius tamen languidæ & nervosæ, quæ vertigine, stupore, & nervorum tremoribus conjunctæ, eos, præ cæteris, occupabant, qui laxi, imbecillis, & hysterici fuerunt temperamenti. Hæ febres Pulsu celeri & debili; Urinâ tenui, pallidâ & crudâ, & nonnunquam Diarrhœâ conjunctæ sunt.

Horum

dente, eorum statui, in anno febris putridæ præcedenti, fuit quam simillimus?

Q U Æ S T. II. Annon igitur Siccitas & Calor duorum annorum febris putridæ præcedentium, adeo humorum acrimoniam & putredinem augerent, ut loco Remittentium in ægris quibusdam συνοχόν producerent; eoque præcipue, cum eadem ratione increvit Calor & febris Putrida, cum summo durante Calore maxime grassabatur, & diminuto calore sensim evanuit? Et annon tam ex his, quàm ab animalibus in aere sicco & calido diu retentis, effectus talis temperiei in humoribus putrefaciendis, & teterrimis morbis producendis, satis patet?

Horum Linguae plerumque subalbidae fuerunt, raro ficcae; neque multum sitiebant Aegri; sudoribus tamen Partium quarundam singularium valde fuerunt obnoxii, maxime circa Capitis, Cervicis, & Thoracis regiones. In his duravit febris usque ad vicesimum diem, aliquando diutius, & exorto sudore per totum corpus, ut plurimum, judicata est: In quibusdam tamen in intermittentes convertebantur. His plurimum proficiebant vesicatoria, cardiaca, & diaphoretica (12), (13), (14).

ANNUS

Q U A E S T. 12. Annon Calor duorum annorum praegressorum, vasculorum perspirabilium ora nimis laxando, & humores colliquando, ad sudores hos partiales producendos, conducirer; eoque praecipue, quod eas Corporis partes, praeter ceteris occupabant, quibus sanguinis impetus & fluiditas maximo gradu vigent?

Q U A E S T. 13. Annon etiam hinc patet ratio, cur hujusmodi febres multo frequentiores in Aestate, quam Hyeme inveniuntur? Et annon

ANNUS subsequens, viz. 1721, ^{ANNUS}
admodum fuit humidus, frigidus, ^{1721.}
pluviosus, præsertim in mensibus
æstivis, spirantibus ventis ex plagis
borealibus. Hæc aeris temperies us-
que ad initium *Septembris* duravit,
ex quo, usque ad *Novembris* initium,
tepidum & placidum fuit cælum;
Hyemsque tota lenis erat, & pauco
gelu comitata.

FEBRES hoc anno grassantes, eti-
amfi ad intermittentium classem per-
tinebant,

indoles Febris in anno 1716, cutis asperitate &
siccitate, cruoris inflammatione, aliisque symp-
tomatibus ejus anni Diagnosticiis, conjunctæ, ex
frigidityte Hyemis in 1715, aliquo gradu pen-
deret?

QUÆST. 14. Annon, summum ab Epispas-
ticis oriens emolumentum in morbis hujusmodi
inde producitur, quod sanguinem attenuando
vasa nimis depleta reficiunt, vi sua stimulatoria
vasorum tunicas ita constringunt, ut conserve-
tur inter solida & fluida æquilibrium, & inde
liquidorum motum ferè amissum instaurant?

tinebant, ab iis anni prioris differebant; eo quod Frigore majori & longiori, Calore leniori & breviori comitatæ erant; Ἀπυρεξία etiam perfectâ in paroxysmorum intervallis fruebantur ægri, & in paroxysmis non delirabant; alvi tamen fluoribus magis erant proclives. Urina etiam rubedine majori tincta fuit, & sedimentum lateritium deposuit (15).

PRÆTER has apparebant febres quædam lentæ nervosæ, virium lapsu, spirituum dejectione, stupore & surditate conjunctæ, iisque anno præcedenti grassantibus non absimiles; nisi quod ægri parùm sudabant, &

QUÆST. 15. Annon major aeris humiditas & frigus, in hoc, quàm anno præcedente, viscositatem majorem, minori acrimoniâ conjunctam, humoribus inducerent; & inde mutationes has in his febribus producerent?

& rarò crisi ullâ sensibili terminatæ sunt hæ febres, sed post toleratum morbi decursum diuturnum, ægri sensim convalescebant, & pauci perierunt (16).

IN mense *Aprili* grassari incipiebant Morbilli & per totam *Æstatem* permanebant. Moris plerumque fuerunt maligni, tussi continuâ, spirandi difficultate & pulmonum inflammatione conjuncti.

VERNALIS tempestas Anni 1722, ANNUS 1722. admodum fuit frigida, aquosa, pluviosa, variisque ventis turbata, præcipuè tamen ab iis, qui ex plagis septentrionalibus & orientalibus proveniunt.

Q U Æ S T. 16. Annon absentia sudorum partialium, ab iis aeris mutationibus pendere posset, quæ in Quæst. præcedente numerantur? Et etiam annon ex eâdem causâ oriri potest, quod sudoribus, ut in anno priori, hæ febres non æquè fuerunt judicatæ?

veniunt. Duravit hæc aeris constitutio usque ad medium æstatis, eo modo, ut totum æstatis initium majori frigore fuit comitatum, quam vulgò in isto anni tempore accidere solet. Morbi in hujus tempestatis initio grassantes, fuere pleuritides quædam & anginæ, non admodum autem frequentes; præ cæteris tamen grassabantur febres intermittentes tertianæ, inter quas apparebant quædam Quartanæ, præsertim in iis ægris qui frequentèr in Tertianas illapsi sunt.

Non æquè felici successu febres has jugulavit Cortex Peruvianus, in hoc anno, ut in aliis novi, ob alvi fluxus frequentèr ejus ufui supervenientes. Et cum nullum hujusmodi accidit impedimentum, medicamenti vires non rarò elusit febris; alexipharmacis tamen & diaphoreticis con-

conjunctum feliciori successu exhibitum fuit Pharmacum (17).

EMETICA & Diaphoretica frequenter repetita, plurimis fuerunt ægris emolumento; quorum usu non pauci sanabantur, postquam medelæ methodos magis usitatas elusissent vires febris (18).

PRÆTER hos autem alvi fluxus febres intermittentes comitantes, a Diarrhœis solis vexati sunt aliqui: Hæ tamen neque sanatu erant difficiles,

Q U Æ S T. 17. Annon frigiditas & humiditas aeris, in hoc, quàm priori anno majores, humorum viscositatem augendo, & vasa infarciendo perspirabilia, in causis sint, quod febres remittentes anno priori descriptæ, in has Intermittentes converterentur? Et annon hinc patet ratio, cur medicamenta calefacientia cum Cortice exhibita, vires ejus augerent?

Q U Æ S T. 18. Annon hujus ratio ex Quæstione præcedente satis patet?

ciles, nec quicquàm observatu dignum in symptomatibus habuerunt.

INTERMITTENTES hunc & priorem annum comitantes, prout ante memoravi, tertiani plerumque fuerunt generis ; circa autem hujus Autumni finem, in Quartanas non paucae commutatae sunt ; quae postquam per totam hyemem frequentibus morbi reditibus aegros excruciascent, vere sequenti prorsus evanescere (19).

HYEMS haec acris fuit & sicca, spirantibus, praeter caeteris, ventis orientalibus & septentrionalibus, praecipue circa finem ; qui status aeris per
totam

Q U A E S T. 19. An febres intermittentes quartanae ab aliis febribus intermittentibus naturâ & essentiâ sunt diversae, ut quidam hallucinati sunt ? Et annon potius a majori humorum viscositate, vasorum infarctione, & torpidiore fibrarum vibratione petendae sunt horum morborum differentiae ?

totam tempestatem vernalem duravit.

QUAMVIS autem morbi Epidemici supra descripti præ cæteris omnibus grassabantur, Sporadici tamen & Intercurrentes non pauci apparebant, ut etiam ii, qui ab anni tempestatibus certo quodam modo pendent, & Vernale & Autumnale tempus comitantur; qui quidem omnes morbi, etiamsi ab Epidemicis tum regnantibus in initio longe discrepantes videbantur, paucis tamen elapsis diebus, & præcipue præmissis generalibus Evacuationibus, in Epidemicos regnantes terminati sunt; & ratione habitâ ad symptomatum principalium varietatem, eodem modo sanabantur. Hoc autem præcipuè accidit duobus annis proximè elapsis, quibus grassabantur febres intermittentes Tertianæ, quarum pa-

VOL. II. Q roxyfmi

roxyfmi certioribus intervallis, quam in annis præcedentibus redierunt. Unde forsàn accidit, quod in his non solùm clariùs patebat hic morborum in se mutuò transitus; quin etiam, quod breviori temporis spatio, naturam eorum latentem ita palam fecerunt, ut ad Intermittentium classem certius reduci possent (20).

FREQUENTES horum morborum reditus, multos, eosque pertinaces morbos, Visceribus induxerunt, præcipuè inter Plebem, ubi defuit vel
cura

Q U Æ S T. 20. Annon itaque grassante febre qualibet Epidemicâ, symptomata aliarum febrium tunc temporis apparentium cum Epidemico regnante diligentèr sunt comparanda, & quantum indolis Epidemicæ in se habeant seriò perpendenda? Quippe cùm ex statu aeris prægresso, vel præfenti, plurimum pendent, qui utrisque communis est, fieri non potest, quin in multis ad morbi essentiam pertinentibus, sibi mutuo congruant; etiamsi specie diversi nonnunquam appareant.

cura morbi, vel medendi opportunitas. Hos præ cæteris morbis afficiebant hydrops, icterus, & phthisis, & præcipuè ista hydropis species, quam Asciten nominamus, de quo morbo plures circa hoc tempus quam in omnibus prægressis aeris temperamenti simul sumptis ægrotarunt, cujus effectus rationem, ex lenta liquidorum in hoc morbo Diathesi, laxâ viscerum & vasorum abdominalium texturâ, & ingenti liquidorum copiâ vi febris hic adactorum, satis docet Hydraulices. Hinc patet eorum Error, qui Corticem Peruvianum, quasi præcipuam horum morborum causam, in his ægris, damnant; eò quòd, non solum diù ante quàm notum est hoc Pharmacum, tales morbi diuturnis intermittentibus succedebant; quinetiam quòd hoc tempore eos præ cæteris infestabant, qui Corticem vel non omnino, vel

minimâ tantùm copiâ sumpfissent, ejusque defectu intermittentium insultus diutiùs sustinuisent; dum e contra ægri, quibus ejus ope cito profligata fuit febris, immunes plerumque manebant. Dari quidem casus, etiam in intermittentibus, quibus vel ex toto, vel saltem pro tempore, parum convenit hoc remedium, nemo est qui non novit; cur tamen imperitè præscribentis semper pœnas luat nobile Pharmacum non æquè patet.

ANNUS
1723.

ÆSTAS proximè subsequens, viz. Anni 1723, admodum fuit sicca, Calore tamen siccitati proportionali nequaquam fuit comitata: Eo quod radii solares plerumque nubibus fuerunt obducti, & aeris calor ventis septentrionalibus, & orientalibus, præcipuè tamen posterioribus, erat refrigeratus.

HÆC

HÆC aeris temperies per totum Autumnum subsequenter, & Hyemis initium, ratione habitâ ad necessarias tempestatum variationes perdurabat ; adeò ut tota hæc temperies, quasi temperamentum aeris Orientale, majori Siccitate, & caliditate minori, quàm vulgò accidit, conjunctum, meritò æstimari debet.

IN tempestate vernali grassari incipiebant Variolæ, & per totam æstatem duraverunt ; confluentes plerumque fuerunt & moris maligni, & in nonnullis maculis purpureis comitatæ. Hæc nil novi quod addam earum historiæ exhibuerunt, nisi notatu dignum sit, quod ægri qui modico & spontaneo alvi fluore per totum morbi decursum afficiebantur, symptomatibus lenioribus, ut plurimum,

laborabant ; et ubicunque deficiebat hic alvi fluxus, medicamenta anti-phlogistica alvum laxantia, clysmata diluentia, aliaque similia, hujus defectum felici successu suppleverunt, & symptomatum maxime urgentium remissione fuerunt conjunctæ ; ob diminutam forsan inflammationem, suppurationem, aut copiam pituitæ crassæ respirationem impedientem.

JURE quidem horrent medici diarrhœam vires prostermentem, ptyalismum sistentem, faciei & extremorum tumefactionem impedientem ; hunc vero effectum a tali alvi solutione ortum, me nunquam observasse memini, sed e contra, Juvenibus sanguinolentis, ætate & viribus florentibus, hanc praxin sæpe utilem novi ; dum immanes febris insultus ab alvo, in morbi decursu, per-

pertinaciter astrictâ, turgentem humorum colluviem intus retinente, non raro productos vidi : Imo lethales alvi fluores, quibus astricto ventre, occurrere conantur medici, hinc aliquando ortos fuisse, non levis mihi incidit suspicio. In tali quippe corporis statu, accedente, a causa quacunque, stimulo lenissimo Intestinorum tunicas vellicante, pleno rivo, quâ datur porta, summo cum ægri periculo, expelli humores necesse est. Locum præcipuè habere videtur hæc praxis eo morbi genere, eove stadio quo nimis viget, aut plus justo crescit inflammatio, cum pro hujus ratione in morbi decursu, cætera leniora, vel graviora fieri, symptomata, res ipsa clamat.

DOLORIBUS etiam pleuriticis & acerrimorum nephriticorum æmulis

ante pustularum eruptionem non pauci afficiebantur variolosi; & sanguis ab ipso morbi initio non parùm fuit inflammatus, in quo morbi stadio, rarò a statu naturali, sensibilis patet cruoris deviatio (21), (22), (23).

CÆTERI

Q U Æ S T. 21. Annon Ptyalismus, adeo in variolis confluentibus apprimè utilis, ut ad sanitatem recuperandam omninò necessarius a Sydenhamo æstimatur, Effectus hos salutiferos, vasa sensim deplendo, maximâ ex parte producit, quæ aliter a diminuto perspirabili, & repulsa humorum colluvie, opprimerentur? Annon itaque ubi deficit naturalis hæc evacuatio, methodus supra descripta, quæ certiùs ptyalismo voluntati nostræ subjicitur, hujus defectum gradu quodam supplere possit; eoque præcipuè, cum vel nimis citò cessat, aut in stadio morbi a naturâ destinato, non apparet hæc evacuatio?

Q U Æ S T. 22. Cùm ii hujus morbi furorem aliis felicius effugiunt, qui circa faciem & cervicem paucioribus Pustulis obsiti sunt, utcunque in corporis Trunco externisve membris numerosæ sint pustulæ; Annon in initio morbi multum conducerent, partium inferiorum Balneationes tepidæ, Suppedalia stimulantia, aliaque similia; quo-

CÆTERI morbi hoc anno grassantes, fuere pleuritides, anginæ, rheumatismi, aliique ejusmodi morbi partium quarundam inflammatione conjuncti. Multi etiam stranguria & urinæ difficultatibus, aliique tussi perpetuâ, ex sero tenui, & acri obortâ vexabantur, quod expectorationis ope frustrâ ejicere conabantur. Phthifici etiam & Asthmatici plurimum hoc anno passi sunt, & perierunt in Autumno multi; augebantur enim admodum tussis, febris hectica, aliaque ex his orientia symptomata; præ cæteris autem sæviebat Tussis, &

quorum ope magis implentur vasa inferiora, & vi stimulatoriâ major fit ad has partes derivatio?

Q U Æ S T. 23. Cùm resorptio puris in venas, vel ortum febris secundariæ præbet, vel saltem ejus sævitiem plurimum adauget; annon urgente morbi necessitate, pustulas aperire, & liberio-rem materiæ purulentæ exitum conciliare, eosque abscessus more Chirurgico tractare conveniat.

& ægros hos vacillantes miserrimè torquebat.

PULSUS in morbis inflammatoriis creber fuit & durus, Cutis tensa & rigida, & Sanguis majori ratione inflammatus, quàm in aliis annis frequenter accidit. Neque laborabat quisquis ex quocunque ferè Morbo, præfertim si dolore vel minimo torquebatur æger, quin sanguis Crustâ inflammatoriâ obductus fuit.

ÆGRI, præ cæteris omnibus, largâ sanguinis missione levabantur, neque aliam quamlibet medendi methodum felici successu coronatam, omissâ sanguinis missione, me observasse memini.

V E N T R

niat. Quâ Methodo non tantum diminuetur ipsa febris, quin etiam eæ corporis partes, quæ, præ cæteris, hujus morbi sævitiam patiuntur, citissimè levare possunt, tam a præsentī, quam futura per tot emunctoria, evacuatione materiæ?

VENTER plerumque astrictus fuit, Evacuationes autem per Alvum sine missione sanguinis institutæ, non solum ad sanationem parum contulerunt, sed frequenter symptomatum sævitiem, præsertim in Rheumatismis, augebant; diminutâ autem a sanguinis missione morbi violentiâ, ægris non parum profuerunt.

BALNEATIONES tepidæ, præmissis evacuationibus, plurimis fuerunt emolumento, præsertim rheumaticis: Quibus autem vel prorsus defecerunt hujusmodi evacuationes, vel parcâ nimis manû applicatæ sunt, symptomatum sævitiem augebat Balneatio; repetitis autem evacuationibus, sensim decrescebant dolores, & ægris non parum profuit (24), (25).

Hic

Q U Æ S T . 24. Annon incrementum hoc doloris ex balneatione inde producitur, quod calore balnei

Hic status fuit aeris & morborum eum comitantium, durante æstate; accedente tamen in Autumno frigore subitaneo, augebatur ægrorum numerus, & grassabantur frequenter diarrhœæ, dysenteria, & intestinorum inflammationes; quæ omnia sine largâ sanguinis missione non sanabantur, & ratione habitâ ad partium affectarum differentiam, eisdem methodo, ac morbi in Æstate descripti, se subiciebant.

DURAVIT adhuc siccitas, & usque ad medium *Novembris* porrecta est,
circa

balnei augebatur sanguinis impetus, solvebatur magis cruoris textura, & inde spatium magis amplum postulabat sanguis?

QUÆST. 25. Annon itaque in horum morborum initio, præ cæteris omnibus, profunt Evacuationes, & pariori manu, saltèm quousque satis depleantur Vasa, adhibenda sunt medicamenta sanguinem attenuantia? quippe aucto Dolore, augeri Inflammationem necesse est?

circa quod tempus decidebant pluvia largæ continuæ, & Hydrargyrum, quod durante siccitate altissimè perstitit, duos circiter Pollices descendit.

HÆC aeris variatio, etiam si diù non permanfit, largiori ægrotantium numero ex morbis descriptis conjuncta fuit; præ cæteris autem grassabantur pleuritides, rheumatismi, & dolores arthritici.

PULSUS creber fuit & durus, & sanguis eo gradu inflammatus, ut crusta inflammatoria Cruoris superficie innatans, dimidiæ ejus Quantitati haud rarò æqualis erat.

Hic major morborum inflammatoriorum numerus hoc tempore, quam Æstate præcedente, a subitaneâ fluidorum expansione, & tensiori fibrorum

rum texturâ, non improbabiliter
ortum duxit. Cum enim fluida
viscositatem quandam inflammato-
riam, a prædictâ aeris temperie ac-
quisivissent, solidæque corporis par-
tes rigiditatem naturali majorem a
siccitate induissent; diminutâ aeris
incumbentis pressurâ, in extrema
Capillarium vascula impetu ferri,
ibique ob canalium angustias ob-
structiones & inflammationes pro-
ducere necesse est. Quod quidem
a summo levamine ægrotis proflu-
ente ex sanguinis missione, iisque
medendi methodis, quarum ope
diminuëbatur sanguinis impetus,
solvebatur viscositas ejus inflamma-
toria, & laxiores fiebant vasorum
tunicæ, ulterius patet.

AN autem his, vel aliis cujuscun-
que generis causis tribuendi sunt hi
morbi, hic non contendam: Hoc
autem

autem pro certo ponam, sanguinem non solum majori ratione in hoc Anno inflammatum fuisse, quin etiam Morbos cujuscunque generis inflammatorios frequentiores, & acriores, quam in Annis prioribus, productos fuisse (26), (27), (28), (29).

R E -

Q U Æ S T. 26 Annon partium solidarum major rigiditas, & fibrarum frequentiores vibrationes a siccitate ventisque his mordacibus & constringentibus productæ, sanguinis velocitatem augendo & canales coarctando, inflammatoriam hanc viscositatem adeò Epidemicam cruori inducerent; eoque præcipuè, cum status hic sanguinis morbos ferè omnes dolore conjunctos comitatur, cujus ope coarctantur vasa, frequentiores fiunt villorum tremores & velocitas sanguinis major?

Q U Æ S T. 27. Cum Viris exercitatis, robustis, & Senibus peiores sunt variolæ, ob nimiam fibrarum rigiditatem & humorum acrimoniam; & è contrà, in puerulis, mulieribus, laxis, & imbecilibus plerùmque exitus sunt felicioris; annon Constitutio hæc aeris inflammatoria vasa coarctando, & humorum acrimoniam augendo, variolarum prædictarum sævitiem plurimùm augeret?

Q U Æ S T.

REDEUNTE post tres circiter hebdomadas sicca aeris temperie, eodem statu usque ad Æquinoctium vernale duravit cœlum, & grassabantur morbi inflammatorii, præcipuè Rheumatismi, numero tamen pauciores.

CIRCA Æquinoctium autem aeris temperies, communi more, inconstans fuit & variabilis, Imbribus & Cœlo sereno se mutuò per vices recipientibus. Apparebant hâc tempestate

Q U Æ S T. 28. Annon itaque Variolæ praxi insitivâ productæ, pro varietate regnantis Epidemici necessario mutationes subeant, & lenioribus vel acrioribus symptomatibus, hac ex causâ erunt conjunctæ? Et ideo, an in omni aeris constitutione, annove quolibet, Prophylaxeos gratiâ tentanda hæc Methodus?

Q U Æ S T. 29. Annon etiam balneationes tepidæ totius corporis frequenter repetitæ, victus humidus laxans & acrimoniam obtundens, diù ante insitionem continuata, ad exitum felicem procurandum apprimè necessaria?

pestate Anginæ quædam & Pleuritides, iis tamen in Anno priori grassantibus longè mitiores.

ÆSTAS Anni 1724 frigida fuit & pluviosa, permanentibus ventis plerumque in plagis quibusdam septentrionalibus. Stetit Thermometrum solito inferius, ratione habitâ ad anni tempestatem; mansit enim Spiritus plerumque circa gradum 45, & rarò ultra 40 affurgebat.

ANNUS
1724.

CIRCA Autumni medium placidum & serenum fuit cœlum, spirantibus ventis plerumque ex plagis australibus & occidentalibus; quæ cœli facies usque ad Hyemis initium duravit. Circa hoc tempus acce Git Gelu infecutum est, quod per hebdomadam duravit.

HUNC aeris statum consecuta est tempestas admodum humida, & pluviosa, quæ usque ad initium *Januarii* porrecta est; spirantibus fere perpetuò ventis ex plagis septentrionalibus, ideoque totus hic Annus humidus, & frigidus meritò æstimari debet.

DURANTE Vere & Æstate tempestas saluberrima fuit, pauci apparuerunt morbi, iique boni moris; quæ aeris salubritas usque ad Autumni finem porrecta est. Circa hoc tempus multi torminibus & alvi fluoribus laborabant, largæque in nonnullis per alvum accidebant hæmorrhagiæ. Accedente autem Gelu redibant rheumatismi, & multos occupabant.

SANGUIS in rheumatismis, aliisque morbis inflammatoriis, non æquè,
hoc

hoc Anno ac priori, inflammatus fuit, crustâ minori obductus fuit cruor & medicamenta purgantia feliciùs votis respondebant (30).

CÆTERI morbi febriles, qui præter eos jam enumeratos apparuerunt, pauci fuerunt, frequenter autem diarrhœis erant comitati, & non raro per has vias judicati.

Hoc autem ex indole morborum in toto hoc Anno apparentium summatim colligi potest; quod evacuationes, quæ per alvum fiebant, non solum feliciùs voto respondebant, quin etiam quod minori medicamen-

R 2

ti

Q U Æ S T. 30. Annon minor cruoris inflammatio in hoc anno, quo villorum tremores, ob majorem æris humiditatem, necessariò torpidiores, quàm in priori evaderent, Quæstionem 26 aliquo gradu stabilit?

ti cathartici dosi solvebatur alvus (31).

APPAREBANT etiam hoc anno Variolæ, pustulæ tamen plerumque fuerunt discretæ, paucæ, & moris benigni (32).

TEMPERIES aeris in *Januario* Anni 1724, fuit tepida, placida, & serena, ratione habitâ ad anni tempestatem, spirantibus, ut plurimum, ventis ex plagis australibus, & occiden-

Q U Æ S T. 31. Annon aeris in hoc Anno major humiditas, materiæ perspirabilis copiam diminuendo, in causâ sit, quod impetu majori per Alvum corruerent humores, & sæpius quàm priori Anno hoc modo judicatæ sint febres? Et annon ex eâdem Causâ oriri possit, quod ad Catharsin procurandam, minor quàm in Anno præcedenti, sufficiebat medicamentorum dosis?

Q U Æ S T. 32. Annon Constitutio hæc aeris, Indoles variolarum, & aliorum morborum hoc Anno apparentium, cum iis Anni prioris comparatæ, Quæstiones 27, 28, 29, aliquo saltem gradu probant?

dentalibus; quæ aeris temperies, paucis exceptis diebus, usque ad *Aprilis* medium duravit.

APPARUERUNT hoc tempore quædam pleuritides, & rheumatismi, pauci tamen alii febriles morbi. Sanguis in omnibus his inflammatus fuit, & pleuriticorum æmulus.

CIRCA medium *Februarii* apparebant febres quædam remittentes & intermittentes, majori sanguinis inflammatione conjunctæ, quam vulgo hos morbos comitatur; fuit enim plerumque cruor, Pleuriticorum more, pelliculâ inflammatoriâ obductus. Materiem etiam Biliosam largâ copiâ, tam per vomitum quàm per alvum summâ cum ægritudine eiciebant ægri. Quæ ambo symptomata sanguinis missione præ cæteris levabantur remediis.

Hi morbi ^{συνόχων} in initio speciem præ se ferebant, paucis autem elapsis diebus, præcipuè post missionem sanguinis, vel in ^{συνεχέει}, vel intermittentes conversi sunt.

QUAMVIS autem hi morbi ad intermittentium classem meritò applicandi sunt, proclivitas non levis iis inesse videbatur, ut in ^{συνόχας} transirent: eo quod, singuli Paroxyismi, etiam in iis qui perfectè intermittebant, citiori pede & symptomatibus acrioribus, quàm priores redibant.

DUM febres hæ fuerunt continuæ, Urina rubra fuit, & sedimenti expers; cum autem in intermittentes convertiebantur, sedimentum ingens, majori rubedine quàm vulgo videmus tinctum deposuit.

QUI

QUI Corticem Peruvianum in initio morbi, etiam in intermittentibus, neglectis evacuationibus, & præ cæteris sanguinis missione sumplerunt, symptomatum sævitatem adauctam habebant; qui verò in remittentibus pharmacum hoc temerè sumplerunt, paroxysmo sequenti frequenter delirabant.

INITIO mensis *Martii*, & circa ejus finem decidebat paululum nivis & subsidebat Thermometrum hoc tempore decem circiter gradus, spirantibus ventis septentrionalibus & orientalibus.

CIRCA hoc tempus grassabatur tussis pertinax convulsiva, præsertim inter infantes, & per totam æstatem subsequentem duravit.

ANNUS
1725.

CIRCA medium *Aprilis* anni 1725, tempestas admodum frigida fuit & pluviosa, ratione habitâ ad anni tempus, eodemque modo, paucis exceptis diebus, per totam *Æstatem* & *Autumnum*, imo usque ad medium *Decembris* duravit, & hoc gradu longè majori, quàm in quolibet annorum prædictorum.

CUM autem circa hoc tempus egomet morbo gravi & diuturno correptus sum, qui per quatuor Menses me ab hujusmodi observationibus detinuit, de morbis in hoc intervallo apparentibus nihil est quod deponam; nisi hoc observatu dignum judicetur, quod tota hæc *Æstas*, non obstante summâ ejus Humiditate, fuit prioribus salubrior. Et reverà tempestates humidas valdè siccis & calidis, plerumque salubriores inveni,
exceptis

exceptis circa humiditatis initium paucis hebdomadis, quæ tempestatem siccam immediatè secutæ sunt. Quod quidem Phænomenon, potius effectibus siccitatis prægressæ, & mutationibus in OEconomia Animali a variato aeris pondere, aliisque similibus causis brevi cessantibus, quàm ad humiditatis præsentis actionem tribui videntur; eo quod manente humidâ aeris Temperie, brevi diminutus est ægrorum numerus. An autem hoc semper sic se habeat, affirmare nequeo; probabile enim est, quod transeunte diuturnâ tempestate siccâ subito in humidam, vel humidâ in siccam, vario licet modo, æquè affici corpora nostra; & hoc præcipuè pro ratione caloris aut frigoris; nisi forsitan constans hujus Insulæ humiditas, talem temperiem, nostris corporibus

bus magis congruam, per assuetudinem, reddat.

IN Autumno apparuit febricula, ægritudine, nausæâ, & vomitu comitata, quibus succedebant pruritus molestus & eruptiones quædam cutaneæ; elapsâ tamen hebdomadâ terminata est, & sequebatur icterus, & in quibusdam tumores pedum œdematosi.

CIRCA hoc etiam tempus apparabant Peripneumonix quædam, febre lentâ, spirandi difficultate magnâ, pulmonum gravitate, alvi fluore, expectoratione difficili, pulsuque debili & inæquali conjunctæ; Sanguis parum fuit inflammatus, Urina flavescebat, & parum sedimenti deposuit.

Hoc

Hoc etiam notatu dignum est, quod ex quocunque morbo circa hoc tempus quisquis laborabat, vertigine, torpore, somnolentia, capitis gravedine, & non raro Aurium hebetudine conquestus est æger (33).

CIRCA finem *Septembris* apparebant Morbilli, moris autem benigni, & per totam hyemem duraverunt.

INCIPIENTE *Januario* accidebat acre gelu, nive multa conjunctum, & fuit tempestas admodum frigida & gelosa, stante tum Thermometro ad gradum 85; quæ cœli temperies ad finem mensis porrecta est, durante gelu

Q U Æ S T. 33. Annon diminuto perspirabili auctâ vasorum plenitudine, laxo solidorum statu, motuque fluidorum inertî, quæ ab hac aeris constitutione necessariò producuntur, patet horum effectuum ratio?

gelu iidem fere morbi ac in hyeme
1715 apparuerunt, ut & circa ejus
dissolutionem.

Fuit æstas hujus anni, prout ante
notavi, non obstante summa ejus
humiditate admodum salubris, ut
etiam fuit hyems, pauci enim ap-
parebant febriles morbi, exceptâ
tantum tempestate gelosâ. Hoc
autem per totum annum observare
licebat, quod qui labe aliqua hy-
pochondriaca & melancholica affecti
sunt, non solum effectus diuturnæ
hujus humiditatis hoc tempore sen-
serunt, sed symptomata Vere sequen-
ti multum adaucta habuerunt.

MORBI inflammatorii tempesta-
tem gelosam comitantes, paulo post
gelu solutionem evanuerunt, mane-
bant tamen alii quidam, qui ante
frigidam tempestatem apparuissent,

&

& usque ad vernalem porrecti sunt ; qui tam ab humiditate æstatis prægressæ, quàm hyemis frigiditate oriri videbantur ; qualis fuit peripneumonia quædam notha, febre lentâ, pulsu molli, & spirandi difficultate magnâ conjuncta.

Hic morbus senes cachecticos, otiosos, & pituitosos maximè invasit, & eos horum præ cæteris, qui victu pleno, potu generoso, & præcipuè cerevisiis fortioribus liberè se indulssent. Iique horum, qui hunc morbum non passi sunt, tussi pituitosa & gravedine plerumque laborabant. *Juniores* simili modo ægrotautes ut plurimum vel leucophlegmatici fuerunt vel labe aliqua hydro-pica aut asthmatica affecti.

Horum pauci sanguinis missionem largâ copiâ ferebant, hunc tamen
mitti

mitti plerumque postulabat morbus, aliter felici successu vix exhiberi potuerunt medicamenta dissolventia, incidentia, & expectorantia. In his enim exhibendis non levis requisita fuit cautela, ne vel nimio motu incitati humores, in pulmonum vascula impetu corruerent, ipsumque malum augerent: Vel e contra materies hæc viscida & pituitosa debito tempore, & copia satis larga, non excerneretur, liberque per pulmonem fieret sanguinis transitus (34).

DURAVIT tempestas gelosa usque ad finem *Januarii*, eique solutæ, succedebant pluviae frigidae, nix, & gelu,

Q U Æ S T. 34. Annon laxata ab Humiditate vasorum pulmonalium textura, horum diminuta perspiratio, & minor vesicularum inflatio in causa sint, cur difficilius per hoc viscus transiret sanguis, ejusque vasa lentore viscido gradu aliquo illineret; unde accedente frigore vasa magis coarctante, hoc viscus præ cæteris male se haberet?

gelu, vicibus alternis se excipientia ; spirantibus plerumque ventis ex plagis australibus, tam durante gelu prædicto, quàm tempestate hac variabili ; quæ coeli temperies fere ad finem *Februarii* extensa est.

MORBILLI per totam tempestatem frigidam durabant, & circa hoc tempus, finem scilicet *Februarii*, quo calidior fuit aer, majori spirandi difficultate, tussique magis quàm antea pertinaci, & non raro doloribus pleuriticis, & alvi profluvio comitati sunt. Hæc autem symptomata maximè sanguinis missione, nonnunquam vero vesicatoriis præ cæteris, debellata sunt remediis, ratione habita ad lentiores, seu acriorem febris comitantis decursum, aliamque medelam, exceptis diluentibus lenibus, vix postulabant. His autem neglectis, aut sero applicatis, duravit spirandi dif-

difficultas, & urgebat pertinaciter tussis, amotis omnino morbillis, multosque infantes in febrem hecticam phthisinque insanabilem præcipitarunt (35).

CIRCA finem *Februarii* cœlum serenum fuit & placidum, & sensim, pro ratione veris appropinquantis, augebatur calor usque ad *Æstatis* initium.

ANNUS
1726.

MENSE *Mai*o anno 1726, aeris temperies calida fuit & sicca, paucis ventis perflata, iisque ex plagis australibus & occidentalibus tantum spirantibus.

CIRCA

Q U Æ S T. 35. Annon insueta tussis pertinacia & dolores laterum ei supervenientes, tempestatis præcedentis asperitati merito tribuenda; eo quod horum ope subito stringebantur, præcæteris, trachææ, pulmonis, & partium contiguarum vascula, unde diminuto frigore turgent horum humores; fibras vellicarent, & hæc symptomata producerent?

CIRCA hoc tempus apparebant febres quædam remittentes & intermittentes, præcipuè verò priores, in multis pruritu & eruptionibus cutaneis conjunctæ; quæ aliis etiam ægris febribus nullo modo affectis, accidebant. Ægroti fere omnes, hoc tempore febricitantes, vel cephalalgia acutâ, vel capitis gravedine conquesti sunt, & ad delirium & phrenitidem ex levissimo errore admodum proni fuerunt (36).

HANC aeris temperiem morbi etiam aliqui inflammatorii comitati
VOL. II. S sunt,

QUÆST. 36. Annon præcedentes aeris temperies humorum copiam, acrimoniam, & resistantiam ad corporis superficiem augendo, & cerebri vasa sensim implendo, turgentibus a vernali calore humoribus, ad hoc symptoma conducere? & annon tam a prædictis phænomenis, quàm a cerebri & Meningum structura, cursuque sanguinis per has partes naturali, patet hujus conjecturæ veritas?

sunt, ut pleuritides, peripneumoniæ, anginæ, sanguinis expuitiones, aliique ejusmodi; præ cæteris tamen, capitis dolores & oculorum inflammationes, circa hoc tempus, plurimum grassabantur.

NEQUE forsan observatu indignus censeatur effectus ille, quem in hypochondriacos & melancholicos anno priore memoratos, produxit hæc tempestas, quorum multi levati sunt, alii vero symptomata adaucta habebant, aliique mania correpti fuerunt (37).

EFFECTUS hi diversi tempestatis hujus calidæ & ficcæ, prout mihi observare

QUÆST. 37. An morbi hic observati, effectus hujus tempestatis in hypochondriacos & melancholicos, & eruptiones cutaneæ supra memoratæ, quæ hæc vascula gradu aliquo obstructa denunciant, quæstionem præcedentem non probant?

observare licebat, vel a variis mali ipsius gradibus, vel ægrorum temperamentis, calidis scilicet & ficcis, vel frigidis & pituitosis oriri videbantur. Cum enim morbus adhuc recens, obstructionibus diuturnis non comitatus, ægerque non admodum pituitosus fuit, aucto sensim calore solvebantur humores, ad functiones suas perficiendas habilius evasit corpus, & meliores se habebant ægroti. Iis autem, quibus altis radicibus hæsit malum, nec hujus ope fuit superabile, augebatur sanguinis rarefactio, turgebant humores, in vasa obstructa impetu majori ruebant, & magis sæviebat morbus. Hæc etiam sententia ab evacuatione larga materiæ acris, acidæ, aut biliosæ vomitu vel secessu rejectæ, quæ multis horum contigit, non parum confirmatur. Sic etiam Mania, temperamenti melancholici proles frequens,

quens, iis accidit, quibus tenfa fibrarum compago, acris vel biliofa humorum dyfcrafia, & adauctus calor fomitem morbi in cerebri vafcula impegerunt. De his autem plus fatis; quippe non morborum caufas, fed fucceffiones trado; cujuscunque enim generis fuerunt caufæ, hos fuiſſe eventus certum habeo.

HAC æſtate apparebant iterum variolæ, quæ uſque ad hyemem protractæ funt; confluentes plerumque fuerunt, non tamen eo gradu ut in anno 1723. Hæ æque ac alii morbi febriles ſupra memorati, & eandem forſan ob cauſam, impetu magno in caput ruebant. Ad ferox hoc ſymptoma præcavendum, vel jam adventum leniendum, miſſio ſanguinis ex venis inferioribus appime utilis fuit, eo quod inflammationem

mationem appropinquantem magis superabilem reddidit, & revulsione citata superioribus corporis partibus levamen attulit; non modo ob auctam vim circulatoriam per inferiora durante sanguinis effluxu, verum etiam ob aquæ tepidæ fotum cruribus & pedibus applicatum; cujus ope major fiebat in has partes humorum derivatio, & procul a capite liberior pustularum eruptio. Quamvis enim misso e Jugulari sanguine, præcaveri forsan potuit imminens malum, majori tamen ratione ad superiora, ad faciem scilicet & cervicem, derivatur sanguis, unde magis distendentur hæc vasa, & major erumpet pustularum numerus; ut ex fonticulis, ulceribus diuturnis, fotuum & cataplasmatum Chirurgicorum effectibus, aliisque derivantibus videre est; has autem partes aliis ma-

gis, pustulis obsideri, periculosum esse cuivis notum est.

MIRUM autem merito videatur, cur urgente febre inflammatione stipata, imo plethora, & ætate juvenili, de sanguinis missione non pauci hæsitent medici; ne, vel non erumpat, vel retrocedat materia morbifica; cum vigor febris, & vis ea notabilis, quâ plerumque erumpunt pustulæ confluentes, hanc rem extra dubium ponunt; & hoc non tantum in ipso morbi insultu, quin etiam facta pustularum eruptione, aliove quolibet morbi stadio, modo a pulmonis, cerebri, partisve aliqujus vitalis inflammatione, ægrotis immineat periculum; quamvis enim in ipso morbi initio optime instituitur hæc evacuatio, eruptis tamen pustulis si persistet vigor febris, & atrocia urgeant symptomata, pro

re nata repeti nihil vetat. Quippe non tam morbi tempora, & inania malignitatis nomina, quam symptomata ægri vitam in discrimen inducentia respicere debet medicus. Et revera quamvis ex vigore febris in primis morbi diebus, de ejus genio multum patet, eruptis tamen pustulis, certiùs de symptomatibus brevi adventuris morbique eventu, quàm antea, dijudicare licet; & proinde hoc, præ cæteris, stadio, (priusquam scilicet facta est suppuratio) summa arte tentandum ut ea evitentur symptomata, quæ ex morbi natura necessariò novimus consecutura. Ad hoc autem maxime valet hæc evacuatio, quam non solum tutò fieri, aut si postulet morbi indoles, repeti, quinetiam aliis evacuationibus huc spectantibus conjungi, & posse & deberi, me olim multiplex docuit experientia. Præ-

terea fœminis fere omnibus, hujus morbi decursu, menses profluere, easque exinde melius se habere quis non novit, etiamsi periodo non affuetâ fiat hæc sanguinis evacuatio? Nec minus alios larga e naribus hæmorrhagia ab orci faucibus ereptos novimus ; cur vero, natura non adjuvante, idem levamen non concedat ars, vix solvi posse videtur.

Suspicio quædam Sydenhami, qua de hujus evacuationis utilitate dubitat clarissimus ille medicus, propter ægrotam quandam e Rheumatismo Phlebotomiæ ope convalescentem, in qua plurimum confluebant variolæ, multis dubitandi ansam præbuit, an revera ex usu sit : Si vero ad statum sanguinis rheumatismo familiarem attendemus, clarissimè patebit, variolarum appropinquantium confluxum, a missione sanguinis

guinis prægressa, in tali casu, nequaquam præcaveri potuisse, talemque effectum frustra inde expectari. Quippe ad vasorum tensionem laxandam, febris æstus moderandum, spatiumque diluentibus & attenuantibus concedendum, mittitur e rheumaticis sanguis, ea ratione, qua postulat morbi indoles, desinentibus autem doloribus, diu statum hunc inflammatorium gradu aliquo retinet sanguis, non obstante prægressa venæsectione, ut tam accuratum sanguinis examen post toleratum febris decursum, quàm frequens morbi ex levissimâ causâ recrudescencia docent, & hoc non tantum in iis corporis partibus, quæ olim affectæ fuissent, & quibus vascula gradu aliquo obstructa supponi possunt; quinetiam in iis, quæ antea doloribus nequaquam fuissent assuetæ. Talis itaque sanguinis viscido

do & stimulo scatens inflammatorio, accedente materie variolosâ, duplicatis viribus ægrum invadet, & in ultimis membranarum vasculis detineri, ibique pustulas & inflammationes excitare, sanguine naturali, magis erit pronus, & necessario sæviores erunt variolæ. Quod ipsum etiam probat experientia; nullum quippe novi hâc sanguinis dyscrasiâ in morbi accessu affectum, a quâcunque causâ ortum traheret hic sanguinis status, quin confluerent variolæ.

Et revera si historiam Dominae cujusdam variolis nigris laborantis, a seipso memoratam, satis perpendisset Autor clarissimus, cui tertio ab eruptione die, temporeque non assuetum largissimè profluebant, & per totum morbi decursum durabant Menses, eum, vix talem promulgasse

gasse suspicionem, ex cæteris scriptis, credibile est.

MALE itaque ex hoc casu contra Phlebotomiæ utilitatem in variolis concluditur.

MULTO autem pejus ægrorum salutem consulunt, qui timiditate potius quàm ratione adducti, tutam hanc horrent evacuationem, & æstuante sanguine defectum ejus vesicatoriis, cardiacis, aliisque stimulantibus, summo certè cum ægrorum periculo, supplere conantur. Quantum autem vis Febris, tam in hoc, quam futuris morbi stadiis, a tali methodo intenditur; aut quàm longè, effectibus suis, distat evacuatio sine stimulo promota, ab ea, quæ tum fibras vellicat & lacerat, tum ipsis humoribus, jam nimis acribus, majorem

jorem inducit acrimoniam, non opus est ut argumentis illustrem.

DANTUR quidè̃m ægroti, prioribus licèt rariores, quibus, partim a debilitate generis nervosi, partimque ab humorum inertia & visciditate, revera languent vires. His quidem, & his folis, in hoc morbi stadio profunt vesicatoria, cardiaca, aliaque similia, ut ad vires morbo pares excitetur natura; nequaquam tamen prioribus, nisi forte symptoma aliquod grave stimuli opem, pro tempore, necessariò postulare.

CUM autem de epispasticis hic sermo accidit, non rei nostræ alienum sit annotare, felicissimum applicandi tempus illud esse, (dictante tum ratione, tum experientia,) quo respectivè pedes vel manus tumescere debent, modò eo usque deferri

deferri finit morbi indoles ; eoque præcipuè, si in stadio morbi a natura destinato, non appareant hujusmodi tumores. Hoc enim tempore plerumque diminuitur ptyalismus, & turgent admodum humores, quos ad extrema pellere, & horum tumore ægrum levare, tum molitur natura, atque ideo, ut vel ad has partes copia larga quantociùs deriventur, vel ut alvo soluta pars aliqua foras eliminetur, postulat hic morbi status; utrum autem horum tum maxime eligibile, & an derivantibus, acribus, et stimulantibus, vel lenibus, & demulcentibus sollicitandi sunt humores, ab ægri viribus & symptomatibus urgentibus, an nimis scilicet intenditur vel torpescit febris, non præceptis generalibus determinandum est (38).

DURAVIT

Q U Æ S T. 38. Annon itaque, pro vario gradu inflammationis, vario morbi tempore ægrotantis

DURAVIT hæc calida & sicca aeris temperie usque ad *Junium*, ei-que succedebat tempestas humida & aquosa, quæ per totum *Julium* & initium *Augusti* porrecta est, spirantibus ventis plerumque ex plagis septentrionalibus.

MA-

grotantis temperie, aliisque similibus, missio sanguinis, alvi solutio, epispasticorum applicatio, aliaque ejusmodi vel damnosa sint, vel ægris utilia? Et annon indicationes certiores pro tempestivo horum omnium usu, tam in hoc, quam aliis morbi stadiis, a vigore vel torpore febris, & humorum redundantium colluvie, ægros opprimente, quam ab aliâ quâcunque regulâ depromi possunt; hoc semper notato, quod si multum vigeat febris, & valeant vires, a stimulis & evacuationibus dolorificis abstinendum est; si vero urgeant contraria, admovenda sunt vesicatoria, & levioribus evacuantibus tractandus est æger? vide QUÆST. 21, 22, & Annum 1723.

MANEBANT adhuc febres quædam remittentes & intermittentes, numero tamen pauciores.

CIRCA initium *Julii* apparebant diarrhœæ, dysenterix, morbus Cholera dictus, aliique ejusmodi morbi ventriculum & intestina graviter afficientes, qui usque ad medium *Augusti* durabant; in cujus mensis initio iterum placidum & calidum fuit cœlum, & eadem temperie ad initium *Septembris* manebat (39).

Ex hoc tempore usque ad finem *Novembris* cœlum variabile fuit & inconstans, ad humidum autem & frigidum aliis propius accedens. Hac tempestate nulli præ cæteris se ostendebant

QUÆST. 39. Annon morbi hic enumerati ex tempestate hâc humidâ & frigidâ, calidam prædictam sequente, orti sunt; & QUÆST. 5. 31. probant?

debant morbi, paucis aliis apparentibus, nisi qui singulis annis, hanc anni tempestatem, comitantur; quales sunt tusses pituitosæ, asthmaticæ gravedines, & morbi quidam chronici.

ACCESSIT, *Decembris* initio, acre gelu nive comitatum, spirante vento ex plaga occidentali, quod usque ad Christi natalem permanfit. Hoc tempore multum sæviebat gelu, altum stetit in Barometro Hydrargyrum, & ad gradum 80 cecidit Thermometri spiritus.

RIGIDA hæc aeris temperies pleuritides produxit & peripneumonias, aliosque morbos inflammatorios sanguine pleuritico stipatos, quales in simili tempestate antea numerantur, & phthificis, hæcticis & languidis, diar-

diarrhœas & laterum dolores inducendo exitialis fuit.

RELIQUA hyemis pars admodum fuit frigida, quoad alias autem aeris qualitates inconstans; nive, gelu, & pluviis frigidis alternatim se excipientibus.

Hoc tempore grassari definebant in hac urbe variolæ, non tamen in locis vicinis; acriora etiam, appropinquante hyeme, & sæviente gelu, quàm in æstate præcedente fuerunt symptomata.

CIRCA finem *Februarii* constanti fere modo spirabat Aquilo, fuitque hæc anni tempestas frigida & sicca, quæ cœli temperies per totum fere mensem sequentem porrecta est.

Hoc tempore plurimum grassabantur pleuritides, peripneumoniæ, anginæ, rheumatismi, dolores podagrici & arthritici, tussès convulsivæ ex fero acri laryngem vellicante, aliique consimiles morbi sanguine inflammato pulsuque duro conjuncti, qui omnes sanguinis missione, catharticis, diluentibus, aliisque pro re nata variatis profligati sunt, nec aliquid novi aut infueti producebant.

ANNUS
1727.

CIRCA finem hujus mensis, viz. *Martii*, spirabant Australes, deciderunt pluvix multæ, copiosæ; calidior fuit aer, & morbi prædicti frequentiores fuere; forsan a rigiditate fibrarum, & diathesi sanguinis inflammatoria a sicca tempestate orientibus, & subitanea humorum rarefactione a caliditate producta, ut
supra

supra exposuimus. Hoc mense apparebant iterum in hac urbe variolæ, & aucto calore symptomatibus acrioribus sæviebant (40).

DURAVIT eadem cœli temperies ad medium *Aprilis*, nisi quod venti, qui antea ab Austro spirabant, jam admodum incerti fuerunt & variabiles, non raro ab australi plaga in occidentalem, & inde in septentrionalem, in horis 24 percurrentes; quo tempore paulo frigidior & humidior fuit aer, grassantibus adhuc morbis prædictis.

CIRCA medium huius mensis placidum & calidum fuit cœlum, imbribus aliquando comitatum, venti tamen omnino incerti fuerunt & va-

T 2 riabiles;

Q U Æ S T. 40. Annon subitaneæ frigidi & ficci aeris in calidum conversio, eundem effectum in variolarum, æque ac morborum prædictorum inflammationem augendo, produceret?

riabiles ; quæ cœli temperies in priorem mensis sequentis partem porrecta est.

HAC tempestate apparebant febres quædam remittentes & intermittentes ; priorum autem paroxysmi more incerto & omnino irregulari recurrebant, urina turbida fuit & sedimenti expers, tam in remissionibus, quàm in ipsis paroxysmis ; pulsus creber fuit & debilis, lingua alba & humida, & languore spirituum conquesti sunt ægri. In iis etiam ægrotis quibus paroxysmi modo regulari recurrebant, & perfecta secuta est ἀπυρεξία, sedimentum rarò lateritium, sed plerumque subalbidum, flavedine pauca tinctum deposuit urina.

LATERUM etiam dolores ægros afficiebant, & irregulares hos paroxysmos

mos frequenter comitati sunt, iisque vigentibus plurimum augebantur, declinante verò paroxysmo mitiores erant, sed raro cessabant.

PLEURITIDES etiam veræ & Peripneumoniæ, æque ac prædictæ symptomaticæ, hoc tempore grassatæ sunt; inflammatione tamen iis dissimiles, quæ ægros in hyeme præcedente & initio veris afficiebant. His enim sanguis minori gradu fuit inflammatus, pellicula inflammatoria vel penitus abfuit, vel longè fuit tenuior, neque missione sanguinis æquè levati sunt ægroti. Pulsus etiam plerumque mollis fuit & creber, admodum tamen incertus & variabilis; manebant autem laterum dolores plerumque fixi & immobiles, languescebant spiritus, ægrique debiles & languidi fiebant.

Hi dolores musculos intercostales imprimis ferè aggressi sunt, frequenter verò, morbo ingravescente, pulmonem ipsum afficiebant, & peripneumoniam lentam, sæpius quàm inflammatoriam, speciem præ se ferebat morbus; in quam transire admodum pronus fuit. Missio sanguinis his quàm prioribus parciori manu institui potuit, minorem tamen hanc quantitatem gradu quodam supplevit catharsis, mollibus, blandis & diluentibus medicamentis excitata, respectu semper habito, tam ad copiam inertis pituitæ, ægroque obesitatem, quàm ad acriorem seu lentiolem febris comitantis decursum; pro quorum ratione, cathartica plus minusve attenuantia postulabat morbus. Hærente verò altis radicibus malo, languescantibus viribus, vel urgente magna pituitæ faburra,

faburra, vesicatoria & medicamenta volatilia, leni stimulo ægrorum vires excitantia, largâque diluentium copiâ haustâ, magno fuerunt ægrotis præsidio.

QUAMVIS enim ad dolorem sedandum parum immediate contulerunt hæc remedia, sanguinem tamen solvendo, & torpidum fibrarum motum excitando, non tantum ad morbum debellandum, ægrumque sustinendum multum conducebant; quinetiam pulsum vacillantem excitando, missionem sanguinis repetitam, multis omnino necessariam, tutiorem & utiliorem reddebant.

NEC minus in pleuritide vera prædicta, dum mobilis fuit materies, misso pro re nata sanguine, profuerunt cathartica sanguinem minime

T 4 accendentia,

accidentia, quippe tam stimuli quàm evacuationis ope, aliò derivatur sanguinis impetus, diminuitur dolor & resolvitur inflammatio ; in quibus veram poni hujus morbi curationem olim observavit Sydenhamus. Parum enim expectorationi fidendum esse docent, tum materiæ in morbi initio tenuitas, tum partium affectarum structura. Et revera nihil obstat, vel ex morbi natura, partisve fabrica, quo minus in hac, quàm aliis inflammationibus conveniat hoc remedium.

ANTE *Maii* medium mutata est cœli facies, frigidior fuit aeris temperies, copia larga decidebant pluvix, fuitque hæc anni tempestas solito frigidior, spirantibus adhuc incerto modo ventis, frequentius autem e plagis borealibus; quæ cœli facies, paucis exceptis diebus, per
totum

totum mensem sequentem extensa est.

DURABANT morbi supra memorati, hoc autem observare licebat, quòd ægri febribus intermittentibus vel remittentibus affecti frequentius in frigidâ quàm calidâ temperie de doloribus pleuriticis conquesti sunt (41).

TEMPERAMENTUM aeris per totum hoc ver initiumque æstatis usque ad *Julium*, prioribus omnibus magis fuit inconstans & variabile, tam calore & frigiditate, quàm perpetuis ventorum mutationibus; non tantum pro ratione plagarum a quibus spiravere, quinetiam pro afflatuum frigore

QUÆST. 41. Annon hic effectus, in his febribus a majori fibrarum constrictione, & densiori sanguinis crasi in tempestate frigida, æquè ac in veris inflammatoriis, penderet?

frigore & fortitudine. Has variationes maxime notabiles supra enumeravi, singulas autem recitare non modò impossibile, quinetiam Lectori inutile & fastidiosum fuisset; adeo enim incerta & variabilis fuit hæc tempestas, ut vix duo sibi invicem similes evaserint successivi dies (42).

CIRCA initium *Julii* multo calidior fuit aeris temperies, ascendebat enim Thermometri spiritus usque ad gradum 25, qui mense priori vix ultra 45 affurrexisset.

Hoc

Q U Æ S T. 42. Annon incertum hoc cœli temperamentum fibrarum tonum perpetuò variando, & fluidorum motum & texturam, propter rarefactionem vel condensationem adeo mutatam, afficiendo, morbos incertos & mali judicii produceret? Et annon hoc cum quibusdam Hippocratis observationibus perfecte congruit?

Hoc mense nonnullos invasit febris putrida, at plurimum grassatæ sunt remittentes & intermittentes. Eruptiones etiam cutaneæ hos morbos sæpe comitatæ sunt, aliquando fusci coloris, quæ semper siccae, aliæ autem sero pellucido plenæ, quæ ex labe scorbutica pendentes, pruritu molesto ægros torquebant. Hæ exanthematum species a varia materiæ perspirabilis tenacitate & volatilitate, vel variis vasorum orificiis, & densitate cuticulæ, oriri videbantur; neque aliam medelam postulabant, quàm ut levium diluentium ope, perspiratio paulo liberior evaderet (43).

Hoc

Q U Æ S T. 43. Annon frigidior & humidior aeris temperatura, perspirabile retinendo, in causa sit, quod restitutâ calidâ temperie erumperent hæ petechiæ; eoque præcipuè quod in morbi declinatione apparebant, adactâ tum majori copiâ ad cutis emunctoria febrili materie?

Hoc tempore remittentes prædictæ non tantum frequentiores fuere, sed symptomatibus gravioribus comitatæ sunt, quàm in vere præcedenti. Per dies enim aliquos febris putridæ speciem æmulatæ sunt, postea verò remittebant, & in tertianas seu potiùs *ἡμικριτάιαι* convertebantur. Ægroti hoc tempore affecti plerumque somnolenti & stupidi, præsertim in paroxyfmis, apparebant, & lassitudine, debilitate, & spirituum languore conquesti sunt; quæ etiam symptomata febris putridæ accessum, majori tamen gradu, comitata sunt.

FUIT enim in hac pulsus plerumque creber & debilis, lingua arida & fusca; urina rubra & sedimenti expers, in remittentem autem post sudores sponte ortos, aut solâ diluentium copiâ productos, lenemve
alvi

alvi solutionem non raro transivit ;
& sedimentum rubro-flavum depo-
suit urina.

LANGUIDIS & hystericis hoc mor-
bo affectis multum laborabat ner-
vosum genus, majori ratione vacil-
labant spiritus, diutius protracta fu-
it febris, & sine crisi sensibili sensim
vires recuperabant ægroti, ut in
febris quibusdam languidis &
nervosis supra memoravimus.

DURAVIT hæc cœli & morborum
constitutio usque ad *Septembrem*,
nisi quod circa medium *Julii* spi-
rabant venti boreales, decidebant
pluviæ, & per dies aliquos frigidior
fuit aer ; in priorem tamen statum
ante hujus mensis finem rediit.

Hoc tempore accidebant alvi pro-
fluvia, tormina, & morbus Cholera
dictus,

dictus, quæ ægros nonnullos ex improvise occiderunt; duabus autem vel tribus septimanis penitus evanuerunt.

TEMPESTAS autumnalis in *Septembre* & *Octobre* frigida fuit & humida, & multum grassatæ sunt intermittentes, præcipuè verò quartanæ.

CIRCA finem *Octobris* spirabat Aquilo, frigidum & gelosum fuit cælum, & Thermometri spiritus ad 75 descendit.

HÆC aeris constitutio etiam ultra 14 dies vix porrecta est, mala non levia multis attulit, iis autem præ cæteris, quibus vires a repetitis intermittentium reditibus collapsæ sunt. Acciderunt enim non paucis sævæ pleuritides, peripneumonix,
&

& anginae; præcipuè verò priores.

FEBRES remittentes paulo post gelidæ tempestatis accessum grassari definebant, non autem intermittentes; admodum enim frequentes fuerunt quartanæ, & totam fere plebem occupabant; definente autem gelida temperie, humidum & frigidum iterum fuit cœlum, & cujuscunque generis grassabantur intermittentes, adeo ut aliquam harum speciem præ cæteris dominari vix deprehendere potui.

CIRCA medium *Decembris* acre gelu cœlum per tres septimanas occupavit, fuitque reliquum *Januarii* admodum frigidum, nive, & ventis aquilonaribus sociatum.

FRIGIDA

FRIGIDA hæc anni tempestas, ut prior, tertianas non paucas in quartanas commutavit. Peripneumonias etiam quasdam veras, maximè verò lentas, & spirandi difficultates, pituitosis & ætate provectis attulit; *Junioribus* autem maximè pleuritides, tam veras quàm symptomáticas; iisque horum præ cæteris, qui febribus intermittentibus antea affecti fuissent. In horum plurimis laterum dolores a febre intermittente omnino pendebant, & intermittentium more cum paroxysmis recurrebant & desinebant; & hoc more magis regulari, quàm in vere prægresso.

Ex his multi perierunt, quibus vel defuit cura morbi, vel medelæ opportunitas. Pœnas etiam graves non raro luebant ægroti, dum vel respectu

respectu tantum habito ad intermittentes, prorsus neglecta est missio sanguinis; vel e contra, dolorum lateralium causâ, nimiam sanguinis jacturam sustinebant.

QUAMVIS enim sine sanguinis missione, qui plerumque inflammatus fuit, raro sanati sunt ægri, adeo tamen languescebant vires & diminuta erat fibrarum tensio, ut largas evacuationes sine insigni virium lapsu non sustinebant; forsan ob viscidum & vapidum humorum statum ab intermittentibus productum (44).

MAXIMA *Februarii* pars, ratione habitâ ad anni tempestatem tepida
VOL. II. U fuit,

Q U Æ S T. 44. Annon ex hoc statu corporis, & gelida hac aeris temperie patet horum effectuum ratio? Et annon ex iisdem patet, cur intermittentes hæ prioribus sint perfectiores; laterumque dolores paroxysmis certiùs responderent?

fuit, quo tempore, dolores pleuritici & cephalalgiae in paroxysmis intermittentium, magis quàm antea, urgebant; & ad delirium excitandum prona erat febris. Hoc autem symptoma missione sanguinis, & regimine debito, facile præcaveri potuit (45).

CIRCA hoc tempus anginae multae, summa cum suffocatione sociatae, grassatae sunt; quae, nisi brevi solutae, exitiales fuerunt (46).

ANNUS
1728.

IIDEM morbi *Martium* comitati sunt, quo tempore admodum inconstans fuit cœlum; æque tamen ac in aliis annis tepidum. Circa finem
hujus

Q U Æ S T. 45. An quæstionem 39 non probant hic aeris status, & horum morborum symptomata?

Q U Æ S T. 46. Annon a prædicto statu corporis, & rarefacto, ab aucto calore, sanguine, patet etiam hujus morbi causa?

hujus mensis intermittentes quartanæ, quæ per totam hyemem mansissent, in tertianas & quotidianas converti incipiebant, inter quas etiam remittentes quædam caput ostendebant; præcipuè tamen in mense subsequente, cujus initium solito calidius fuit. Brevi autem succedebant pluviae ferè continuæ, tepidæ, quæ in mensem *Maium* porrectæ sunt; quas sequebatur aeris temperies valdè calida.

PAULO post hoc tempus iterum caput attollit febris putrida (47), (48), (49).

U 2

SYMP-

Q U Æ S T. 47. Annon successio harum febrium sibi invicem, pro ratione aucti vel diminuti caloris, tam in variis annis, quàm variis ejusdem anni tempestatibus, naturam & indolem earum eandem fere esse demonstrat; differentias autem a minori fluore lentoris febrilis, & torpidiore

SYMPTOMATA in accessu morbi
plerumque mitia, benigna, & ne-
quaquam

pidiore sanguinis motu, in tempestate frigida; & a fluxiliori statu, agiliori motu, & majori forsan copia, acrimonia, & putredine in calidiore, plurimum pendere? durante enim calore regnavit febris putrida, hoc autem declinante, in intermittentem, & deinde hyemis frigore in quartanam, convertebatur. Pari etiam ratione accedente vere, iterum surrexerunt intermittentes, quæ pro ratione caloris adaucti, febribus continuis similiores evaserunt, quousque tandem auctis ulterius volatilitate, acredine, & putredine materiei, febrem putridam producebant. Et annon, hoc sic se habere exinde etiam patet, quod quo magis ad intermittentes perfectas vergunt febres, & longiori intervallo sibi mutuo succedunt Paroxysmi, eo cæteris paribus, dissolventia fortiora postulant, & vice versa; ut tam in remittentibus quàm intermittentibus quotidianis, tertianis, & quartanis videre est. Vide quæst. 6, 10, 11, 12, 15, 17, 19.

Q U Æ S T. 48. Annon itaque hinc patet, cur febres putridæ, ardentes & continuæ remittentes, in intermittentes sæpe sponte desinant? Et cur exacerbatio symptomatum die pari, inter signa mala ab Hippocrate numeratur? Quippe
hæ

quaquam periculosa videbantur, neque multum a statu naturali deflectebat pulsus, infausto tamen non raro eventu.

URINA rubedine minori quàm anno priore tincta fuit; in quibusdam turbida mansit, in aliis autem ægris sedimentum subalbidum & flaves- cens parcâ tamen copiâ deposuit,

U 3

sensim

hæ febres, cum bonæ sunt indolis, tertianarum legitimarum more, a primo fere insultu exacerbantur & remittunt; Anomalæ verò non ante diem sextum, octavum vel decimum, remissiones & exacerbationes regulares ostendere incipiunt, & ideo harum mitissimæ vix ante quintum remissionem pati possunt; quod tam materiæ febrilis copiam majorem, quàm auctam putredinem denunciat.

Q U Æ S T. 49. Annon hinc patet, cur intermittentes vernaes sæpe accedente calore sponte solverentur; Autumnales verò, hyemis frigore peiores & diuturniores fierent; dissoluto scilicet a calore lentore, vel auctâ ejus visciditate in tempestate frigidiorè; ut &, cur una alteram sæpe profligaret?

fenſim autem morbo ingraveſcente paliebat. Circa faciem & pectoris regionem ægri plerumque ſudabant, dum calor & ficcitas reliquum corpus occupabant, & in fine morbi Aphthæ palatum & oris velamenta obſidebant.

Hæc ſymptomata in dies augebantur, accedente circa diem duodecimum, nonnumquam citiùs, delirio; cum urina tenui, pulſu debili, frequenti, inæquali, cui motus tremuli, collectio floccorum, aliaque mortis prænuncia ſuccedebant. Hoc autem obſervatu non ſit indignum, quod ægrorum nonnulli vomitu & copioſo alvi fluore primis hujus febris diebus correpti ſunt, qui omnes brevi ſanitati reſtituti ſunt; proſtigatâ ſcilicet, vel horum ope, omnino febre, vel diminutis ejus viribus in intermittentem converſâ.

PARI quidem successu dato vomitorio, & postero die institutâ Catharâsi, leviora fiebant symptomata, & sæpe in intermittentem vel remittentem convertebatur hæc febris, quæ aliter incerti & admodum fallâcis fuit judicii, illâque anni prioris longè periculosior.

Hic autem effectus alvi solutioni maximè tribuendus esse videtur, eo quod vomitorium omiâsa catharâsi, non æque feliciter ægris successit, ac omisso vomitorio Catharâsis; forsan quia tam hæc febris, quàm illæ initio veris apparentes, caput & superiores corporis partes præ cæteris afficiebant, & ad delirium excitandum pronæ fuerunt. Hunc autem salubrem lenium Catharticorum, præ vomitoriis, effectum, in aliis etiam febribus sæpe notavi, maximè verò

quibus fursum tendebant humores. Et revera meritò quæri potest, an constans Emeticorum in accessu febris exhibito, ut vult Sydenhamus, & ponit hodierna praxis, nisi a materie prava in ventriculo hospitante indicatur, mala non levia post se frequenter trahat; cum ex quàm plurimis causis, ab hac longe diversis, derivari posse hunc vomendi conatum, docent partium consensus & nervorum propagines. Certè, ni me multum fallit observatio, Emetica in febribus caput petentibus non tantum inutilia, quin etiam perniciofa symptomata in morbi decursu producentia, a Cerebri vasis nimis inde repletis & concussis, non rarò notavi (50), (51).

Hic

Q U Æ S T. 50. Annon urina in morbi initio turbida, sensim verò morbo ingravescente pallescens, remissio symptomatum accedente diarrhoea, cæteraque morbi phænomena materiam febri-

Hic autem obiter adnotare conveniat, scilicet, quod, ineunte febre quâlibet epidemicâ, frequentissimè accidit, sanos & ad negotia valentes, levi aliqua de causa per dies quosdam ægrè se habere, quos vel spontaneum alvi profluvium, vomitus, sudoresve a natura excitati sanitati restituunt ; quæ excretiones criticæ, licèt in variis hominibus diversæ sint, singulæ tamen alicujus præ

febrilem largâ copiâ ingestam, vasculis extremis validè impactam, coctu difficillimam, naturæ vires morbo impares, & ad crisin regularem producendam nimis imbecilles esse demonstrant ?

Q U Æ S T. 51. Annon morbi hyeme & veris initio apparentes, sanguinem acrimoniâ & lentore, liquidum autem nerveum auctâ acrimoniâ & diminutâ copiâ peccare denunciant ? Et annon talis liquidorum status, superveniente tempestate calidâ & humidâ, corpus ad febrem mali moris suscipiendum necessariò inclinât ? Annon hæc olim observarunt Medici ? Et an hoc non docent Apthæ ?

præ cæteris frequentia indolem ineuntis epidemici haud raro denunci-
at, viamque monstrat, quâ præ cæ-
teris, in morbo accedente materiem
febrilem extrudere, ægrosque levare
molitur natura. Adeoque certa &
constans est hæc naturæ methodus,
ut vix quemquam synochum epi-
demicè grassantem recordari possim,
in quo, etiamsi de hac re ne mini-
mum tunc temporis suspicarer, hu-
jus generis indicium non prodidit
natura.

EODEM tempore apparuit febris
huic similis, nisi quod maculæ ru-
bræ pulicum morsibus non absi-
miles, & nonnunquam interspersus
rubor, more marmoreo variegatus,
circa pectus apparuere. Respiratio
ante exanthematum eruptionem dif-
ficilis, anhelosa, & suspiriosa, iis
autem apparentibus levior fuit &
pacatior.

pacatior. Multis horum caput dolebat, in quibus sæpe sequebatur e naribus sanguinis eruptio, qui per secessum nonnunquam, sed rariùs, ejectus est. His missio sanguinis ex usu fuit, (de salubri cujus eventu, capitis dolor, in his quàm aliis, major, satis certum exhibuit præfagium) neque exanthematum eruptioni obstabat, ut ut de materiæ brevi expulsuræ cunctatione delirent timidi; rariùs autem prioribus necessaria fuit talis evacuatio. A regimine calido & cardiacis fortioribus advenit utrisque delirium, & mors præforibus adfuit, sive fallaci materiæ expellendæ nomine, alióve quolibet titulo specioso exhibita fuere. Quoad reliqua symptomata cum febre supra descripta congruebat. An verò hæc & illa planè ejusdem sint speciei, & a particulari quadam ægrotorum idiosyncrasiâ, phænomenis quibusdam di-

diversæ fierent, asserere nolo. Hoc tamen a complurium symptomatum similitudine, & ab evacuationibus, licet diversis, in morbi accessu utrisque necessariis, veritati non absimile videtur.

JUNII temperies calida fuit & sicca, vento paucō, eoque plerumque ex plagis australibus & occidentalibus conjuncta.

DURAVIT more prædicto febris putrida, & multum grassatæ sunt remittentes; multique ex iis qui hyeme aut vere præcedenti febribus intermittentibus affecti fuissent, febre hecticâ, sudoribus nocturnis, vigiliis, doloribus vagis, & totius corporis languore laborabant.

CIRCA medium *Julii* frigidius fuit cœlum, descendebat Thermometri spiritus

spiritus ad 45, ventus, austrum relinquens, ex septentrione spirabat, & descendebant pluviae.

Hoc tempore pleuritides & anginae supra descriptae iterum recurrebant, & intermittentes frequentius redierunt, eos praeter ceteris afficientes, quos autumno vel vere praecedente corripuissent.

REDIVIT tempestas sicca circa finem hujus mensis, & per totum fere *Augustum* porrecta est, frigore tamen majori conjuncta quam huic anni tempestati familiare est.

DURAVIT adhuc febris putrida, symptomatibus tamen hoc tempore gradu aliquo diversis, tam ab iis quae aestatis initio hanc febrem comitata sunt, quam iis quae eam anni praecedentis obsidebant. Quippe raro

rarò stupidi & somnolenti fuerunt ægri, ut in anno priore; urina etiam non æquè turbida fuit ut posteriore febre, pulsus verò plerumque fortior erat, magis delirabant, & atrociores fuerunt ægroti: Missionem etiam sanguinis ad remissionem symptomatum procurandam sæpiùs postulabat febris. Quæ omnes symptomatum variationes, à variatâ fibrarum stricturâ, densiori sanguinis compage, motuque ejus validiore & magis inflammatorio, huic quàm præcedenti aeris constitutioni magis familiaria, pendere videntur.

EODEM tempore plurimum grassatæ sunt remittentes, & easdem in symptomatibus variationes passæ sunt, quas in febre putrida numeravimus; tandem verò in intermittentes convertebantur, & pro variis ægrorum viribus,

viribus, variisque inflammationis gradibus, quotidianas, tertianas, vel quartanas producebant.

AUCTA in *Septembre* frigiditate, & spirantibus ventis aquilonaribus, salubrior aliquo gradu evasit tempestas. Evanuit enim febris putrida, & minùs grassabantur remittentes; manebant tamen æquè frequentes intermittentes, frigore majori, doloribus pleuriticis & rheumaticis in paroxysmis comitatæ. Hæc autem symptomata, profligatâ febre, sponte cessabant; Evacuationes tamen paulo majores, & pro morbigenio variatas, quàm intermittentes simplices postulabant.

DURAVIT hæc aeris & morborum constitutio per totum ferè *Octobrem*, eique succedebant pluviae copiosæ, & tepidus spirabat auster, quæ cœli temperies

temperies ad finem ferè *Novembris* extensa est. Hæc anni tempestas admodum fuit salubris, morbi enim vix ulli, paucis exceptis intermittentibus, apparuerunt. Circa autem hujus finem ab australi in borealem plagam transivit ventus, & acre gelu cœlum, per duas hebdomadas occupavit, quo tempore quantitate non exiguâ descendeant nives.

SUBITANEA gelidæ tempestatis accessio, quâ Thermometri spiritus primò a 56 ad 76, & paulo post ad 80 descendeat, & quæ solito citiùs advenit, alvi profluvia, tormina, & dolores pleuriticos in paroxysmis intermittentium (quæ sparsim tantùm apparebant) & apoplexias quasdam, & nervorum resolutiones, præcipuè circa gelu solutionem adduxit.

PAULO

PAULO ante Christi natalem iterum rediit gelu multa nive comitatum, & rigiditate fuminâ circa mensem duravit, eosdem morbos producens, quos hyeme gelosâ anni 1715 supra descripsimus. Remittentes autem nullæ & intermittentes paucæ tantum apparebant. Soluta autem gelu iterum caput attollit febris intermittens, doloribus pleuriticis in paroxysmis frequenter sociata. Graffabantur etiam multæ pleuritides, anginæ, & peripneumoniæ veræ & nothæ, tam sanos quàm eos occupantes, qui febribus intermittentibus æstate vel autumno laborassent, multumque plebis è vivis sustulerunt. Hi ægri diuturnis febris intermittentis ictibus debilitati, missionem sanguinis largam, non minus quàm Anno præcedente,

malè ferebant, & eandem medelam, quam ibi descripsimus, postulabant.

LONGE autem secus iis sanis & robustis evenit ; qui tempestate gelosâ morbis verè inflammatoriis correpti sunt, qui non obstante cœli rigiditate missionem sanguinis largam, eamque pro gradu symptomatum repetendam postulabant. Calor tamen externus solito major, & medicamenta paulo subtiliora, in his, quàm contrariis aeris temperamentis ægrotis fuerunt necessaria ; quorum ope laxatæ sunt fibræ, & major sanguini conciliatus est fluor.

IPSÆ etiam intermittentes hos morbos æmulantes, quæ hoc tempore sanos & robustos obsidebant, sine repetitâ sanguinis missione vix feliciter

feliciter curari potuerunt. Hac enim omiffâ, vel parcâ nimis manu institutâ in pleuritides aut peripneumonias veras & brevi lethales tranſiverunt; eoque præcipuè, ſi Corticem Peruvianum, ad intermittentem proſtigandam, præpropere ſumpſiſſent ægroti.

DURANTE *Februario* admodum frigida fuit cœli temperies, multa nive, fortique gelu comitata, non tamen ea ratione, ut in menſe præcedente, frigida.

IIDEM mörbi graſſabantur, hoc autem per totam hyemem obſervare licebat, quod quò magis tepidus & placidus fuit aer, eò frequentiores fuerunt intermittentes, eòque magis ad ſpeciem remittentium continuarum

tinuarum approximabant, & vice versa (52), (53).

Et etiam, quod quò magis acris, rigida, & gelida fuit tempestas, eò plus

Q U Æ S T. 52. Annon hic morborum in se mutuò transitus, variis caloris & frigiditatis gradibus, in hac tempestate, æquè ac autumnò vel æstate præcedente est tribuendus: præcipuè cùm tam solidæ, quàm fluidæ corporis partes, easdem mutationes ab his causis subeunt? Hoc autem fieri, viz. unum aeris statum ab altero, in hac tempestate æquè ac æstate, eadem ratione distare docet Thermometrum.

Q U Æ S T. 53. Annon itaque hinc solvitur problema illud difficile, cur morbi epidemici naturâ suâ similes, in aeris temperamentis sibi invicem longè dissimilibus frequenter inveniantur? Quippe eadem aeris temperies, quæ in æstate frigida apparet, & humores densiores fibrasque strictiores reddit, hyeme tepida videtur, fibrarum tonum relaxat, & fluida rarefcere cogit. Hoc autem Phænomenon occultam aliquam aeris facultatem epidemicis solùm originem præbere, medicos omnes suspicari, imò & concludere induxit. Hic autem morbos nostros vulgares, non pestilenciales aut contagiosos intelligo.

plus grassabantur morbi inflammatorii, & intermittentes horum speciem in paroxysmis induebant.

MARTII temperies frigida fuit & ANNUS 1729.
sicca, spirante acri vento aquilonari, quæ cœli facies usque ad finem *Aprilis* porrecta est; adeo ut ipsum ver, ratione frigiditatis, tempestati hyemali, potius quàm vernali simile fuit. Hac tempestate tusses puerulorum convulsivæ fere innumeræ, anginæ, peripneumonix, pleuritides, rheumatismi, cephalalgix, ophthalmiæ, erisypelatodes, pruritus, & eruptiones cutaneæ plurimùm grassabantur, quæ omnia à frigiditate hyemis prægressæ, & acri hac tempestate vernali oriri videbantur. Apparebant etiam intermittentes quædam paucæ tam regulares quàm anomalæ, hæ tamen plerumque quartanæ; quousque adaucto in ve-

re calore, tertianæ & quotidianæ
iis frequentiores fiebant; prædicto-
rum tamen morborum numero ne-
quaquam æquales.

INITIO *Maii* pluvias frigidas largâ
copiâ adduxit ventus borealis, quæ
cœli facies ad medium fere mensis
extensa est. Ab hoc tempore ca-
lidior fuit aer, gradu tamen solito
minori, spirantibus ventis plerum-
que ex plagis orientalibus.

DURAVERUNT morbi inflammato-
rii per totum fere *Maium*, licet mi-
nùs frequentes, largasque evacuatio-
nes, tam sanguinis missione quàm
catharticis, pro morborum natura
plerumque poscebant; sensim ta-
men adveniente calore decrescebant,
quousque tandem *Junii* initio peni-
tus evanuerunt,

Hujus

HUJUS mensis temperies calida fuit & ficca, paucis exceptis circa medium diebus, quibus descende-
bant pluviae largae subfrigidæ.

DURAVIT hæc calida temperies per *Julium* & *Augustum*, & usque ad medium *Septembris*, nisi quod circa finem *Julii*, per dies aliquos, multum pluebat.

HÆC tempestas ad finem fere *Augusti* salubris fuit; circa hoc autem tempus grassari iterum incipiebant remittentes & intermittentes, & plurimos occupabant; quæ posteriores, ob paroxysmos longos & duplicatos, speciem continuarum præ se ferebant, sensim tamen vel parte aliquâ materiæ febrilis à vi febris subactâ & expulsâ, vel evacuationum generalium ope mitigatâ, in intermit-

tentes regulares conversæ sunt, & Corticis Peruviani viribus se subjecerunt (54), (55).

Hic autem obiter notare liceat, quod quamvis hæ febres plurimùm
graf-

Q U Æ S T. 54. Annon hinc patet cur vigente febre continuâ vel paroxysmo intermittentis, infelici eventu exhibetur Cortex; quippe auctâ hujus ope fibrarum stricturâ, & dissolutis majori ratione humoribus, augentur materiæ morbificæ vires & acrimonia, magis cum humoribus commiscetur fomes morbi, & plus dominatur febris; profligatâ autem hujus parte magis acri & mobili, vel vi febris continuæ, paroxysmi particularis, aut regimine debito, non tantum diminuitur copia, sed blandioris naturæ fit lentor febrilis, & eventu felicissimo exhibetur Pharmacum?

Q U Æ S T. 55. Annon etiam hinc patet, cur errore medelæ intermittentes simplices in continuas, continuæ in febrem putridam, ardentem, vel malignam converti possint, & quinam hi errores? Et annon etiam patet, quibus modis, & quo regimine, febres naturâ suâ periculosæ, in benigniores minusque lethales sæpe converti possint, & quo morbi tempore hoc præcipuè tentandum?

grassatæ sunt, tardiùs tamen hoc anno, quàm vulgò solent, se ostenderunt; forsan ob tardio rem tempestatis calidæ adventum; manebat enim aer solito frigidior usque ad *Junium*. Ex qua etiam causa fiat, quod etiamsi multi his morbis affecti sunt, & admodum insalubris fuit tempestas, per totam hanc æstatem vix apparuit febris putrida. Circa idem tempus iterùm inter infantes caput attollit tussis convulsiva suffocatione magnâ & ingenti materiæ pituitosæ copiâ, præcipuè circa adventum tempestatis humidæ succedentis sociata. Approximatio hyemis eundem in remittentes effectum, quem supra ostendimus, produxit, manebant tamen intermittentes, numero licet pauciores (56), (57), (58).

HUMIDA

Q U Æ S T. 56. Annon in regionibus calidis, præcipuè ardente Syrio, torrida aeris temperies, præ

HUMIDA tempestas circa medium
Septembris incepit, quo tempore
ventus

præ cæteris, in causa sit, cur febres putridæ ardentes, & malignæ his regionibus quàm frigidioribus magis sunt familiares; exusto scilicet magis sanguine, & vi caloris parte ejus blandâ spoliato, unde acrior, subtilior, & majori putredine donata est materies febrilis, & indolis peioris necessariò fiat febris?

QUÆST. 57. Annon ipsa febrium malignarum natura, imo & pestilentiarum origo hinc intelligi possunt; exaltatâ scilicet ad tantam acrimoniam & volatilitatem vi febris & caloris putredine febrili, ut liquidi nervosi sanguinisque texturam subitò prosterneret? Annon hæc stabiliunt pestilentiarum historię & phænomena; effluviorum quorundam venenatorum natura; & putrefactiones quædam animales, tam morborum actione, quàm arte chymica, ad summam acredinem & volatilitatem perductæ, & ingentes in humoribus mutationes, descriptis non absimiles, producentes?

QUÆST. 58. Annon hinc etiâ patet, cur febres remittentes & intermittentes huic insulæ, in aere frigido & humido positæ, adeo sunt familiares? Et cur priores tempestates siccas & calidas, posteriores autem eas paulo frigidiores infestarent; &

ventus orientem relinquens ab austro spirabat, & paucis exceptis diebus, ad medium fere *Decembris*, ingenti pluviarum descensu porrecta est, cæterisque omnibus prioribus magis humida fuit & nebulosa, ut tam Barometro quàm HygroscoPIO apparuit.

Hac tempestate erupit febricula quæ omnes fere aggressa est, horrore levi, lassitudine, tussi ferè perpetuâ, raucedine, capitis dolore, & spirandi difficultate comitata; quæ symptomata sanis & robustis non multum damni attulerunt, & brevi evanuerunt. Mala autem non levia morbidis omnibus, præcipuè tabidis,

& diminuto calore prioribus succederent? Et annon ab eâdem ad intermittentes propensione, acribusque brumis quibusdam prægressis patet, cur hæ febres cum Laterum doloribus aliisque morbis inflammatoriis, in annis prædictis, adeo fuerint complicatæ?

tabidis, cachecticis, senibus pituitosis, crassis, plenis, & iis qui febribus intermittentibus affecti fuissent, afferebant. His enim pleuritides & peripneumonias brevi suffocantes aliosque consimiles morbos adducebant, qui horum non paucos è vivis sustulerunt.

Hi omnes effectus, licèt tunc temporis, ob frequentiam & insultum subitaneum adeo admiratione habiti, ut ad nescio quam aeris malignitatem a multis ascripti sint, a debiliore Pulmonis expansione, & perspirabilitate corporis, præcipuè partium maximè aeri expofitarum subito suppressâ, ex ipsa lege circulationis necessariò produci videntur. Quippe obstipatis ab humidi frigidique aeris applicatione his partibus, non tantum induci febriculam, quinetiam fortiùs in loca interna vicina impelli humores ;

humores; & inde defluxiones, tusses, raucedines, obstructions, & inflammationes ibi necessario fieri, docet ipsa vasorum structura.

AN autem his aeris qualitatibus quæ in hac urbe locisque vicinis hos morbos comitatae sunt, tribuendi sunt hi morbi, qui totum ferè regnum obsidebant, affirmare nolo, hac tamen tempestate, quæ à sicca orientali in humidam australem subito conversa est, hunc morbum hic caput primum ostendisse, & per maximam ejus partem duravisse satis novi.

Qui labe hystericâ & hypochondriacâ antea affecti fuissent, hoc tempore male se habebant, & multi vomitu, dolore ventriculi & intestinorum flatulento & distendente laborabant. Doloribus etiam rheumaticis

maticis & arthriticis correpti sunt languidi & ætate provec̃ti, potiùs a colluvie serosa quàm ab acrimoniâ materiæ inflammatoriæ obortis, ut ex partium affectarum tumore œdematoso & lento dolore satis patebat.

QUIDAM etiam hoc tempore febre lentâ decubuerunt, pulsu molli, dolore vel gravedine capitis, sudoribus vagis, spirituum languore & urinâ turbidâ comitatâ, quæ nunc sudoribus, nunc diarrhoeâ judicata est, frequentissime tamen in intermittentem convertebatur.

HIC morbus ad remittentium prædictarum classẽ pertinere videbatur, licet variationem quandam ab anni tempestate cœlique differentiâ subiret, a quorum effectibus pulsum debiliorem, caputque majori gravedine

dine affectum fuisse admodum verisimile est; tam ob hujus tempestatis effectus in fanos, quàm ob eadem phænomena, in simili aeris temperie, has febres comitantia. *Ægris* enim omnibus, ex quocunque ferè morbo laborantibus, accidebant tussis ferè perpetua, dolor aut gravedo capitis, stupor, & somnolentia.

HAC tempestate sparsim apparebant variolæ, moris autem magis benigni & discreti, quàm in alia qualibet unquam vidi; quod forsan ab humida & molli aeris temperie, ob rationes supra allatas, accideret.

TEMPESTAS humidissima a me observata, hâc solâ exceptâ, anno 1725 accidit; illa autem posteriorem veris, æstatisque maximam partem occupavit; spirabant etiam venti septentrionales, solito frigidior fuit aer,

aer, & vernali quoad frigiditatem non absimilis ; non tamen fuit insalubris, paucis tum apparentibus morbis ; forsan quia minus a præcedente decederet aeris status, & etiam, quod effectum nimiae humiditatis, gradu aliquo, diminueret septentrionalis venti vis contractilis. Hæc autem constitutio autumnum & initium hyemis, prægressâ tempestate calidâ & siccâ, possidebat, & humidi spirabant Austri, quæ ambo vires ejus augerent, majorem humorum colluviem producerent, in descriptas corporis partes dirigerent, morbisque prædictis, præ cæteris, ortum præberent.

IN utrisque autem effectum diurnæ humiditatis observare licet ; diverso quamvis gradu, pro ratione tempestatis præteritæ, & frigoris ad-aucti. Erupit enim in ambobus
lenta

lenta febricula, tussi, capitis gravedine, stupore, somnolentiâ, & aurium hebetudine comitata ; pituitâ gravabatur pulmo ; sæviebant passiones hystericæ & hypochondriacæ, iique, qui apparebant morbi inflammatorii, mitiores erant & benigniores.

CIRCA medium *Decembris* sensim decrescere incipiebant pluvix usque ad Christi natalem, quo tempore placidum & serenum fuit cœlum, austris adhuc leviter spirantibus, adeo ut veri potius quam hyemi similis fuit aeris temperies ; parum enim adhuc apparuisset gelu, nullæ descendissent nives. Paulo ante medium *Januarii* spirabant boreales, frigidior fuit aer, & descendit pauxillum nivis ; redivit autem brevi ad priorem temperiem cœlum, ea-que ut plurimum ad finem *Februarii* permanfit. Circa hoc tempus

VOL. II. Y redibant

redibant boreales, & descendebant majori copiâ nives, quibus ingenti copiâ succedebant pluviae frigidae, quæ ad *Martii* medium porrectæ sunt.

POSTERIOR hyemis pars non admodum fuit infalubris, tabidos autem quosdam & asthmaticos quasi ex improvise enecavit; auctis subito tum spirandi difficultate, tum crurum tumoribus. Tempestate etiam frigidâ apparuerunt quædam pleuritides, alique morbi inflammatione stipati; grassabantur variolæ, moris autem benigni; & apparebant febres quædam miliares, petechiales, & intermittentes, nequaquam tamen confortim grassantes.

IRREGULARES plerumque fuerunt hæ intermittentes, maximè tamen vel caput dolore insigni periodico, vel thoracem

thoracem pleuritidis specie occupabant. Misso autem sanguine, vel institutis pro re nata aliis evacuationibus, corticis Peruviani viribus se subjecerunt, aliamque medelam vix postulabant. In his autem morbis tractandis, præpropere hujus pharmaci exhibitio, ut sæpe notavi, sic hoc etiam tempore, gravia non rarò induxit symptomata: Quippe in his, ut in pleuritide vera, sanguis plerumque inflammatus fuit, atque ideo dato nimis citò pharmaco, in vasa obstructa & contracta impetu nimio ruebat sanguis, & pejora fiebant symptomata.

Nec minus in simplicibus etiam intermittentibus feliciter curandis, & penitus profligandis frustra sæpe operam impendunt, qui solâ corticis ope curationem moliuntur, nisi regimine debito in statum, ad effectus

medicamenti recipiendos idoneum, reducantur ægri. Imò & profligatâ febre, non leves sæpe superandæ sunt difficultates, priusquam ex toto convalescunt ægroti; qui pro diversis temperamentis, variis vivendi modis, febrisque effectibus, morbis sibi invicem longe dissimilibus afficiuntur; manent quippe icterici, scorbutici, cachectici, phthifici, hectici, hydropici, qui morbi a frequentibus febris insultibus, habitu cacochymico ante nato, & nonnunquam regimine parum idoneo producti, tali methodo sæpe præcaveri potuissent (59), (60).

MAN-

Q U Æ S T. 59. Annon hinc patet, quàm varia pro diversâ humorum dyscrasiâ a febre relictâ, requiritur medela, ut ad sanitatem perfectam, præsertim cùm sæpe redivit febris, reducantur ægri?

Q U Æ S T. 60. An itaque catharsin omnem recte prohibet Sydenhamus? Et an conveniunt omnibus

MANSERUNT adhuc sparsim vario-
læ supra memoratæ, sensim tamen
vere appropinquante evanuerunt.

VERNALIS hujus anni temperies a ^{ANNUS}
medio *Martii*, ad finem ferè *Aprilis*, ^{1730.}
sensim caliditate crescebat, spirante
vento occidentali.

DURAVERT sparsim intermit-
tentes prædictæ & morbi quidam
inflammatorii, qui posteriores solito
rariores in hoc anni tempore se
ostendebant (61).

Y 3

CIRCA

omnibus chalybeata, amara, aromatica, aliâ-
que similia?

Q U Æ S T. 61. Annon tepida & humida
hyemis temperies, aerisque calor vernalis sensim
adauctus, cujus ope placidè & gradatim solve-
bantur humores, in causâ sint, cur rariùs accide-
rent morbi inflammatorii, quàm in annis qui-
busdam prioribus; eoque præcipuè cum post
hyemem valde acrem & frigidam, adaucto subito
in

CIRCA autem finem *Aprilis Maii-*
que initium spirabant aquilonares
 frigidi & ficci, qui alvi fluores, ven-
 tris tormina, & passiones quasdam
 iliacas, ob retentum forsan perspi-
 rabile, & humores in interiora re-
 pulsos priori catervæ addebant.

CIRCA medium *Maii* calidior
 fuit aer, & descendebant pluviae
 vagæ erraticæ, quales in vernali tem-
 pore videre est. Hoc tempore
 paulò frequentiores fuerunt inter-
 mittentes, quæ in icterum non raro
 definebant, qui morbus solito fre-
 quentior fuit, aliosque febribus nequa-
 quam affectos corripuit (62).

HÆC

in vere calore, tales morbos confertim apparere
 deprehensum est? Et annon hinc ulterius patent
 quæst. 4, 26, 30, 35, 40, 46.

Q U Æ S T. 62. Annon prægressæ hyemis
 temperies, inertis pituitæ copiam augendo, eam-
 que

HÆC cœli facies brevi evanuit, spirantibus enim borealibus solito frigidior & humidior evasit tempestas, eoque statu paucis exceptis diebus ad initium *Augusti* permansit. Huic succedebat placida & serena cœli temperies, quæ per aliquas hebdomadas duravit, spirantibus plerumque occidentalibus.

TOTA hæc æstas & autumnus salubres fuerunt, prout antea in æstate humida anni 1725 observavi, paucis morbis, iisque boni moris se

Y 4

often-

que in vasculis, quibus aliàs magis languescit sanguinis motus, accumulando, huic effectui causam præberet; quippe rarefcente ab aucto calore sanguine, in talium vasorum glandulas præ cæteris propelletur viscidum, easque obstruet; tale autem viscus esse hepar docet Anatomæ? Et annon hoc ulterius stabiliunt medicorum observationes, Venæ Portæ fabrica, & leges hydraulicæ?

ostendentibus ; nisi quòd sub initium *Augusti* cholera levi quidam affecti sunt. Graffabantur etiam variolæ & morbilli in locis quibusdam vicinis, hac tamen urbe ante autumnum vix apparebant.

POSTERIOR autumnus pars hyemis-que initium humida fuerunt & pluviosa, & frequentiores erant tum variolæ tum morbilli ; pauci verò alii (exceptâ peripneumoniâ quâdam lentâ, quæ circa hyemis initium apparuit) se ostendebant febri-les morbi. Duravit humidus hic aeris status ad finem ferè *Novembris*, & ei succedebat acre gelu, nive & ventis aquilonaribus comitatum.

Hoc tempore surrexit subito ad summam fere altitudinem in Barometro hydrargyrum, & viginti circiter gradus descendit Thermometri spiritus

ritus, qui aeris status circa hebdomadam duravit.

FRIGIDA hæc aeris temperatura peripneumonias adauxit, pleuritides etiam quasdam, & diarrhœas torminibus comitatas produxit; pleuritides verò peripneumoniis multò fuerunt rariores; forsan ob laxatum fibrarum tonum, minorem vesicularum inflationem in prægressâ humidâ temperie, aliasque causas in Quæst. 34. allatas, pulmonem præcæteris visceribus afficientes. Brevi iterum redivit gelu paucâ nive comitatum, iterumque sensim eodem temporis spatio solvebatur.

MANSERUNT adhuc variolæ, morbilli, aliæque nonnullæ febres eruptionibus cutaneis comitatæ, nequaquam tamen pravæ indolis, licet
non

non æquè benignæ in hac tempestate
ac mitiore prægressâ.

INITIO *Januarii* ingens decidit
nivis copia, & iterum redivit gelu,
quod, paucis exceptis intervallis, per
totum hunc mensem duravit, &
initio sequentis solvebatur.

Hoc tempore, adauctis viribus,
grassari incipiebant morbi inflam-
matorii, iique qui variolis correpti
sunt in pejus ruebant, & majorem
morbi sævitiem quàm antea sustine-
bant.

HAC autem tempestate, urbem
reliqui, & per aliquas septimanas
aliò sum diversatus: Quantum
tamen ab aliorum observationibus
colligere potui, iisdem morbis co-
mitata fuit hæc tempestas, tam
durante gelu quàm circa ejus solutio-
nem,

nem, quos in tali aeris constitutione antea numeravi; qui vel a nimia vasorum strictione, humorum condensatione, & in vasa ob frigus externum retropulsionem; vel liquorum, a soluto gelu, rarefactione, oriri videbantur. Quæ omnia, quo magis sunt subitanea & ab extrema & diuturna quâcunque temperie in contrariam celerius commutantur, eo majori vi corpora nostra afficere & morbos plures, eosque graviores producere solent, & vice versa.

Dissolutum gelu sequebatur diuturna siccitas, acris spirantes aquilonibus; quo tempore, præ cæteris morbis, grassatæ sunt pleuritides, hac tamen cum differentia ab iis, quæ hyemis initio ægros obsidebant. Illæ enim languidos & ætate protractos, præ cæteris, occupabant, & iis frequentiores fuerunt peripneumonæ;

pneumoniæ; jam verò grassabantur veræ pleuritides, quæ juniores & ætate florentes, eosque præcipuè robustos & exercitados invaserunt.

Hic morbus pulsu duro, dolore summè acuto, pelliculâ crassâ inflammatoriâ, aliisque signis inflammationis fuit sociata; largasque postulabat evacuationes. Fuit enim hæc aeris constitutio ei non abfimilis, quæ hyemem 1715 possidebat, nisi quod sæpe mitescebat, iterumque redibat gelu, unde minori vi corpus affecit frigus, & minor fuit ægrorum numerus. In ambobus autem diuturnæ gelosæque tempestatis effectum observare licet, summam scilicet ad inflammationes producendas proclivitatem, tam a majori solidorum stricture, quâ minuuntur vasorum canales & pleniores fiunt, quàm a globulorum sanguineorum

guineorum densitate, orientem. His quippe datis, a levi errore sæva orietur inflammatio. Unde misso & stagnante sanguine, naturali densior & nigrior evadet inferior crassamenti pars, formam magis sphæricam induet cruor, partemque sanguinis ferofam citius, & majori copiâ, e sinu suo expellet; dum, ab iisdem causis tum formatur, tum sursum evehitur viscidum istud inflammatorium, partem crassamenti superiorem occupans; ut clarissimè demonstrari posset, si ad rem nostram pertinebat (63), (64), (65).

NOSCUNT

Q U Æ S T. 63. Annon hæc aeris temperies, eaque anni 1723 cum earum contrariis comparatæ, morbique diversi in utrisque apparentes, Quæstiones multas prægressas ulterius probant?

Q U Æ S T. 64. Annon a præcedente morborum serie patet, cur mulieribus, aliisque laxis
&

NOSCUNT omnes coriaceam hanc materiem inflammationis comitem ferè esse individuum, quo tamen modo, in morbis his medendis, fit hujus materiæ solutio, non æquè patet; quippè cum extra corpus est, neque oleis, neque salibus, spiritibusve

& imbecilibus, quorum sanguis plerumque tenuis, rutilus est, & dissolutus, rarius accidunt pleuritides aliique morbi inflammatorii quàm viris, iisque robustis, tensis, & exercitatis; quorum fibræ sunt striciores, & sanguis magis densus est & crassus: Et vice versâ, febres languidæ & nervosæ prioribus?

Q U Æ S T. 65. Annon etiam ex iisdem, cum Quæst. 47. aliisque ibi citatis, comparatis patet, cur hisce delicatulis & lautè viventibus, quorum sanguis, acribus abundat particulis, febres remittentes, frequentius quàm veræ intermittentes summo frigore & tremore comitatæ, acciderent? Et vice versâ, cur rusticis, agricolis, aliisque victu lento, tenaci, & assiduo labore utentibus, febres hæ posteriores magis sint familiares, ratione habitâ ad ægrorum numerum, quàm prioribus?

ritibusve adhuc notis dissolvi potest ; resolutâ autem inflammatione, circulantium liquidorum ope denuo solvi, sanis humoribus commisceri, similemque reddi noscimus.

Hoc verò in laxatione vasorum, & justo motûs moderamine, præcæteris, poni videtur, eo quòd, his datis, nunquam non solvitur materies, etiam si medicamentis toto cœlo diversis tractetur malum ; modò tantâ copiâ non ingerantur, ut ab hoc statu aberrare cogatur natura. Cum verò hic effectus ab omni circulationis gradu non producitur, utpotè a nimis veloci augetur ; a tardo, vel etiam a motu liquidorum naturali frustra expectatur ; non forsan inutile sit adnotare, tantam, ad hanc rem peragendam, requiri vasorum depletionem, utcunque magna illa sit, ut inde summo-
perè

perè mitescant dolores & inflammatio, adeoque laxentur vasa, ut blando lenique madore sponte excitato, continuò humectetur corpus, cum pulsu molli & calore naturalem paulò tantum superante.

Hoc statu corporis, evacuationibus remediisque debitis, inducto, modo ad tempus debitum sine doloris recrudescentiâ protrahatur, nulloque alio, hanc solvi materiem semper observavi; & proinde non a certo quolibet medicamento, aut medendi methodo perfici posse; sed plerumque medicamentis calorem attemperantibus, aliquando verò motum leniter cientibus, semper tamen diluentibus, largâ copiâ exhibitis, esse tractandam.

ACCIDIT quidè̃m haud rarò ægris plethoricis, dolore summo & inflammatione

matione partis alicujus laborantibus, vi liquidorum circulantium & elateris fibrarum perpetuos exprimi sudores, magno comitante calore, cum pulsu forti & pleno; talem autem statum, tum ulteriorem postulare vasorum inanitionem, tum a statu descripto longissimè discrepare, nemo est qui non videt.

DURAVIT ficcitas cum frigore descripto ad medium usque *Aprilis*, quo tempore deciderunt pluviae quaedam frigidae, spirante plerumque vento, vel e plagis orientalibus, vel septentrionalibus, & manebat aer frigidus ferè ad *Maii* initium. Huic succedebat calida aeris temperies, levitè spirantibus austris & occidentalibus.

ANNUS
1731.

MANSERUNT morbi inflammatorii per totam frigidam tempestatem;

VOL. II.

Z

calidae

calidæ tamen accessu per dies aliquos frequentiores facti sunt, & nonnullos de novo invaserunt, qui jamjam convaluissent. Solito etiam plures cephalalgia, paralyfi, & apoplexiâ percussi sunt; & apparebant paucæ quædam febres languidæ, sudoribus largis, ægritudine, spirituum dejectione, & nonnunquam diarrhœis comitatæ, quæ symptomata per vices irregulares ægrotos excruciabant, & mulieres laxas & imbecilles, præ cæteris, obsidebant. Horum quidam largo alvi profluvio, eoque plerumque torminoso, initio morbi correpti sunt, quod iis, præ cæteris, accidit, quibus a frequenti diarrhœa, doloribus intestinorum aut ventriculi, debilitata fuissent viscera abdominalia; sæpe verò morbum solvit, ut hoc mense anno 1728 supra notavimus; quo tempore calida temperies frigidæ subito successit.

Hoc

Hoc tamen tempore benignior minusque frequens fuit febris, ob minorem forsan caliditatem (66).

CALIDUS hic aeris status brevi cessavit, manebat autem siccitas, quæ paucis exceptis diebus, quibus descendebant pluviae graves subitaneæ, ultra medium *Augusti* porrecta est. Temperie autem suâ, quoad calorem & ventorum afflatum, mutabilis fuit hæc æstas, minori tamen gradu, quàm in prægressis; ut ex Thermometro apparuit, quod licet

Z 2 frequentes

QUÆST. 66. Annon ex prægressa fibrarum stricture, auctoque motu a calore, patet hic in morbos inflammatorios effectus? Et annon ex iisdem, cum Quæst. 1, 2, 3, comparatis, apparet tum nervorum resolutorum, tum diarrhœæ & sudorum causa; quippe rarefcente sanguine, per eos corporis meatus, quibus præ cæteris facilis patebat exitus, seu per cutem, seu per intestina, ruebant humores? Ad idem enim redit in vasa liquidorum nifus, seu eadem ratione augentur moles & impetus fluidorum, seu coarctantur vasorum canales.

frequentes variationes subiit, brevibus tamen limitibus se continebat.

PAUCI morbi per totam hanc æstatem se ostendebant, hi verò ad speciem inflammatoriam plerumque pertinebant, sensimque tam numero quàm viribus decrescebant. His conjunctæ fuerunt remittentes quædam & intermittentes, nunc morbos inflammatorios, nunc febres languidas simulantes; hæc tamen nequaquam epidemicè grassatæ sunt, sed ex debilitatis priorum viribus oriri videbantur, eo quod rarò, nisi prægressis prioribus, iisque declinantibus apparebant.

Huic aeris temperiei succedebant pluviae largæ, spirantibus præ cæteris australibus, quæ in *Septembrem* porrectæ sunt, & diarrhœas quasdam, morbum Choleram dictum, aliasque
intestinatorum

Intestinorum difficultates comites habuerunt; hi tamen morbi neque frequenter neque diu se ostendebant.

FUIT hæc æstas admodum sicca; ratione verò ventorum longè dissimilis anno 1723. In ambobus autem diuturnæ ficcitatis effectum aspicere licet, propensitatem scilicèt ad morbos inflammatorios, vario tamen gradu, producendum. Hæc enim ei non absimilis fuit, quoad morborum regnantium speciem, qui ferè omnes ad classẽ inflammatoriam pertinebant; gradu tamen multùm differre videbatur, eo quòd hac longè mitiores minusque frequentes fuerunt, cruorque minori gradu inflammatus; quod forsan miti & æquabili ejus calori, & lenibus Austri Zephyrique frequenter spirantium afflatibus, tribui potest. Per totum

enim annum priorem spirabant Aquilones vel Euroaquilones, qui præ cæteris fibras constringunt, fluida densant, & diathesin inflammatoriam humoribus inducunt.

Hac verò æstate, placido lenique calore fovebatur corpus, & neque infueto calore exusti sunt humores, neque ventis acribus constricti canales. Ex quo non parùm probabile est, hunc annum prædicto 1723 ex toto similem fuisse, modo in his diversitatem non passus esset: Quippe utrisque præcessit humida temperies, dein huic succedere acris hyems & ver non dissimile; quæ omnes tempestates ejusdem generis morbos in utrisque comites habuerunt; donec placida et mitis hujus anni temperies, tam aeri quàm morbis grassantibus, varietatem induxit.

PAULO

PAULO ante medium *Septembris* tepidum & placidum fuit cœlum, leviter spirantibus Austris, eaque temperie, paucis exceptis diebus, ad finem ferè *Novembris* permansit, fuitque tempestas admodum salubris.

Huic acre Gelu cum pauca Nive succcessit, brevi tamen solutum est, iterumque paulo post redivit, et eodem more solvebatur.

Hoc tempore morbi Inflammatorii toties memorati redierunt, solito tamen mitiores et pauciores, et sparsim apparuerunt Variolæ.

RELIQUUM Hyemis placidum fuit et tepidum, Verique quoad calorem non abfimile.

ANNUS
1732.

VERIS Inchoatus ratione habita ad Anni tempestatem ficcus fuit, et solito calidior; eoque tempore, more affueto, frequentiores fuere Pleuritides, Anginæ, Morbique fimiles, nihil tamen notatu dignum in Phænomenis exhibuerunt. Tuffi etiam convulfiva vexati funt Infantes, quæ per totam æftatem duravit.

HAC tempeftate in locis vicinis multum graffatæ funt Variolæ, quæ plerumque confluebant, nullo vero tempore plus apparuit Aeris in hunc morbum effectus, quam in calida hac Tempeftate Vernali.

Hoc enim tempus quod frequentiores reddidit morbos inflammatorios, effectus ejus in Variolas æque palam fecit, quæ licet per totam hyemem fparfim apparuiffent, brevi his apparentibus

rentibus frequentiores erant, et multo magis confluebant, nec minus his postea recedentibus mitiores fuerunt, et benigniores, quamvis ex toto non cessarunt (67).

POSTERIOR Veris pars, totaque Æstas usque ad *Julium* solito sicciores fuere & frigidiores, tempestatem enim prædictam, paucis exceptis diebus, vix calore superabant spirantibus præ cæteris Aquilonibus; quæ æqualis et constans Aeris temperies licet solito frigidior, recessis morbis Vernilibus, salubris fuit.

CIRCA

QUÆST. 67. Annon ex diversis aeris temperamentis, quibus grassatæ sunt Variolæ, patet hunc morbum, etiamsi a temperie Aeris regnante Variationem, quoad symptomatum benignitatem vel malignitatem subeat, non ab Aere ipso sed a particulis venenatis in eo volitantibus produci? Et annon hinc verisimile est, Variolas hoc illove loco se palam facere, prout ibi plus minusve collectæ sunt ejusmodi Particulæ?

CIRCA hoc tempus largæ deciderunt Pluviæ frigidaë, quæ per intervalla ad *Augustum* porrectæ sunt. His calida Aeris temperies spirantibus Austris successit, quæ per totum hunc mensem totumque fere *Septembrem* duravit.

HAC tempestate caput attollit Febris continua, Vertigine, Capitis gravitate, torpore, somnolentia et sudoribus largis, iisque fere perpetuis fociata. Hæc tamen Excretio incerti plerumque fuit prælagii, eo quod liquida lenia dissipando, viresque debilitando ægrotos fatigavit, raroque hujus ope judicata fuit Febris. Per vices quasdam irregulares remissionem brevem sudoris, potius quam morbi passa est Febris. Pulsus plerumque fortis fuit, & sanguis missus inflammatus, urina rubra et expers sedimenti,

sedimenti, quibus vero lethalis fuit febris, sensim pallebat Lotium, accedente delirio, et permanentibus per totum morbum sine Symptomatum levamine, sudoribus; multos autem non obsidebat, et cessante Calore brevi evanuit (68).

EODEM tempore grassatæ sunt Variolæ, mitiores tamen quam in Vere præcedente.

CIRCA finem *Septembris* mutata est Cœli facies, frigidior fuit Aer, spirabant Boreales, et decidebant Pluviæ,

Q U Æ S T. 68. Annon Aquilonaris Constitutio Aeris prægressa spissitudinem inflammatoriam humoribus inducendo, morbis inflammatoriis ante memoratis ortum præberet? Et annon talis humorum dyscrasia subsequente temperie australi, quæ præsertim fibras cutaneas laxat, & humores putredini proclives reddit, liquida lenia & tenuissima per Cutis emunctoria effluere cogeret, reliqua inspissaret, cerebrum nervosque irritando, delirium aliaque omnia hujus morbi Phænomena produceret?

Pluviæ, quæ, mense subsequente, plurimum adauctæ sunt. Huic iterum successit temperies Australis, fuitque Aer tepidus, ferenus, et placidus, qui status per priorem *Novembris* partem duravit, eique successit acre gelu spirante Euronoto; quod per vices quosdam recurrens, ad *Decembrem* porrectum est, et hoc rigore majori magisque subitaneo sociatum, quam initium Hyemis occupare solet; brevi enim tempore a 50 ad 70 descendebat Thermometri spiritus.

CESSANTE in autumno febre prædicta, pauci morbi usque ad accessum frigidæ tempestatis apparuerunt, quo tempore accessere morbi vere inflammatorii.

Hi morbi non parum Indolis febris prægressæ in se continebant, ut

ut ex Capitis hebetudine, sudoribus, aliisque symptomatibus apparuit, quod etiam in cæteris morbis hoc tempore grassantibus manifestum fuit, qui omnes Capitis regionem obsidere plus minusve proni fuerunt.

CIRCA medium *Decembris* redeuntibus Austris gelu solutum est, eique successit tempestas admodum humida, nebulosa, & pluviosa.

ASTHMATICI, Cachectici, & Peripneumonici, qui hoc tempore ægrotabant, in pejus ruebant, & subito suffocati sunt. Variolæ vero hac tempestate quam gelidâ mitiores erant; grassati sunt etiam Morbilli sed moris benigni.

DURAVIT hæc cœli temperies ad medium fere *Januarii*, quo tempore serenabat

ferenabat, & rediit Gelu, spirante iterum Euronoto ; brevique iterum ab Austro solutum est ; succedente tempestate tepida, humida & pluviosa, quæ ad medium *Februarii* porrecta est.

Hac tempestate, sub finem scilicet *Januarii*, grassari incepit febricula, quæ brevi fere omnes occupavit. Horrore et Rigore levi accessit morbus, quibus succedere tussis fere perpetua, cephalalgia, laterum dolores, et non raro spirandi difficultas, Peripneumoniam levi non absimilis. Sanguis in omnibus fere inflammatus fuit, et pleuriticorum æmulus, Pulsu duriusculo fociatus.

Missio sanguinis pro ratione doloris et Inflammationis, Alvique solutio, diluentia et anodyna lenia omnes

omnes sanabant, ut ne unum inde habui mortuum (69), (70).

PAULO post medium *Februarii* ad finem fere *Martii* frigidum fuit cœlum, pluviis, grandine, ventis acribus et turbulentis, et nive pauca comitatum, cujus ne minimum per totam hanc hyemem antea descendisset, spirantibus præ cæteris Noto et Euronoto.

Hoc

Q U Æ S T. 69. An vero hic morbus qui circa hoc tempus per totam Europam grassabatur, solitis Aeris variationibus, aliisve causis magis latentibus tribuenda est, asserere nequeo; eoquæ præcipue, quod non patet, qualis Aeris temperies in variis Regionibus morbum hunc adeo Epidemicum vel prægressa vel comitata est?

Q U Æ S T. 70. Annon temperies humida & australis, quæ Autumnum prægressum maximamque hyemis partem occupavit, succedente in *Januario* acri gelu, aliquo saltem gradu, in causa sit, quod, in tempestate subsequente, quæ humida, australis & turbulenta fuit, Febricula prædicta adeo grassata est?

Hoc tempore paulo frequentiores
fuere Intestinorum et Articulorum
dolores, et ingravescabant morbi
prædicti symptomata, vice enim
Febriculæ lenis, acutas Peripneumo-
nias et Pleuritides senserunt ægroti:
Hi quidem prædictis numero paucio-
res fuere, gravissime vero ægrotabant,
et vix ab orci faucibus erepti fue-
runt.

PLEURITIDES hoc enim tempore
grassantes a vulgaribus in his discre-
pare videbantur, quod non tantum
Musculos Intercoştales, Pleuramque
afficiebant, quinetiam cinguli in
modum totam Thoracis regionem
ad Dorsum usque atrocissimo dolore
pungente coarctabant, ipsumque Dia-
phragma afficere videbantur; dum
aliæ totam Sterni longitudinem
obsidentes, dolore nunc pungitivo
nunc

nunc magis obtuso et gravativo ægrotos diu torquebant.

ÆGROTI priores largissimam sanguinis Missionem postulabant, eamque celeriter repetere coactus fui, ne statim moriantur; neque etiam largâ Copiâ emissâ ad Sanitatem restituti fuissent, nisi longioribus Intervallis postea repetita fuisset Phlebotomia. Horum sanguis in morbi accessu detractus pelliculâ Rheumaticâ vix fuit obtectus, quippe adeo sæviit morbus, ut necesse fuit ægrum mori priusquam fieri potuisset talis mutatio; restituto autem a Venæ-sectione sanguinis motu, brevi se prodidit hoc Symptoma; inflammationis comes fere individuus (71).

VOL. II.

A a

SUB

QUÆST. 71. Annon ex Quæst. 70. patet, cur adaucto frigore dum grassabatur Febris descripta, & præcipue Vere jam appropinquante, quo

ANNUS
1733.

SUB finem mensis *Martii* tepidum et placidum fuit Cœlū, eoque statu ad medium *Aprilis* duravit. Ineunte hac tempestate frequentiores fuere morbi inflammatorii, inter quos Anginæ quædam subito suffocantes caput attollere, & apparebant Intermittentes & Remittentes, caput & thoracem plerumque obsidentes. Variolæ etiam quæ per totam hyemem sparsim apparuissent, adhuc manserunt, & paulo frequentiores fuere, nequaquam tamen multum grassatæ sunt.

FUIT hyemis prægressæ pars posterior, humida & pluviosa, at quoad frigus admodum mitis, Thermometro ad 70 vix descendente. Non vero fuit insalubris, respectu habito ad ægrotorum numerum, ea sola tempestate excepta, quâ tantopere grassata

quo tempore rarescere incipit sanguis, adeo sævi-
rent Pleuritides descriptæ.

grassata est Febricula descripta: Hæc autem licet plurimos invasit, brevi evanuit, paucosque interfecit; senibus quibusdam exceptis, qui a copia tenacis Pituitæ, tussisque sævitie ex improvise suffocati sunt. Mala autem non levia iis attulit, qui ad Labem tabidam ex causa aliqua prægressa, vel Corporis idiosyncrasia, proclives fuere. Cessante enim in his febriculâ, perduravit tussis cum dyspnæa, quæ, accedente Vere, & calore, non paucis sanguinis sputum, febrem hecticam, veramque Phthisin induxit.

POSTERIOR hujus mensis, *Aprilis* scilicet, pars frigida fuit, paucis decidentibus Pluviis, et spirantibus Aquiloniis & Euro-aquiloniis, cessantibus autem sub *Mai* initium Pluviis, manebat Aer ficcus, et Ventis orientalibus perflatus ad *Junii* initium.

DURABANT morbi prædicti, maxime vero Pleuritides veræ, & Rheumatismi; erupit etiam sparsim Febris continua Æstate priori descripta, sed symptomatibus magis inflammatoriis stipata. Horum nonnullis Caput dolebat, cum Oculorum rubore & inflammatione; alios invasit stupor & somnolentia: Ambobus utiles fuere Venæ-sectio, & Alvi Solutio. Priores de Nausea & Ventriculi dolore conquesti sunt, maxime ea parte, qua Septo-medio adnectitur; ingesta fere omnia vomitu rejecerunt, Pulsusque habuerunt frequentem non vero imbecillem, neque tremoribus comitatum. Posteriores ingesta retinebant, Pulsus vero tardiores plenumque habuerunt, & præmissis evacuationibus prædictis, Vesicatoria plerumque postulabant: Quæ symptomatum differentia ab oppresso vel irritato

irritato Cerebro & systemate nervoso pari modo affecto forsan oborta est. Sanguis in utrisque emissus inflammatus fuit, cutis sicca, urina rubra & expers sedimenti, donec fractis, Evacuationum ope, viribus febris, mitiora fiebant symptomata; quibus sic se habentibus, post paucos dies lenis oborta est Diarrhœa spontanea, cujus ope ejectâ materiæ febrilis parte aliquâ, reliquum sudoribus subegit Natura (72).

INEUNTE *Junio* calida fuit Aeris temperies, affurrexit enim hoc mense Thermometri spiritus ad 20, spirabant Australes, & deciderunt Pluviæ largæ subitanæ, Tonitru & Fulgure fociatæ. Cessantibus pluviis duravit calida Aeris temperies ad

A a 3

finem

QUÆST. 72. Annon Temperies Orientalis Aeris prægressa, Fibrarum stricturam maxime cutanearum augendo, hanc variationem in Phænomenis prædictæ Febris produceret?

finem *Julii*, quo tempore remisit Calor, redierunt Pluviae vagæ, & tortiter per vices spirabant Occidentales.

Qui durante Calore febricitabant, symptomata a prioribus non parum variata habuerunt. Abfuit enim aut saltem mitior fuit Laterum & Ventriculi dolor, Assumpta minus rejecerunt, Calor minor, sudoribus tamen largis, ut in Anno prægresso, perfusi sunt ægroti, languescebant Vires, Pulsus debilis fuit & frequens, & difficulter spirabant, in quibusdam a Languore, produci videbatur, non autem in omnibus, adfuit quippe non paucis levis Peripneumonia. Misso autem ex his Sanguine cito levatus est Pulmo. Cæteri ægroti qui hoc symptomate non affecti sunt, Cardiacis lenibus & attemperantibus tractati, brevi sanitati restituti sunt, febre

febre vel integre evanescente, vel in Intermittentem conversâ (73).

MULTIS a febre non correptis, Alvi fluores, e Naribus Hæmorrhagiæ, Sanguinis sputum, fluxus hæmorrhoidalis, fluores uterini, alique morbi a Sanguinis rarefactione, & debilitato fibrarum tono pendentes acciderunt.

QUI Nervorum resolutione diu antea laborassent, hoc tempore in pejus ruebant, imo plurimi, quibus ex quacunque causa laxatæ fuissent fibræ, pro varietate Morborum, quibus antea affecti fuissent, hujus temperiei effectum senserunt.

A a 4

MENSIS

Q U Æ S T. 73. Annon Sudores una cum Calore & Australi tempestate redeuntés tum Quæstionem prægressam stabiliunt, tum hujus Variationis causam explicant?

MENSIS proxime subsequens, *Augustus* scilicet, frigidior fuit, & turbulenter spirabant Occidentales, vix enim ad 30 affurrexit Thermometrum. Fuit autem Frigus corpus afficiens majus, ob ventorum turbulentiam, quam ex Thermoscopii jure concludi potuit.

Hic Cœli status ad medium *Sep-tembris* duravit, nisi quod sub finem *Augusti*, & priorem mensis sequentis partem, tepidum, placidum, & tranquillum, Austro leviter spirante, per duas circiter Hebdomadas fuit cœlum.

ÆGROTI fere omnes hoc tempore Febricitantes, Alvi profluvio & Nervorum tremore laborabant, & non pauci etiam Vomitu, plerumque vero sine torminibus. Ruebant enim non raro

raro humores Cataractæ in modum per Alvum, præcipue in Febris exacerbationibus. Restituta autem blanda Diaphoresi, levi negotio sublata fuit Diarrhœa, & paulo post vel cessavit febris, vel in Intermittem converfa est.

MULTI etiam aliter fani, & ad Negotia valentes, Alvi fluore correpti sunt, qui vel sponte evanuit, vel levi negotio allevari potuit.

PAULO post turbulenter spirabant Austro-occidentales, large descendebant Pluviæ, & frigida fuit Aeris temperies, quæ sensim per totam mensem sequentem et priorem *Novembris* partem adaucta, in acre gelu terminata est.

Hoc tempore caput attollere morbi inflammatorii, præcipue Pleuritides

ritides & Rheumatismi, nil tamen novi in Phænomenis exhibuerunt.

GELU brevi cessante, leniter per totum fere *Decembrem* spirabant Australes, tepidum admodum & placidum fuit Cœlum, ita quidem ut hæc Hyemis pars, ratione caloris, Veris initio non fuit absimilis.

Hoc tempore frequentiores quam antea apparebant Variolæ, hæ tamen boni moris. Mansit etiam sparsim febris languida descripta, sensimque in Intermittentem definebat; cui circa hoc tempus Laterum dolores nonnunquam se socios exhibuerunt.

PLACIDA hæc anni tempestas admodum fuit salubris; sub finem autem non paucos Infantes corripuit Febris languida, dolore Capitis & Ven-

Ventriculi, Urina turbida, & albo-flava, & nonnunquam Diarrhæa sociata. Hic morbus leni Alvi solutione, præcipue dato Rhabarbaro profligatus est, sibi autem relictus in Icterus definebat, ita ut in his levem Hepatis Inflammationem potius quam Ventriculi vitium suspicari fas est.

TEMPESTAS prædicta, ut dixi, habitâ ad alias quasdam ratione, salubris fuit; morbi tamen nonnulli a laxatis nimium fibris orti eam comitati sunt. Uteri enim profluvio et fluore albo frequentius affectæ sunt Mulieres, et inde non paucæ passæ sunt Abortum. Virgines etiam et Puellæ fibrarum laxitate pollentes, et otiose viventes, non parum languescebant, pallidæ fiebant et anhelæ, cum Pulsu debili et frequenti; corroborantibus

roborantibus autem lenibus tractata
breui convaluerunt.

INCHOANTE autem *Januario*,
altum stetit in Barometro Hydrar-
gyrum, et acre Gelu cœlum occupa-
vit, dum Thermometri spiritus, qui
vix ultra 45 antea descendisset, sensim
ad 70 subsidebat.

HÆC tempestas admodum fuit
a Ventis tranquilla, talisque ad tres
perstitit Hebdomadas, spirante, si-
ullo, levissimo Vento Australi.

PAULO post gelidæ tempestatis
accessum major fuit Ægrorum nu-
merus. Morbi enim Inflammatorii
toties in tali tempestate memorati
caput attollerunt, præcipue Intesti-
norum et Laterum dolores inflam-
matione solito leviori stipati. Hi
tamen morbi, nisi in Robustis qui-
busdam

busdam et Plethoricis, vix pro genuinis haberi potuerunt; quippe symptomata Febris languidæ in Æstate et Autumno prægresso grassantis, et quæ per totum hoc Australe temperamentum mansisset, conjuncta habuerunt. Eodem enim tenore perstitit Febris, postquam dolores penitus sunt cessati (74).

Hi Dolores non tantum Latera sed totum Thoracem, Humeros et ipsam Cervicem obsidebant; et nisi in Robustis prædictis non admodum acuti fuerunt. Misso autem sanguine remisit Dolor, & nonnunquam prorsus cessavit; mansit autem Febris, pulsu frequenti & urina turbida & rubra sociata. In aliis autem paucos post dies recrudescebant dolores,

QUÆST. 74. Annon Dolores aliaque symptomata Inflammatoria Febrem hanc languidam hoc tempore comitantia acri huic Aeris temperamento jure tribuenda?

lores, eodem quo prius more sævientes; maxime, quantum observare potui, iis temporibus, quibus vel solutum fuit Gelu, vel datis brevibus Induciis denuo augebatur.

ÆGROTI, quibus sublati Doloribus mansit Febris, per plures dies sæpe laborabant, persistente æquali fere tenore febre, donec tandem sensim evanuit, temperie Corporis hecticâ, acri, et ficcâ post se relictâ; quod forsâ Diarrhœæ & Sudoribus minime judicatoriis vicissim sibi invicem succedentibus tribuendum est (75).

So-

QUÆST. 75. Annon hinc patet quantum ad regnantis Epidemici naturam, Aerisque temperamentum se conformant Morbi, ita quidem, ut cessante aliqua Aeris temperie, non statim sed sensim cessant Morbi ab ea producti, etiamsi non parum variantur symptomata; nisi forsâ adeo valida fiat Temperamenti mutatio, ut hæc altera dispositio Corporis inde statim sit prorsus subjugata, quod in hac Regione raro, si unquam, contingere credo, neque revera sine subitaneo plurimorum Interitu accidere potest?

SOLUTO Gelu tepida, tranquilla,
& serena fuit Tempestas, eoque
statu ad finem fere Martii duravit,
nisi quod circa medium *Februarii*
& *Æquinoctium* turbulenter spirabant
Austro-Occidentales, qui post diu-
turnam siccitatem sparsas induxerunt
Pluvias.

AB Initio autem *Junii* ad hoc
usque tempus, præ cæteris dominavit
Aeris temperamentum ficcum &
Australe, fuitque Hyems solito magis
tepida & placida, parum enim ap-
paruit Gelu, & ne minimum des-
cendit Nivis; adeoque promptum
eminuit Ver, ut solitum *Maii* splen-
dorem æquabat *Martii* Finis. Tota
hæc Tempestas, aliis quibusdam com-
parata, salubris fuit. Erant autem
Febres, *συννοχοί* dictæ, insigni lan-
guore & Nervorum debilitate con-
iunctæ,

junctæ, & nunc Diarrhœâ, nunc Sudoribus, maxime autem posterioribus sociatæ; licet aliquam in Symptomatibus passæ sunt variationem, pro ratione Tempestatum intercurrentium, nunc ad Caput, Thoracem, aut Glandulas Cutaneas, nunc ad Intestina, aut Articulos, humores derivantium.

Hoc autem notatu non fit indignum, quod Febre correpti (etiamsi numero pauciores fuere quam in aliis quibusdam tempestatibus, forsan ob cœli temperamentum nec Caloris nec Frigoris gradu intenso diu affectum) tarde sanitati restituti sunt, & de Inappetentia, Ægitudine, Ventriculi Repletionem & Gravitate, ut & Pigritia, & Languore spirituum, diu conquesti sunt.

SANGUIS in febribus hujus Anni languidis e Venis emissus, semper fere Pleuriticorum more, Pellicula albescente obductus fuit, etiamsi neque ex calore ægroti, dolore Partis alicujus singularis, vel Pulsus ictu, talem sanguinis diathesin adesse, merito concludere liceret. Quod forsan acri Orientali tempestate prægressæ, partimque hujus Anni siccitati, & durationi Febris solito longiori, non immerito tribui potest. Hujus vero effectus causam perscrutentur alii, hoc certo novi, quod omissis, Languoris causa, in Morbi accessu, prædictis Evacuationibus, non tantum diutius protracta fuit Febris; quin etiam cessantibus sudoribus, acrimoniâ siccâ, cum Cutis asperitate, Pulsu frequenti, et Doloribus vagis lancinantibus, non obstante larga diluentium et humectantium copia,

diu laborabant Ægroti. Imo & in hoc ægrorum statu, post diuturnam scilicet ægritudinem, laxatâ a missione sanguinis Fibrarum stricturâ, rore humido perfundi incepit Cutis, brevique integre convaluerunt ægroti.

ANNUS
1734.

INEUNTE *Aprili* spirabant frequenter Boreales, & caput erexerunt Pleuritides, Anginæ, alii que Morbi Inflammatione stipati; acrioribus etiam symptomatibus magisque inflammatoriis comitata fuit prædicta Febris, & tussii pertinaci affecti sunt tum sani, tum ægroti; quæ non paucos a Natura in Tabem vergentes, licet adhuc sani fuissent, jam Hæmoptoe subitanæ affecti, tabidos verè reddidit. Arthritici etiam & dolore Rheumatico chronico laborantes hujus tempestatis effectus senserunt. Multi Diarrhœâ subito correpti

correpti sunt, tum qui Febribus laborabant, tum qui sani fuere.

PER paucos quosdam dies circa medium Mensis spirabant Occidentales, & calidius fuit Cœlum; brevi autem evanuit Calor. Inchoante enim *Mai*o spiravit iterum Boreas, non autem constanter; mane enim usque ad meridiem plerumque spirabant Occidentales & Austro-Occidentales, vespere autem & per noctem ad Borealem vel Aquilonarem plagam transferunt Venti. Flante Vento frigidiori descenderunt Pluviae, fuitque Aeris temperies, ratione habitâ ad Anni tempus, humida & frigida; quæ Cœli facies paucis exceptis diebus, quibus calidior fuit Aer, ad finem fere *Julii* porrecta est.

HANC tempestatem Ventriculi & Intestinorum dolores, nunc alvo sicca, nunc lubrica conjuncti, Cephalalgia, Vertigines, Oculorum Inflammationes, Tusses, Spirandi difficultates, & Febres quædam languidæ Vertigine, Capitis dolore, frequenter Diarrhœa, non autem prædictis sudoribus sociatæ occupabant (76).

PAULO ante finem *Julii* spirabant Australes, & Thermometri spiritus, qui, nisi paucis diebus hac Æstate Gradum 40^{mum} vix attigisset, jam deinde ad 30^{mum} decidit. Hæc Cœli mutatio, quæ ultra decem dies vix porrecta est, senibus quibusdam crassifis

Q U Æ S T. 76. Annon tam Constitutio prægressa Australis hoc tempore in Borealem conversa; quam tempestas Anni Vernalis ad Morbos hos producendos conduceret, eoque præcipue, quod Constitutioni Aeris Australis illique diuturnæ immediate successit?

sis & obesis febrem lentam spirandi difficultate sociatam induxit, quæ horum nonnullos e Vivis sustulit. Nervorum etiam resolutione & somnolentiâ affecti sunt alii. Non pauci etiam mediæ ætatis, & Juvenes aliter sani, sed Vasa larga, laxa, & humoribus plena habentes, hanc Aeris variationem senserunt, & spirituum languore, febriculâ, spirandi difficultate, sudoribus largis, vel diarrhœa, maxime autem posteriori, correpti sunt. Mulieres Passioni hystericæ assuetæ, Viri-hypochondriaci, aliique omnes morbidi, præcipue laxi & imbecilles, symptomata sua assueta plus minusve adaucta senserunt (77).

B b 3

Hoc

Q U Æ S T. 77. Annon hæc omnia Phænomena a stricturâ prægressâ & subitanæ humorum rarefactione & fibrarum laxatione penderent? Et annon hæc aucto Aeris calori jure adscribenda?

Hoc tempore Febris continua, languida, duobus Annis proxime elapsis descripta, quæ tempestatibus hujus Anni calidioribus sparsim apparuit, in Remittentem, Quotidianam, Tertianam, & Semitritæam converti incepit; & symptomatibus ictericis, tam colore Cutis & Oculorum, quam Urinâ turbidâ & rubro flavâ, se palam facientibus, conjuncta est; & aliquando in Icterus verum & diuturnum transivit.

ÆGROTI hoc modo laborantes salibus neutralibus, nitrosis & subacidis, alvum laxantibus, tractati, plerumque ex voto convaluerunt, præcipue, si quibus maxime urgebat Languor, (quod symptoma omnes plus minusve corripuit) pauco Croco, aliove blando Aromate aucta fuit Medicamenti Vis. His fere omnibus

bus tenfa erant Hypochondria, largiter effluxit Sudor, & obftinate claufa fuit Alvus, vix unquam nifi Clyfmatis vel Medicamenti folventis ope ex voto respondens (78).

TALIS fuit ægrorum ftatus, qui hac Febre aliis gravius affecti funt, in his vero, rarius in Intermittentem tranfivit, fed Alvi-fluxu biliofo plerumque judicata eft. In aliis autem, qui fymptomata mitiora habuerunt, exhibitis per dies quofdam prædictis Remediis, more regulari recurrebant Paroxyfmi ; Icteri fymptomatibus,

B b 4

fi

Q U Æ S T. 78. Annon ex laxatis fibris, & excretionem nimia humorum diluentium, tam per Alvum, quam per Sudores, in duobus Annis proxime elapfis, augetur humorum & præcipue Bilis fpiffitudo ? Et annon hujus Liquoris Inertia Alvi conftipationem, fymptomata IctERICA, ipfamque Jecinoris Obftructionem produceret ? Et annon hoc probant Bilis feperandi modus & natura, Icteri fymptomata, & Veficulae Felleae inflictum Vulnus ?

si quæ adhuc manserunt, paulo post, vel sponte evanescentibus, vel levi negotio sublatis.

PARI modo in ægris Ictero nequaquam affectis, hæ Febres continuarum more ægrotos aggressæ sunt, post aliquos autem dies in species prædictas præcipue mediante Diarrhœa conversæ sunt (79), (80), (81).

V A T

Q U Æ S T. 79. Annon symptomata huic febri peculiaria, Hepar non solum obstructum, quin gradu quodam sæpe inflammatum fuisse denotant?

Q U Æ S T. 80. Annon temperies Aeris Australis Anni prægressi sanguinis Circuitum justo languidiorem inducendo, & humores Viscidos in iis Corporis Partibus, quibus præ cæteris languescit motus, accumulando, in causa sit, cur Hepar præ cæteris Visceribus laboret?

Q U Æ S T. 81. Annon itaque inde patet, cur Medicamenta Alvum laxantia, salesque neutrales & subacidi, qui sine Caloris incremento

VARIOLÆ per totam hanc æstatem frequentes fuere, hac tamen urbe moris maxime mitis & benigni.

SUB Finem hujus Mensis, *Augusti* scilicet, ingentes & assiduæ deciderunt Pluviæ, frigidior fuit tempestas, & tam Vomitus quam Diarrhœæ frequentiores & sæviores fuere, eæque Mulieres, quibus antea suppressa fuissent Menstrua, nunc ex ruptis Ventriculi nunc Pulmonis vasis, sanguinem larga copia ejecerunt. Plures hac tempestate hoc modo affectæ sunt Mulieres quam in alia qualibet observavi: Forfan ob Perspirabile diu retentum, & inde Vasa
nimis

to obstructionem resolvunt, tanti erant ægrotis subsidii? Et annon etiam hinc patet, cur Sudorifera & Alexipharmaca calida non tantum ægris necessario fierent inutilia, quin summe perniciofa & aliquando mortifera?

nimis plena, a statu Aeris tam humido & frigido, unde accedente tussē, vomitue, quæambo frequentia fuere, maxime concutientur hæc Vasa aliis magis nuda & tenuia.

PER totam hanc æstatem, præcipue circa finem, Rheumatismi & Artuum dolores, maxime Iſchiadici apparuerunt; hi tamen parum inflammatorii, sed tumore ædematoso ægros diu lacefferunt (82).

DURANTE summa hac Aeris humiditate fere $\frac{2}{3}$ Pollicis altius stetit in Barometro Hydrargyrum, quam in simili aliqua Aeris temperie novi; cujus notabilis Phænomeni causa aliis otio majori fruentibus, discutendum relinquam.

PAULO

QUÆST. 82. Annon tam Aeris temperies quam morbi hac æstate grassantes iis Anni 1725 maxime congruunt?

PAULO ante Æquinoctium autumnale fortiter spirabant Occidentales, per breve tempus serenabat Cœlum, et calidior fuit Aer.

Hoc tempore Anginæ, Ophthalmiæ, Capitis dolores, alique ejusmodi Morbi, ex sanguinis Rarefactione pendentes, caput ostenderunt; brevi tamen redierunt Pluviæ, fuitque Tempestas humida & aquosa, paucis exceptis diebus, ad finem fere *Octobris*.

CESSANTIBUS hoc tempore Pluviis, serenabat cœlum, & spirantibus præ cæteris Euro-aquilone, Euro, vel Euro-noto frigida & gelosa fuit aeris temperies, quæ sensim increvit ad finem fere *Novembris*, quo tempore larga decidit Nivis copia & liquor

liquor Thermometri a 60 ad 73 descendit.

VARIOLÆ, quæ per totam æstatem sparsim apparuissent, & symptomatibus benignis fuissent comitatæ, hac tempestate frequentiores fuere, multum confluebant, & insigni impetu Caput impetebant. Paucis autem abhinc diebus, spirante Noto, Gelu solutum est, eique successit tempestas humida, nebulosa, australis, turbulenta, quæ ad initium *Januarii* porrecta est. Paulo post spirantibus Orientalibus & Septentrionalibus frigidior fuit aer, & cum Nivis copia redivit Gelu.

TORMINA tam ficca, quam Diarrhœa stipata, Laterum dolores, & Erysipelatodes hanc Cœli variationem secuta sunt: Non paucæ etiam Febres Intermittentes se ostenderunt, quæ,

quæ, æque ac Variolæ prædictæ, in Caput, præ cæteris corporis partibus, Impetu ferebantur, & immani Capitis Dolore quotidie recurrente se palam fecerunt.

POSTREMA *Januarii* pars ratione habita ad Anni tempus, tranquilla, sicca & mitis fuit, eoque statu ad medium *Februarii* permansit, tunc autem spirante Borea, frigida & gelosa fuit tempestas, eoque statu, paucis exceptis diebus, ultra *Æquinoctium* duravit.

Hac tempestate Tusses, Raucedines, nonnunquam acuto plerumque vero obtuso Laterum & Pectoris dolore, & Pituita multa stipatæ, apparuerunt, quæ, præmissis Venæsectione lenique Catharsi, facile sanatæ sunt. Ex his pauci perierunt Juvenes, mediæve ætatis ægroti, secus autem

autem Senibus crassis & obefis accidit, quorum non pauci subito suffocati sunt, non tantum ipso hoc tempore, sed omni Hyemis hujus humidæ periodo ; iis vero præcipue temporibus, quibus temperiei gelosæ successit magna & diuturna humiditas.

DIARRHOEÆ etiam torminosæ hanc tempestatem comitatæ sunt, ut & Febres quædam Intermittentes, & continuæ Remittentes Erysipelate, Pruritu, aliisque Eruptionibus cutaneis, maxime circa Veris inchoatum, sociatæ.

DEDI tibi, Lector benevole, Epidemicorum seriem assidua observatione, per viginti Annos & non sine tædio natam, quam clarè & distinctè tradere, præ cæteris, in animo habui.

AN autem in posterum eodem ordine sibi invicem succedant Epidemici non assero ; desunt enim observationes, & manet Successionis modus Problema adhuc irresolubile, & forsan semper erit. Tuum autem est ulterius progredi, &, si potes, nodum solvere ; neque laboris te pœnitebit, etiamsi scopum non attigeris. Mihi enim in praxi utiles fuerunt hujusmodi observationes, & tibi, ut spero, sint emolumento : Sin aliter, viam monstrando, vetustam licet & obsoletam, qua utilis fiat in arte progressus, eas, aliquid boni rei medicæ allaturas, adhuc liceat sperare.

F I N I S.